

Додаток А

**Етапи професійної підготовки майбутніх учителів технологій до
інноваційної педагогічної діяльності**

Таблиця А.1

Етапи	Навчальні дисципліни	Рівень вищої освіти				
		бакалаврський ¹				маг. ²
		1	2	3	4	1,2
1 етап: адаптаційно- репродуктивний	Українська мова (за професійним спрямуванням)	+	+			
	Іноземна мова	+	+			
	Економіка		+			
	Загальна фізика	+	+			
	Інженерна і комп'ютерна графіка	+	+			
	Основи роботи з персональним комп'ютером	+				
	Технологічний практикум в навчальних майстернях	+	+			
	Основи промислового виробництва	+				
	Виробництво та обробка конструкційних матеріалів	+				
	Спеціальна інформатика / Основи підприємницької діяльності, Документаційне забезпечення управлінської діяльності / Малюнок і живопис, Скульптура і пластична анатомія ³	+	+			
2 етап: активно-діяльнісний	Психологія		+	+		
	Педагогіка		+	+		
	Загальна електротехніка			+		
	Теорія і методика трудового та професійного навчання			+		

¹ Назви та розподіл дисциплін наведено за навчальним планом підготовки бакалаврів галузі знань 0101 Педагогічна освіта, напряму підготовки 6.010103 Технологічна освіта, роки набору – 2011-2013 р.

² Назви та розподіл дисциплін наведено за навчальним планом підготовки 0101 Педагогічна освіта, напряму підготовки 8.010103 Технологічна освіта, роки набору – 2015-2016 р.

³ Через косу наведено вибіркові навчальні дисципліни спеціалізацій «Інформатика», «Основи підприємництва», «Основи дизайну».

Продовження табл. А.1

	Профорієнтація і методика профорієнтаційної роботи			+		
	Технологічний практикум в навчальних майстернях		+	+		
	Основи проектування та моделювання виробів		+			
	Машинознавство		+	+		
	Мультимедійні засоби навчання		+			
	Системне програмне забезпечення / Бухгалтерський облік / Історія і види мистецтв		+	+		
	Алгоритмічні мови програмування / Аудит / Основи декоративно-вжиткового мистецтва		+	+		
	Практика (пропедевтична)		+	+		
	Практика (інструктивно-методична)		+			
	Практика (позашкільна)		+			
3 етап: рефлексивно-творчий	Історія української культури				+	
	Теорія і методика трудового та професійного навчання				+	
	Теорія і методика технічної творчості				+	
	Технологічний практикум в навчальних майстернях				+	
	Практикум з технічного моделювання і конструювання виробів				+	
	Комп'ютерний дизайн / Фінанси і кредит / Комп'ютерний дизайн				+	
	Методика навчання інформатики / Методика навчання економіки / Методика навчання основ дизайну				+	
	Практика (пропедевтична)				+	
	Практика(технологічна)				+	
	Практика (педагогічна)				+	

Продовження табл. А.1

4 етап: продуктивний	Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях					+
	Основи проектних технологій					+
	Навчально-виховний процес в професійних закладах освіти					+
	Сучасні педагогічні технології освіти					+
	Технологічні основи виробництва і методика навчання технологій профільній і вищій школі					+
	Основи автоматизації виробничих процесів					+
	Методика профільного та професійного навчання в старшій школі					+
	Економічне обґрунтування та маркетингові дослідження проектів					+
	Практика (асистентська)					+
	Практика (науково-дослідна)					+
	Практика (педагогічна) без відриву від навчання					+
	Системи керування базами даних / Сучасне фермерське господарство / Дизайн середовища					+
	Апаратне забезпечення персональних комп'ютерів, периферійних пристроїв та їх ремонт / Сучасні технології переробки сільськогосподарської продукції / Графічний дизайн					+
	Технології розробки програмного забезпечення навчального процесу / Основи підприємництва і методика навчання / Основи дизайну і методика навчання					+

Додаток Б
Методика підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності

Таблиця Б.1

Параметри	Етапи	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти			Другий (магістерський) рівень вищої освіти продуктивний (I, II курс)
		адаптаційно-репродуктивний (I-II курс)	активно-діяльнісний (II-III курс)	рефлексивно-творчий (IV курс)	
Завдання етапу		адаптація студентів до освітнього середовища педагогічного ЗВО, опанування фундаментальними, природничо-науковими знаннями та усвідомлення їхньої цінності в професійній діяльності	формування професійно-практичних умінь і навичок, теоретичних основ, емоційно-позитивної спрямованості особистості студентів до застосування інноваційних педагогічних технологій	формування педагогічного досвіду та особистісної зрілості, розвиток і вдосконалення в студентів сформованих професійних умінь і навичок інноваційної педагогічної діяльності	формування антиципації, педагогічної творчості та індивідуального стилю інноваційної педагогічної діяльності, що сприяють самостійному формуванню комплексу інноваційних компетенцій
Компетенції		мотиваційно-ціннісні (мотиваційна, соціальна, світоглядна), комунікативна та когнітивні (загально-професійна, інструментальна)	продовжують розвиватися мотиваційно-ціннісні та комунікативні компетенції, формуються гностичні, організаційна, когнітивні (методична, загально-професійна, інструментальна, техніко-технологічна), конструктивно-проектувальна компетенції	продовжують розвиватися мотиваційно-ціннісні, когнітивні, гностичні, організаційна, конструктивно-проектувальна та комунікативна компетенції та формуються креативні, рефлексивна та прогностична компетенції	продовжують розвиватися мотиваційно-ціннісні, когнітивні, гностичні, організаційні, конструктивно-проектувальні, комунікативна, креативні, рефлексивна та прогностична компетенції
Форми навчання		лекції, лабораторні, семінарські, практичні заняття, самостійна робота, консультації			
		конкурси рефератів, предметні олімпіади			
		робота в проектних та проблемних групах, організація виставок декоративно-прикладної творчості, конкурси статей, наукових повідомлень, захист творчих проектів з технологічної освіти; олімпіади; Всеукраїнські, регіональні, обласні конкурси наукових робіт студентів; науково-практичні конференції та семінари, курсові, університетські та міжуніверситетські науково-практичні конференції тощо			

Продовження табл. Б.1

			технологічна та педагогічна практика, курсове проектування	асистентська, науково-дослідна, переддипломна практика, дипломне проектування
	Додатково використовувалися: зворотний зв'язок від викладача за результатами онлайн роботи студентів, вступні бесіди та міні лекції; онлайн робота з навчальними матеріалами: робота з ЕНМК дисципліни, електронними підручниками, відеоконтентом; читання, підбір додаткової літератури, виконання завдань на саморефлексію і самоконтроль; самостійна робота (підготовка сервісів Веб 2.0, підготовка презентацій та публікацій, розміщення в блозі, взаємне оцінювання та рецензування, робота над блогом проекту); післяаудиторна самостійна робота – доопрацювання творчих та практичних завдань; поточний контроль: самоконтроль (тести), тестування за підсумками вивчення модуля, участь в онлайн роботі, оцінювання творчого проекту; підсумковий контроль: залік.			
Методи навчання	методи навчання: наочні, проблемні, практичні, проектні, дослідницькі, інтерактивні, проблемно-пошукові (проблемна розповідь, проблемна лекція, проблемна бесіда, практичні роботи проблемно-пошукового характеру (ділові, ролові ігри, ділова «кошик», дискусія, обговорення напівголосно, форум, мозкова атака, програми саморозвитку), стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, контролю та самоконтролю у навчанні, індуктивно-дедуктивні, частково-пошукові.			
Засоби навчання	Державний стандарт вищої професійної освіти, навчально-методичні комплекси з досліджуваних дисциплін, підручники і навчальні посібники, ЕНМК, технічні засоби навчання: мультимедіа комплекси, комп'ютерні навчальні програми та ін.			
ЕНМК	Основи роботи з персональним комп'ютером	Мультимедійні засоби навчання Теорія і методика трудового та професійного навчання	Теорія і методика трудового та професійного навчання Методика навчання інформатики Практика(технологічна) Практика (педагогічна)	Навчально-виховний процес у професійних закладах освіти Методика профільного та професійного навчання в старшій школі Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях Практика (асистентська) Практика (науково-дослідна)
Методичні механізми	<i>Неперервний розвиток пізнавальної активності та самостійності студентів</i> технології: проектні, інтерактивні, ігрові технології, проблемне, модульне, вітагенне навчання та ін.; формування			

Продовження табл. Б.1

	продуктивної пізнавальної атмосфери; використання навчальних і навчально-творчих завдань; моделювання; створення психологічних умов підготовки до творчої діяльності.	
	<p><i>Впровадження eLearning у контексті майбутньої професійної діяльності</i></p> <p>технології: розроблення, наповнення і використання інформаційного освітнього середовища, електронних навчальних ресурсів, електронних навчально-методичних комплексів; навчання через соціально обумовлений і контекстуально зумовлений досвід засобами Веб-технологій: застосування безкоштовних відкритих ресурсів (freemium-ресурсів) для пошуку інформації, безкоштовних навчальних курсів (МООС) та відкритих освітніх ресурсів (Open Educational Resources) для неперервної освіти; персоналізація (диференційований та/або індивідуальний підходи), що зреалізовується засобами big data; асинхронність навчання: викладачам та студентам не обов'язково працювати одночасно, освіта стає більш зручною і доступною, студенти мають можливість навчатися за своїм розкладом, в зручний для них час; інтерактивність та віртуальне моделювання; виконання індивідуальних і групових проектів на основі Веб-квестів та Блог-квестів; гейміфікація і edutainment; можливість організації змішаного навчання.</p>	
Методичні механізми		<p><i>Організація освітнього процесу за технологією змішаного навчання</i></p> <p>технології: проблемна, інтерактивна лекції, лекція з запланованими помилками, робота в малих групах за ротаційною моделлю «flipped classroom», дискусія, робота в малих групах за технологією «Дебати», «Виробнича невдача», «Спільний проект», «Пошук інформації», «Карусель», Течбек (Teachback), синектичний мозковий штурм, проектне (дизайнерське) мислення (design thinking), індивідуальна і групова робота, індивідуальна практична робота, лабораторна ротаційна модель, технології кооперативного навчання, тестування в програмах <u>Kahoot</u> (https://kahoot.com/), <u>My Test</u>.</p>
		<p><i>Інноваційна освіта як детермінанта формування професійної мобільності студентів</i></p> <p>технології: інтерактивні дискусії, мотиваційні тренінги, групові форми роботи, проблемне навчання, проектна та науково-дослідної діяльності, змішане навчання та ін.; упровадження ІКТ, дистанційної, Smart та гібридних систем освіти (електронних навчальних ресурсів, електронних навчально-методичних комплексів, Веб-сервісів, індивідуальних і групових проектів на основі Веб-квестів та Блог-квестів тощо).</p>

Додаток В
ЕНМК дисципліни
«Теорія і методика трудового та професійного навчання»

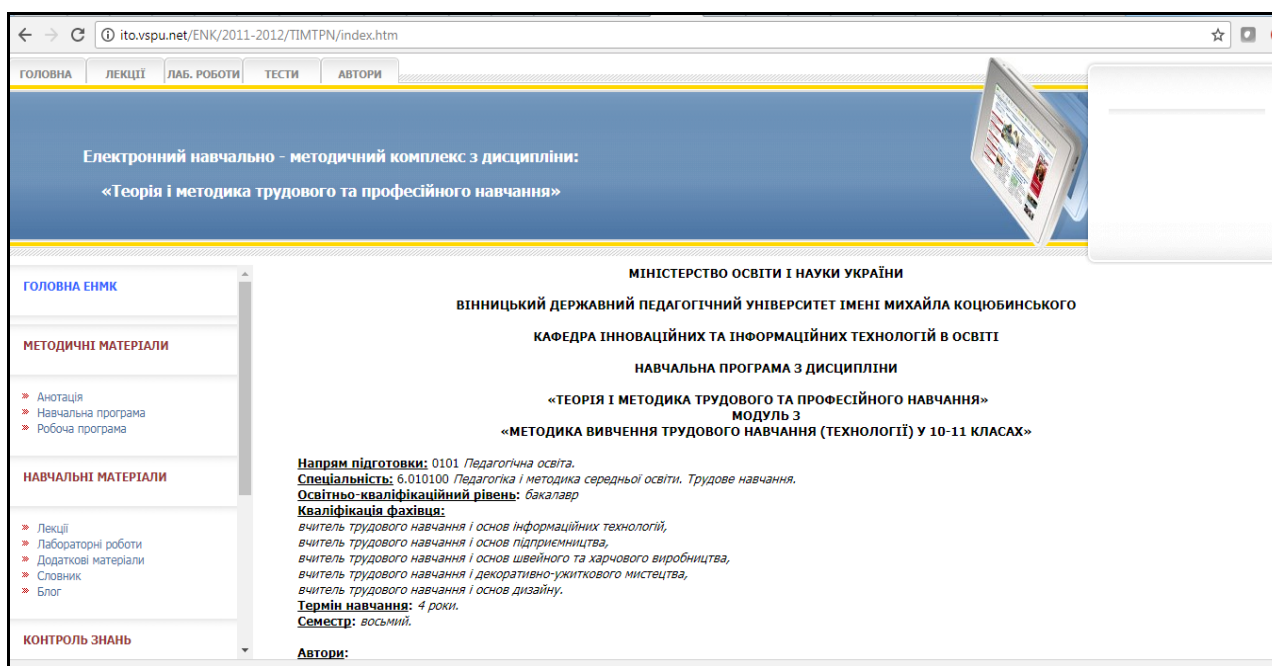

Рис. В.1. ЕНМК дисципліни «Теорія і методика трудового та професійного навчання». URL: <http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/TIMTPN/index.htm>

Укладачі: проф. Кадемія М. Ю., доц. Шевченко Л. С.

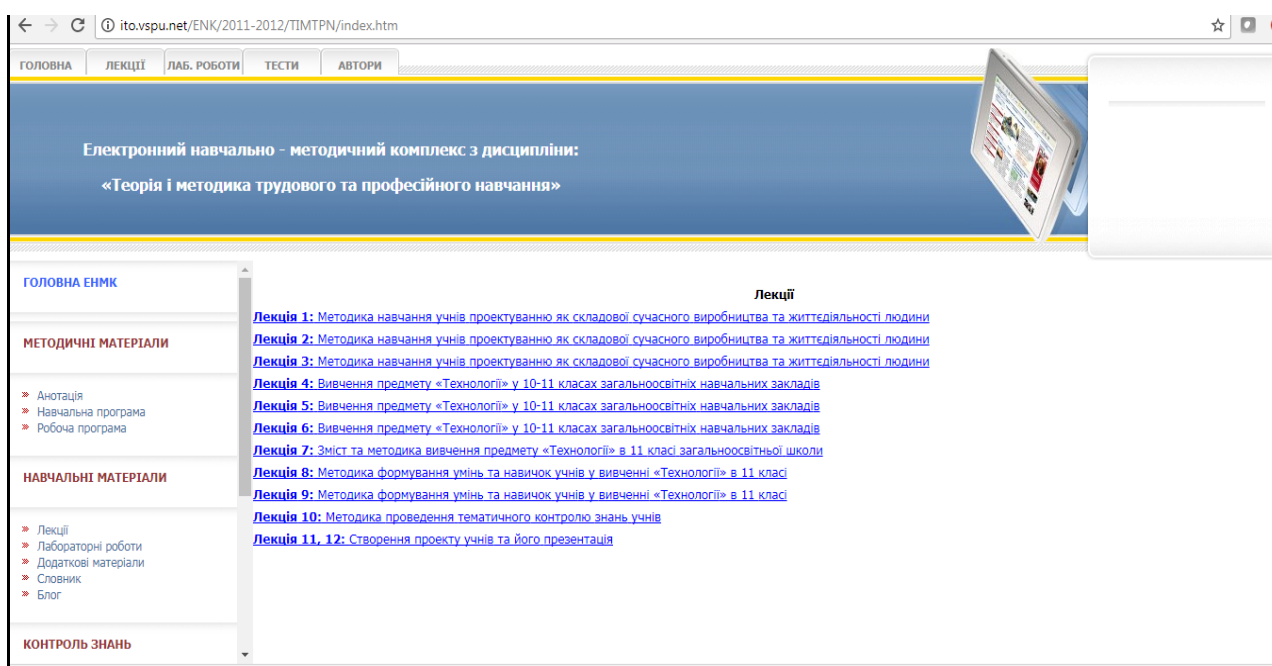

Рис. В.2. Перелік лекцій з дисципліни «Теорія і методика трудового та професійного навчання»

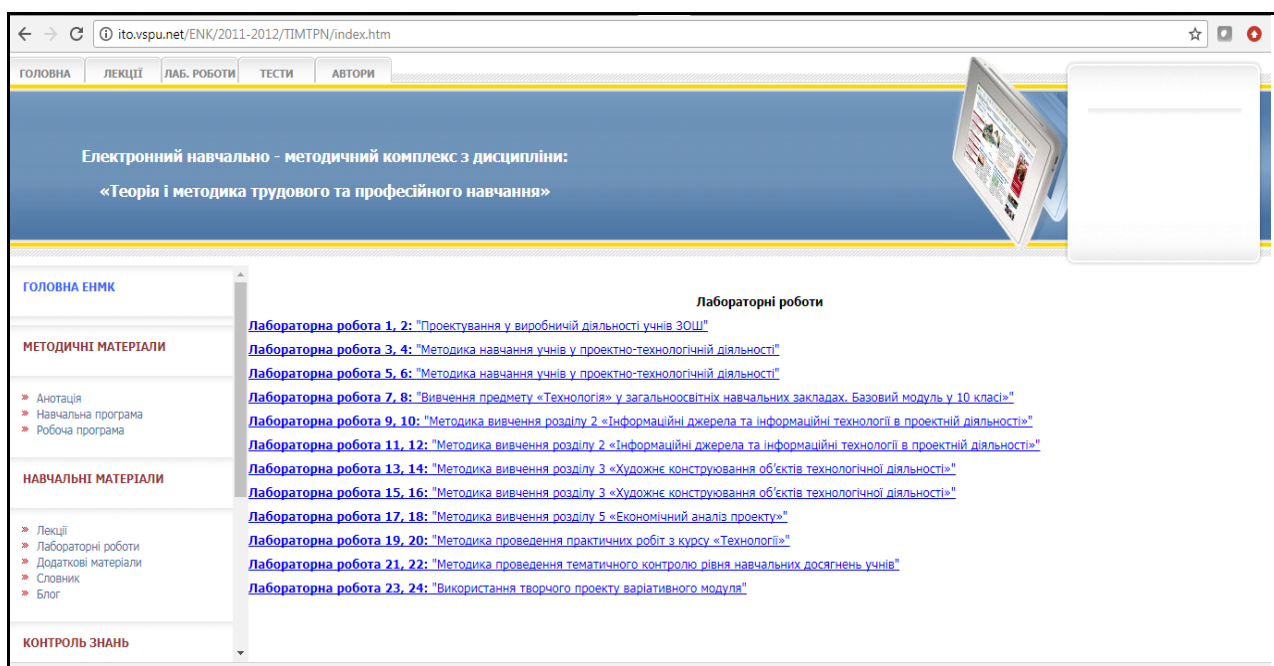

Рис. В.3. Перелік лабораторних робіт з дисципліни «Теорія і методика трудового та професійного навчання»

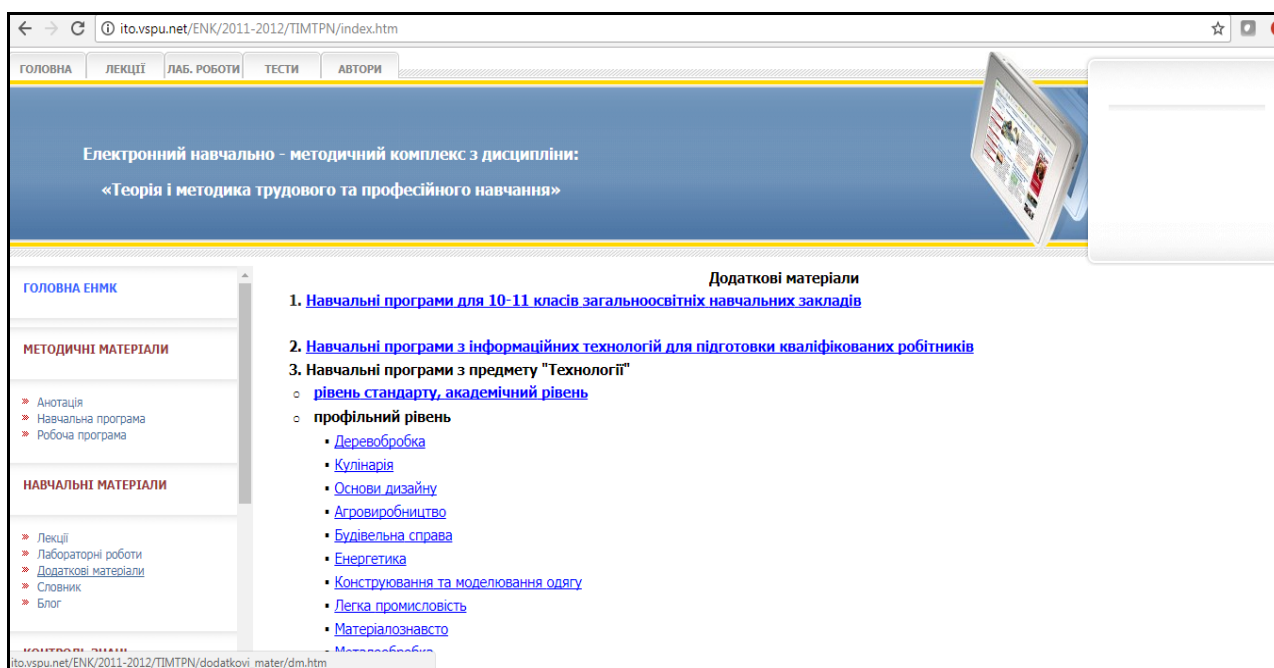

Рис. В.4. Перелік додаткових матеріалів з дисципліни «Теорія і методика трудового та професійного навчання»

Електронний навчально-методичний комплекс з дисципліни:
«Теорія і методика трудового та професійного навчання»

Програма

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

- Лекції
- Лабораторні роботи
- Додаткові матеріали
- Словник
- Блог

КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ

- Контроль успішності
- Самостійна робота
- Практичні завдання
- Питання до екзамену
- Роботи студентів

ЛІТЕРАТУРА

"Технологія писанкарства" (Кравчук В.В., Кравчук І.В., Голомисьюк Н.І.)

Технологія виготовлення листівок (Сопрун А.О., Горбенко І.В., Віхренко В.О.)

"Вишивка стрічками: Інструменти та матеріали" (Гонтар С.П., Панчук О.В.)

"Технологія ручного розпису тканини" (Рудь Н.М., Ручкіна К.С., Кащук Ю.С.)

"Токарна обробка деревини" (Стратій О.Г., Грмазій М.В., Грицак А.В.)

"Технологія ручного розпису тканини" (Паламарчук І.М., Закревська А.Г.)

"Технологія вишивання стрічками" (Панчук О.В., Гонтар С.П.)

Роботи студентів групи 4-А 2012-2013 н.р.

Web-Quest з теми "Дизайн та розробка одягу засобами сучасних технологій" (студентка групи 4-А заоч. Опійник О. П.)

Web-Quest з теми "Технологія художньої обробки деревини випалюванням" (студенти групи 4-А Барчина О., Лукаш Д.)

Web-Quest з теми "Технологія виготовлення м'якої іграшки" (студенти групи 4-А Герасименко О., Біленька В.)

Web-Quest з теми "Технологія хлібопекарського та кондитерського виробництва" (студенти групи 4-А Пуцько І., Загірняк С.)

Web-Quest з теми "Технологія вишивання стрічками" (студенти групи 4-А Квасюк В.О., Бацко Т.Є.)

Web-Quest з теми "Технологія вишивання стрічками" (студенти групи 4-А Пудівко В.А.)

Рис. В.5. Роботи студентів з дисципліни «Теорія і методика трудового та професійного навчання»

Технологія розпису на склі

Головна Програма **Плани-конспекти** Проект Вчителю Автори

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОСТЯНТИНОВИЧА

Інститут фізики і технологічної освіти
Кафедра техніки економіки і безпеки життєдіяльності

ПРОЕКТ
з основ навчальної дисципліни "Теорія і методика трудового і професійного навчання"
на тему:
"Технологія розпису на склі"

Урок №1

Урок №2

Урок №3

Урок №4

Урок №5

Урок №6

Урок №7-8

Рис. В.6. Приклад навчального проекту на тему «Технологія розпису на склі». Укладачі: Коломійчук Наталя, Клоченко Дарина. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/TIMTPN/rob_stud_2012/Kolomijchyk/index.html

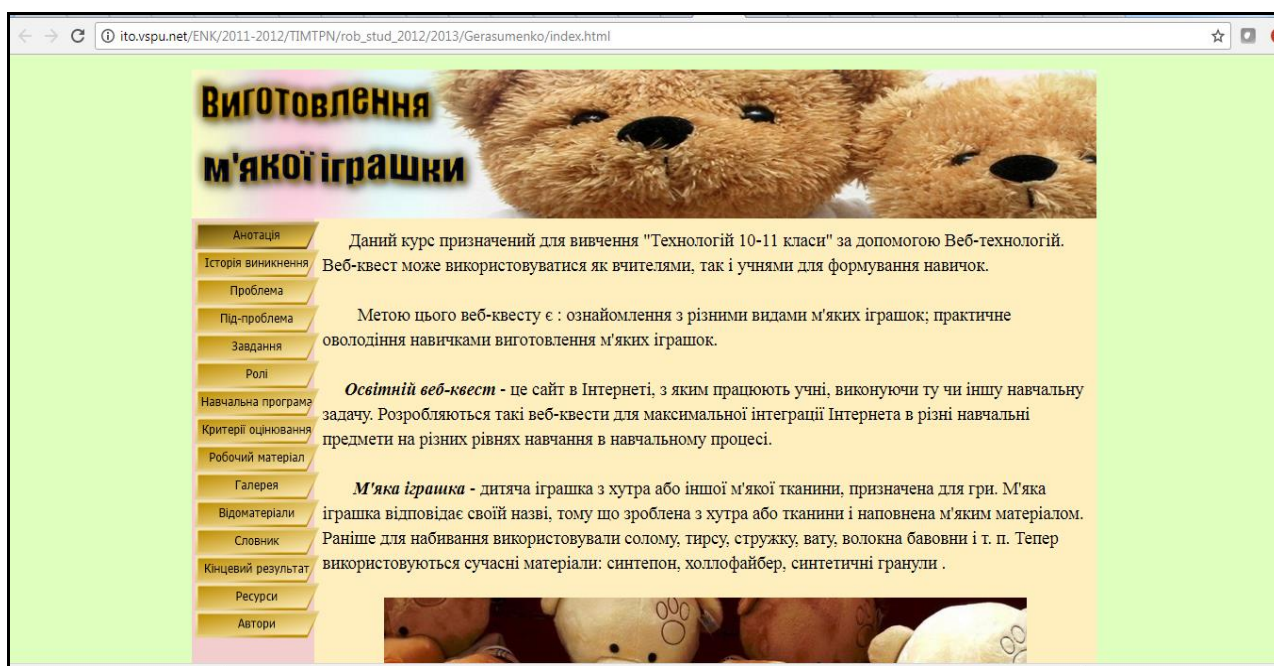

Рис. В.7. Приклад Веб-квесту на тему «Виготовлення м'якої іграшки». Укладачі: Герасименко Олександр, Біленька Вікторія. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/TIMTPN/rob_stud_2012/2013/Gerasumenko/index.html

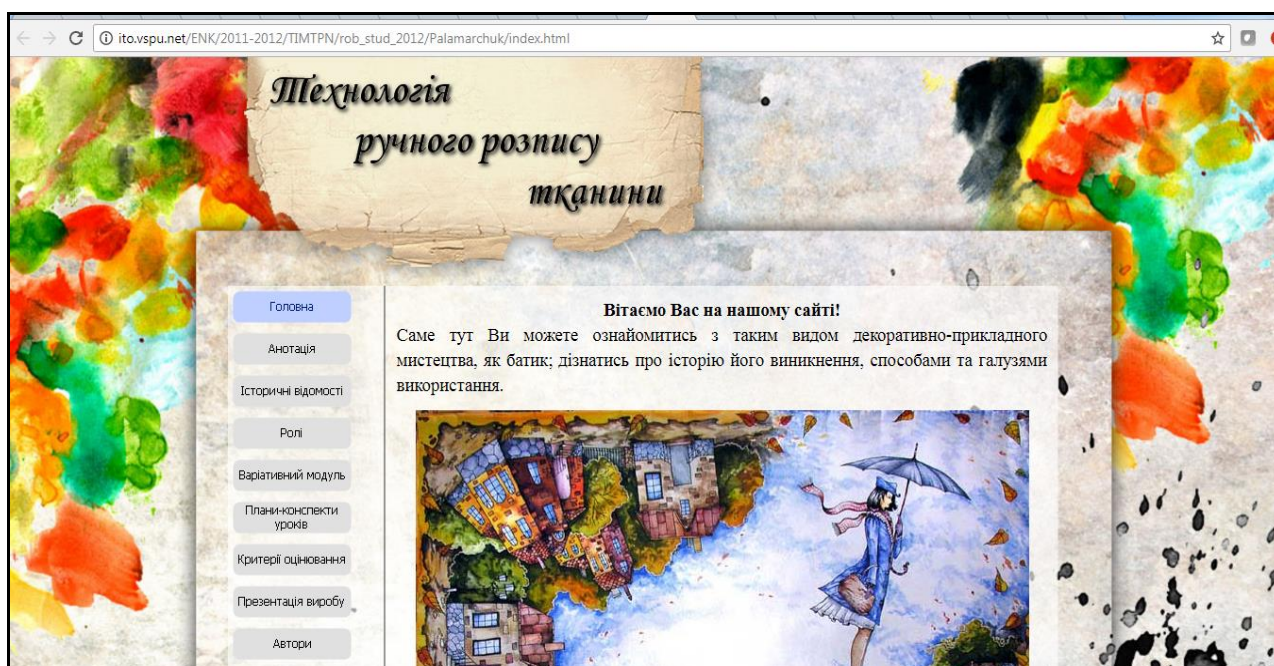

Рис. В.8. Приклад Веб-квесту на тему «Технологія ручного розпису тканини». Укладачі: Закревська Аліса, Паламарчук Ірина. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/TIMTPN/rob_stud_2012/Palamarchuk/index.html

Додаток Д

Лабораторна робота 5, 6

Тема: Методика навчання учнів у проектно-технологічній діяльності.

Мета: сформувати вміння здійснювати пошук необхідної інформації, аналізу, компонування та її структурування.

Обладнання: 1. Комп'ютерна мережа Інтернет.

2. Програми з «Трудового навчання»; «Технології».

3. Підручник з «Технології» для 10-11 класу.

Література

1. Каптерев П. Ф. Избранные педагогические сочинения. М. : Педагогика, 1982. 430 с.

2. Коберник О. М. Інтеграція знань учнів у процесі проектно-технологічної діяльності // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : наук. зб. Вип. 12. К., 2005. С. 57-64.

3. Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д. Технології розвитку критичного мислення учнів ; наук. ред. О. І. Пометун. К.: Вид-во «Плеяди», 2008. 220 с.

4. Матияш Н. В. Психология проектной деятельности школьников в условиях технологического образования. Мозырь, 2000. 284 с.

5. Освітні технології ; за заг. ред. О. М. Пехоти. К., 2001. 256 с.

6. Педагогическая энциклопедия : Энциклопедии словари справочники ; под. ред. И. А. Каирова, Ф. Н. Петрова. М. Советская энциклопедия, 1968. Т. 4. 911 с.

7. Педагогічні технології у безперервній професійній освіті / за ред. С. О. Сисоевої. К., 2001. 502 с.

8. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : навч.-метод. посібник ; за ред. О. І. Пометун. К. : АСК, 2004. 192 с.

Теоретичні відомості

Учнівське дослідження

У папці «Учнівське дослідження» відображають результати всіх досліджень, які проводяться за обраною темою і визначеними завданнями. Після того як визначено цілі й завдання проекту та складено попередній план дій, учні приступають до пошуку потрібної інформації, її накопичення й аналізу. По суті відбувається формування банку ідей і пропозицій, оскільки вся зібрана інформація може давати відповідь або ідеї стосовно розв'язання проблеми.

Слід наголосити, що пошукова робота з літературними джерелами й Інтернет-ресурсами дозволяє розширити знання учнів з обраної теми, тому після проведеної роботи необхідно повертатися до завдань проекту, для того щоб внести зміни до плану дій з його реалізації (звісно, якщо в цьому є потреба).

Результати дослідження мають бути представлені у формі рефератів, статей, Веб-сторінок, що відображають інформацію, яка, на думку авторів проекту, є цінною для обраної теми: актуальність проблеми, опис будь-яких питань (теоретичних, практичних), що стосуються проекту, орієнтовні шляхи його реалізації тощо. Учителю варто звертати увагу школярів на те, що реферат – це не твір на задану тему.

Основним умінням, яке необхідно набути учням під час написання рефератів, є *збирання й компонування інформації*. Опрацьовуючи інформацію з Інтернету чи з літературних джерел, важливо також здійснювати її *класифікацію* за тими ознаками, які визначаються практичним результатом. Відтак зупинимося на таких питаннях:

- аналіз (класифікація) інформації;
- компонування інформації у вигляді реферату або статті;
- створення банку ідей і пропозицій.

Аналіз інформації

Інформація, накопичена впродовж роботи над проектом, зберігається в банку ідей і пропозицій. Для того щоб вона була використана максимально ефективно, її необхідно *аналізувати, розподіляти* чи *класифікувати*. Ці розумові операції є важливими для конструктора, який здійснює пошук можливих варіантів розв'язання проблеми (наприклад, оптимальної конструкції чи форми меблевого виробу), тому розглянемо цей процес докладніше.

Еволюція об'єктів технологічної діяльності. У галузі виробничих технологій або високотехнологічної техніки сконструйовано велику кількість машин, двигунів, засобів зв'язку, знарядь праці тощо. Однак винахідники в усьому світі продовжують пошуки нових конструкцій. Цей пошук розпочинається з того, що дизайнери *аналізують* зразки й аналоги об'єктів, які

створювалися в минулому або існують на певний момент. Відомий український конструктор авіадвигунів А. Люлька якось зауважив: щоб успішно працювати над створенням нових двигунів і не винаходити вже відомі, конструктор повинен постійно тримати в голові досвід попередників і досягнення сучасних дослідників.

Дійсно, будь-який вид виробничої діяльності людини представлений саме у вигляді накопиченого упродовж десятиліть, а то й століть, *досвіду* такої діяльності. Цей досвід не лише використовується в процесі створення чогось нового, а й виступає підґрунтям подальшої еволюції суспільства і, зокрема, розвитку технологій та виробництва. Унаслідок розвитку технологій відбувається значне зростання обсягів наукової та іншої спеціалізованої інформації, у тому числі й тієї, що стосується об'єктів технологічної діяльності людини. Тому важливим завданням сучасного дизайнера або фахівця будь-якої галузі виробництва є не стільки утримання в пам'яті всіх можливих варіантів конструкції та інших специфічних відомостей про виріб, скільки *вміння здійснювати аналіз* інформації, що стосується проекту в цілому й безпосередньо об'єкта проектування.

Процес проектування й виготовлення будь-якого виробу чи технологічного об'єкта підпорядковується *закону*, який можна назвати законом історичної детермінації, або *еволюції об'єктів технологічної діяльності людини*.

Суть цього закону полягає в тому, що *процес створення нового пристрою або будь-якого технічного чи технологічного об'єкта (процесу) спирається на вже відомі знання, практичний досвід використання аналогічних об'єктів чи процесів*.

Створення виробу починають із всебічного вивчення питань, які передусім стосуються історії створення подібних виробів і різних його комбінацій, дослідження ідей чи закономірностей, що закладені у принцип дії історичних попередників об'єкта проектування.

Так, якщо ми проектуємо автомобіль, то закон еволюції об'єктів технологічної діяльності можна виразити через такі запитання: яким

автомобіль є сьогодні? яким був раніше? яким буде завтра? Відповідаючи на них, дизайнер враховує кращий досвід в історії створення й розвитку об'єкта проектування, окремо аналізує його недоліки й переваги (технічні, конструктивні, ергономічні тощо) і на основі виконаної роботи пропонує нові ідеї стосовно майбутнього автомобіля. Це своєрідний моніторинг існуючих аналогів об'єкта проектування, і суть його полягає в складанні рядів, які відображають розвиток форми, конструкції, стилю, композиції майбутнього виробу. Кожна наступна модель автомобіля за формою та конструкцією може бути в цілому схожою на попередню, однак має незначні відмінності, які поліпшують її ергономічні чи технологічні показники.

Отже, під час створення автомобіля дизайнер не вигадує щось абсолютно нове, а спирається на вже відомі зразки, аналізує їх і вносить у їхню конструкцію нові елементи, змінює форму тощо.

Аналіз, розподіл, класифікація – методи розумової діяльності винахідника. Як уже згадувалося вище, не кожна людина здатна утримувати всю інформацію про об'єкт проектування. Тому вчені досить часто вдаються до класифікації технічних об'єктів, намагаються систематизувати їх у певній послідовності з метою докладного аналізу. Тут аналіз слід розуміти як метод, що дозволяє отримати необхідну інформацію про структуру об'єкта дослідження (виріб який проектують).

Аналіз (від грец. – розпад, розділення на окремі частини) – це уявний або реальний поділ цілого (об'єкта, властивості, процесу чи співвідношення між предметами) на складові, який виконується в процесі пізнання, предметно-практичної або дослідницької діяльності людини.

Аналіз у роботі дизайнера, конструктора – це метод наукового дослідження виробів, найголовніша складова художнього конструювання.

Аналіз як метод наукового дослідження дає змогу здійснювати класифікацію. Тому *аналізування* зазвичай розуміють як дослідження, *розкладання на складові* об'єкта дослідження.

Розподілом називають процес мислення, за якого певний клас об'єктів уявно поділяють на два або більше підкласів.

Наприклад, з технічних об'єктів виділимо клас двигунів і уявимо, що розподілили його на два підкласи: двигуни, які працюють на основі ЕРС (електрорушійної сили), і двигуни, що працюють за рахунок тиску води, яка створює відповідну реактивну силу.

У наведеному прикладі клас досліджуваних об'єктів слід вважати родом (двигуни) щодо більш вузького класу об'єктів, які мають певну особливість (двигуни, що працюють на основі ЕРС). Щодо всього класу більш вузький клас двигунів буде називатися видом, а особливість (ЕРС), за якою його виділено, – його видовою відмінністю.

Зауважмо, що процес розподілу класу об'єктів на два підкласи, котрі мають протилежні видові особливості (наприклад, двигуни, які працюють за рахунок тиску газу, і двигуни, які не працюють на основі газу), називається *дихотомією*.

Класифікацію розуміють як процес мислення, у процесі якого уявно об'єднують у групи предмети, що мають визначені ознаки, спільні для кожної групи.

Результатом проведеної класифікації може бути зведена таблиця, у якій досліджувані предмети чи об'єкти укладені в різні групи.

Усі вищеназвані поняття доцільно формувати в учнів під час практичної роботи, коли здійснюється пошук і накопичення інформації для проекту. Учитель може запропонувати школярам визначити суттєві ознаки знайдених зображень (варіанти конструкції об'єкта проектування) і за ними здійснити класифікацію зразків об'єкта проектування тощо.

Компонування інформації та укладання реферату

Реферат – це огляд публікацій за темою дослідження. На відміну від твору, огляд не вимагає ні фантазії, ні оригінальності мислення, ні продукування нових ідей. Звісно, у рефераті можна наводити власні

твердження й висловлювання, але, по-перше, це зовсім не обов'язково, а по-друге, доречно не в усіх розділах роботи.

Розглянемо основні рекомендації щодо створення реферату як основного способу компонування інформації.

Реферуючи джерело, необхідно точно передавати його зміст, найбільш важлива для дослідження інформація може подаватися у вигляді цитат. Виклад має бути стислим, точним, без зайвих слів і суб'єктивних оцінок. Не рекомендується скорочувати слова, використовувати аббревіатури, які будуть незрозумілі іншим учасникам дослідження.

Виписки з книжок краще подавати зонами, тобто фіксувати інформацію, що стосується одного конкретного питання. Якщо в джерелі, навіть в одному абзаці або фразі, є інформація з іншого питання плану дослідження, то на аркуші залишають певний інтервал для запису. Під час застосування карток під час реферування джерел кожне питання фіксується на окремій картці. Усе це сприяє систематизації інформації згідно з планом дослідження. Крім того, дані, які будуть використовуватися в інших розділах, слід фіксувати у двох примірниках.

Складаючи реферати, найбільш доцільно користуватися комп'ютером і мережею Інтернет.

Для того щоб швидко систематизувати й скомпонувати знайдену інформацію, використовують спеціальні програмні розширення для браузерів, за допомогою яких можна об'єднувати процеси завантаження та каталогізації інформації.

До таких програм належать GrabNet (www.blewsquirrel.com), iHarvest (<http://www.iharvest.com/>) та ін. Однак вони розраховані на великі за обсягом і складні за структурою та змістом наукові дослідження. Звернувшись до цих програм, учні витратять багато часу на систематизацію зібраних матеріалів, тому вчитель має запропонувати їм спрощений спосіб каталогізації інформації для проекту.

1. Перед підключенням до Інтернету на диску *D* в папці «Проект» створюють 9 папок і називають їх найпростішими іменами – цифрами від 1 до 9.

2. Для створення папки клацають правою клавiшею миші й обирають опцію *Створити папку*.

3. Коли з'явиться значок з ім'ям *Нова папка*, натискають клавiшу з цифрою від 1 до 9, а потім клавiшу *Enter*.

4. У кожному з цих папок складають корисні посилання і Веб-сторінки з різних серверів.

Такий підхід до компонування інформації для реферату (найзручнішим, оскільки надає можливість послідовно переглядати інформацію з кожної сторінки, що була завантажена до відповідної папки. Якщо матеріал не підходить, його відразу видаляють. Так, переглянувши 9 серверів, можна натрапити на потрібну для проекту інформацію.

Розглянемо компонування інформації та створення на її основі реферату з дослідження певної теми. Наприклад, учневі потрібно знайти інформацію, яка стосується ручної роботи, оздоблення чи декорування. За консультацією вчителя, пошук може бути здійснений за назвою популярного нині напрямку *Hand-made*. Однак якщо учневі цей напрям невідомий, варто скористатися пошуковим покажчиком, наприклад www.google.ua, набравши ключові слова «ручна робота». Тим учням, які добре володіють англійською мовою, можна рекомендувати здійснити пошук набираючи в www.google.ua «Handmade». Вважається, що для дослідницької роботи це найбільш зручний підхід, оскільки коло пошуку значно розширюється.

Розглянемо послідовність роботи.

1. Підключаються до Інтернету, заходять на сайт пошукової системи Google, вводять у поле пошуку слова *Handmade* або «ручна робота» і натискають кнопку *Знайти*, одержують результат (рис. Д.1).

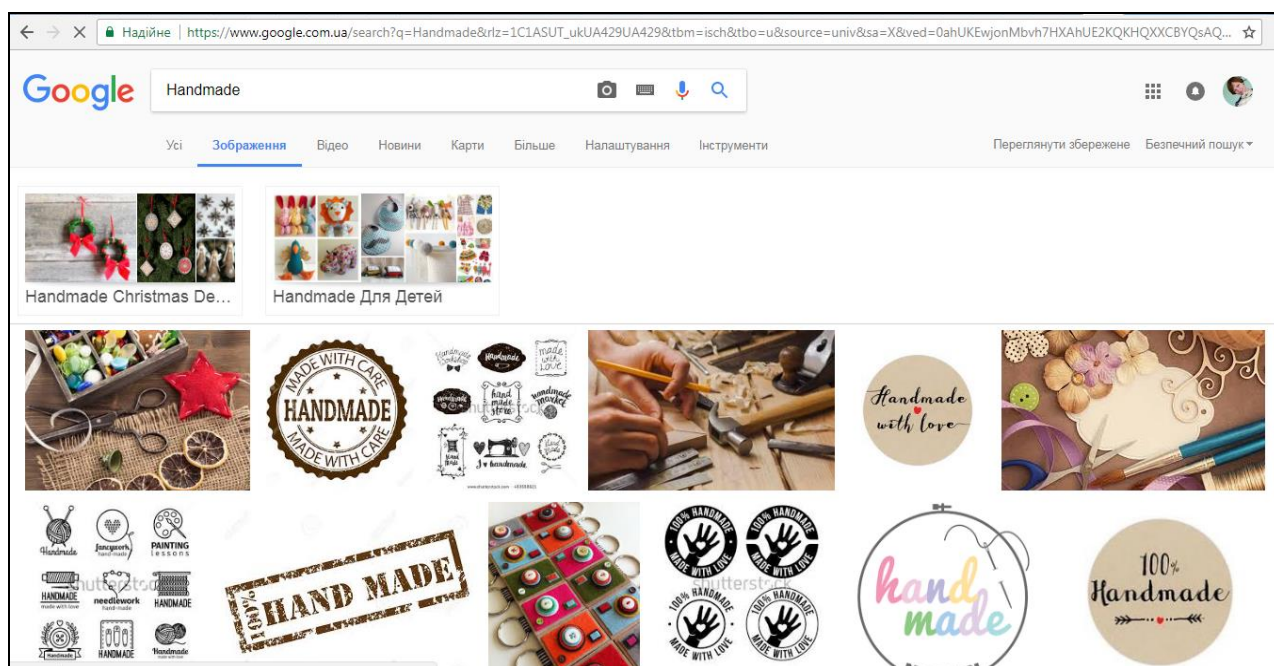

Рис. Д.1. Результати пошуку в пошуковій системі Google

2. Переглядають запропоновані посилання і відкривають одне з них. Зберігають цей документ у папці з потрібним номером або назвою («дослідження», формулювання теми реферату тощо), яка знаходиться на *диску D, папка «Проект»*; далі використовують усі інші посилання. Використовуючи чергову сторінку, одержують інформацію про ручну роботу та способи оздоблення.

Знайдений матеріал дає змогу з'ясувати, що Handmade – це окремий напрям у виготовленні або оздобленні різноманітних речей, який виник унаслідок надмірної технологізації сучасного суспільства і швидко поширюється в усьому світі. Ручна робота є популярною серед багатьох дизайнерів, оскільки межує як з виготовленням або вдосконаленням (оздобленням) речей, так і з художнім оформленням інтер'єрів, що, власне, співзвучно з тією проблемою, над якою ми працюємо в проекті.

3. Щоб не повертатися до сторінки зі знайденими посиланнями, можна скористатися таким прийомом: під час перегляду сторінки з посиланнями наводять мишу на посилання й натискають праву кнопку. У розгортті знаходять функцію Відкрити в фоновому вікні (Ctrl+Shift+Enter).

Так створюють 8-10 вкладок, посилання на які розташовані у верхній частині сторінки браузера.

Почергово натискаючи на кожну вкладку, можна відкривати кожну наступну сторінку з відповідного посилання. Вкладки не зникають, тому можна миттєво перейти до потрібної сторінки, не повертаючись до сторінки із посиланнями.

4. За бажанням можна дізнатися, що відомо про Handmade у світових ресурсах Web. Знаючи ключове слово «Handmade», на сервері Northern Light можна одержати близько 30 тис. посилань.

Коли матеріали зібрано, проводять первинну зачистку. Суть роботи полягає в тому, що за допомогою миші виділяють потрібні фрагменти з тексту на Веб-сторінках, а потім копіюють їх у документ Microsoft Word. У результаті замість великої кількості завантажених з мережі файлів, по яких розкидана інформація, одержують один файл Word, в якому немає нічого, крім тексту.

Безпосередньо процес обробки матеріалів для реферату методом компонування здійснюється так:

1. Запускають текстовий процесор і створюють у ньому документ (поки що пустий). Потім запускають браузер і відкривають у ньому першу з раніше зібраних Веб-сторінок.

2. Спочатку на Веб-сторінці виділяють текст протягуванням миші. Якщо весь текст сторінки може знадобитися для теми реферату, його можна виділити комбінацією клавіш Ctrl+A.

3. Після цього клацають на виділеному тексті правою клавішею миші й у створеному контекстному меню обирають команду *Копіювати*.

4. На *Панелі задач* переключаються у вікно текстового процесора.

5. Встановлюють курсор миші в те місце документа, куди буде копіюватися інформація, і обирають команду *Правка – Спеціальна вставка – Невідформатований текст*.

Спеціальна вставка потрібна для того, щоб відокремити другорядний матеріал, яким наповнена Веб-сторінка – таблиці, гіперпосилання, малюнки,

рекламні тексти тощо. Якщо зробити звичайну вставку, то вони перейдуть у документ, де . готується реферат, і будуть заважати.

6. На цьому етапі роботи за допомогою *Панелі задач* знову переключаються у вікно браузера й виконують усі операції, як було описано вище.

7. Після обробки одного Веб-документа, завантажують наступний і так обробляють всі 9 чи більше сторінок.

8. Після завершення роботи над першою папкою переходять до наступної і так далі, опрацьовуючи й компонуєчи матеріал кожної з них.

У підсумку учень одержить великий за обсягом документ, який є робочою основою для створення реферату. Звісно, обсяг цього документа в декілька разів перевищуватиме необхідний, адже інформація зібрана з різних серверів Інтернату, тому може частково дублюватися.

Завершивши зведення інформації в один документ, слід здійснити її ревізію. Для цього відкривають файл в текстовому процесорі й читають зібрані тексти. Після прочитання кожному блоку інформації дають заголовок, що характеризує його зміст. Наприклад, «Походження та розвиток» (щодо ручної роботи, як окремого напрямку в дизайні), «Матеріали, з яких виготовляють речі», «Техніки оздоблення речей домашнього вжитку», «Оздоблення шкірою», «Література» (іноді на Веб-сторінках поряд з текстами подається використана література). Якщо деякі блоки інформації повторюються, їх не видаляють відразу, а прочитують усі й відповідно нумерують їхні заголовки, наприклад: «Техніка оздоблення домашніх речей – 1», «Техніки оздоблення домашніх речей – 2» і т.д.

Коли всі зібрані матеріали прочитано, а заголовки розставлено, необхідно переглянути лише одні заголовки (без тексту). Для цього в текстовому процесорі Microsoft Word передбачений *Режим перегляду структури документа*. У такому режимі перегляду можна охопити поглядом весь документ і швидко проаналізувати, який матеріал є зайвим і підлягає видаленню.

Тут учитель має пояснити, що тексти, зібрані дослідником на етапі підготовки вихідних матеріалів, складають *зміст документа*. Однак зміст – це ще не весь документ. Оскільки матеріали узяті з різних серверів то структура документа на цьому етапі компонування є хаотичною. Для того щоб виправити ситуацію, у тому самому режимі перегляду документа треба знайти кнопки зі стрілками. Якщо курсор миші встановити на заголовок, який необхідно перемістити, і клацати на ці стрілки, то разом із заголовком переміститься й текст, який до нього прикріплений. Така технологія роботи дає змогу значно економити час і компонувати матеріал швидко, не переглядаючи зайвий раз уже прочитаний текст.

Наступним кроком є більш ґрунтовне компонування структури реферату відповідно до його теми. Так, якщо в рефераті розглядатимуться питання використання різних матеріалів у ручній роботі, то логічно розташовувати розділи відповідно до матеріалів або способів їхнього оздоблення. Якщо реферат присвячений певній події (презентація доробку дизайнера, виставка робіт Handmade тощо), то послідовність розташування його розділів може бути дещо іншою: спочатку дають коротку довідку про того, хто презентує свою роботу, а потім розглядають ідеї, які обстоює чи втілює у своїх роботах майстер, тощо. Якщо ж реферат присвячений технічному об'єкту або технологічному процесу, то порядок зазвичай хронологічний, відповідно до розвитку знань про обраний об'єкт або процес.

Після завершення компонування та правки структури вихідних матеріалів слід перейти в один з режимів перегляду документа: *Вигляд – Звичайний* або *Вигляд – Розмітка сторінки*. На екрані монітора з'явиться майже готовий реферат. Однак він матиме два суттєвих недоліки: перевантаженість інформацією (деякі блоки й досі можуть повторюватися) і відсутність цілісності (адже матеріали бралися з різних джерел).

Тому вчитель повинен порекомендувати школярам ще раз переглянути свої роботи з метою видалення повторів і окремо звернути увагу на

оформлення переходів від одного питання до іншого (їх можна доповнити власними міркуваннями чи ідеями, якщо такі з'являться).

На етапі остаточного завершення роботи над рефератом складають два розділи – вступ і висновки. Традиційно вважається, що написання вступу викликає найбільше труднощів і розпочинати з цього роботу не варто. Вступ пишуть, коли роботу над змістовим наповненням завершено.

У вступному розділі зазвичай висвітлюється актуальність проблеми чи проекту. Під актуальністю розуміється значення того, про що написано в рефераті, для науки, техніки, культури, освіти тощо. Якщо діяти нестандартно, вступну частину можна урізноманітнити, доповнити відповідно до теми реферату. Наприклад, якщо проект присвячений Handmade, вступ може містити розповідь про вдосконалення певної речі, яка досить часто використовується в побуті, і про те, як це вдосконалення робить користування нею більш комфортним або розв'язує певну проблему.

Заключну частину реферату, як правило, оформлюють у вигляді висновків. У висновках розглядаються лише ті питання чи положення, які розкрито в тексті реферату, тому їх можна швидко підготувати на основі готового матеріалу. Особливу увагу тут варто звертати на висловлені міркування та стислі узагальнення, що є в змісті реферату. Важливо також, щоб висновки були невеликими за обсягом, обов'язково чіткими й лаконічними, без зайвих відступів щодо актуальності теми дослідження.

Обов'язковою структурною складовою, реферату є списки використаних літературних джерел. Бажано укласти два списки: у першому вказати матеріали, узяті з книжок і часописів, у другому – додатковому – джерела, знайдені в мережі Інтернет.

Під час оформлення проектної роботи слід правильно скласти бібліографічний список. Джерелами для його формування можуть бути:

- списки обов'язкової та рекомендованої літератури з навчальної дисципліни;
- бібліографічні списки з підручників і монографій з даної теми;

- предметні каталоги бібліотек;
- Інтернет-ресурси.

У бібліографічних списках, що складаються для реферату чи проектної роботи, необхідно: розміщувати джерела в алфавітному порядку; вказувати рік видання; вказувати місце видання і видавництво, в якому видрукувана книжка; зазначати кількість сторінок видання; якщо використано матеріали з Інтернету, вказувати їхню електронну адресу й дату перегляду Веб-ресурсу.

Під час роботи над проектом написання реферату допомагає узагальнити теоретичні положення, систематизувати досвід уже відомих розробок або наукових праць із досліджуваної проблеми і є невід'ємною складовою портфоліо проекту.

Якщо тема проекту складна, може бути створено кілька рефератів (особливо, якщо проект колективний). Зібрана й скомпонована інформація може неодноразово використовуватися для уточнення певних теоретичних положень упродовж усього терміну роботи над проектом.

Створення банку ідей і пропозицій

Пошук інформації, що стосується певної проблеми чи галузі виробництва, супроводжується її накопиченням. Досить часто великий обсяг інформації не лише «захаращує» пам'ять комп'ютера, але й не повністю використовується в дослідницькій роботі. Щоб запобігти цьому, дизайнери намагаються якомога якісніше упорядкувати й систематизувати зібрані матеріали.

Кожну знайдену ідею слід проаналізувати, виділивши її позитивні й негативні сторони. Якщо йдеться про виготовлення певного виробу, необхідно з'ясувати, як цей об'єкт буде виконувати поставлені завдання, розв'язуватиме проблему, чи буде зручним у використанні, чи задовольнятиме встановленим технологічним вимогам тощо. Іншими словами, працюючи над створенням конкретного об'єкта, дизайнер переглядає всі можливі, шляхи розв'язання проблеми, що реалізується у вигляді набору образів майбутнього виробу – *банку ідей і пропозицій*. Однак мова тут не лише про можливі форми

майбутнього виробу чи, скажімо, проектування інтер'єру у вигляді замальовок чи ескізів, а й про добір інших конструкційних матеріалів, комбінування різноманітних ідей, зміни кольору, варіанти компоновання складових елементів виробу, товарного вигляду тощо. До банку ідей і пропозицій конструктор повертається впродовж усього періоду роботи над проектом, доповнюючи його й переглядаючи ті чи інші пропозиції щодо їх використання в роботі. Наприклад, працюючи над інтер'єром кімнати, коли визначено кількість і конструкцію меблів, образ і вигляд меблів набув завершеності, дизайнер переходить до виконання рисунків і креслень у масштабі, проробляє можливі варіанти розташування окремих елементів умеблювання – здійснює компоновання. Варіанти компоновання входять до банку ідей, як, власне, й сам ескіз, доповнюючи образ, замальовки, креслення тощо.

Отже, учитель повинен орієнтувати школярів на те, що головним правилом створення банку ідей і пропозицій є таке: *скопійовані або виконані власноруч рисунки, замальовки, ідеї у вигляді записів – весь обсяг накопиченої інформації, що може стати в пригоді під час виконання наступних етапів проектування виробу – необхідно зберігати й класифікувати.*

З чого розпочинається створення банку ідей і пропозицій? Зазвичай дизайнери використовують клаузуру.

Клаузура – це графічний документ, у якому відображено основну ідею проекту у вигляді графічного зображення майбутнього виробу з прорисовкою окремих його складових, розміщено записи основних ідей проекту тощо.

Аркуш з клаузурою повинен мати завершену композицію щодо виробу чи проекту в цілому. Під час такої роботи можна застосовувати будь-які зображувальні засоби – від власноруч виконаних рисунків і ескізів до скопійованих зображень. Клаузура відрізняється від ескізу чи креслення тим, що для її виготовлення не потрібно дотримуватися певних стандартів. У клазурі зібрана основна інформація, яка презентує основну ідею проектувальників, дає змогу бачити не лише загальний вигляд проекту, а й інші можливі варіанти розв'язання проблеми.

Під час створення клаузури виявляється творча фантазія учня, його вміння застосовувати зібрану інформацію про досліджувану проблему чи об'єкт проектування. Тому аркуш з клаузурою може містити зображення, які відображають асоціативні, фантазійні, природні аналогії, якими користується дизайнер, чи скопійовані рисунки, фотографії з інших джерел. Учитель повинен привчати школярів стисло й чітко відображати суть ідеї з відповідними написами, запитаннями, кількома варіантами розв'язання проблеми тощо.

Отже, банк ідей і пропозицій має містити комплекс інформації, що стосується об'єкта проектування, і за змістом та обсягом відповідати певному етапу проектування виробу. Однак для загального випадку з метою класифікації зібраної інформації структуру банку ідей і пропозицій можна представити у вигляді такої схеми (рис. Д. 2):

Рис. Д.2. Структура банку ідей і пропозицій

На цьому етапі роботи над проектом учитель може ставити перед школярами такі завдання:

1. Поміркуйте над образом майбутнього проекту. Використовуючи клаузуру, покажіть можливий образ вашого виробу з докладною прорисовкою всіх конструктивних елементів і основних ідей проекту.

2. Складіть ескіз майбутнього виробу.

Використання клаузури особливо доцільне в тому випадку, коли застосування інформаційних технологій, зокрема Інтернету, для накопичення інформації є неможливим.

Під час роботи над проектом учитель має звернути увагу школярів на основні положення, важливі для формування умінь створювати й використовувати в дослідженні банк ідей і пропозицій: зібрана інформація у вигляді текстів або зображень використовується упродовж усієї роботи над проектом; окремі матеріали певного банку можуть бути використані під час роботи над іншим проектом з подібною темою чи проблематикою.

Учнівський продукт

Ця папка відображає процес створення виробу або реалізації проекту. Тут зібрані матеріали, що ілюструють оригінальний продукт роботи учня (проектної групи). Сюди входять: робочі замальовки виробу, варіанти оздоблення виробу, план дій з його виготовлення або технологічна карта тощо.

Контрольні запитання

1. Яким чином здійснюється пошук та структурування інформації учнями?

2. Яким чином здійснюється аналіз інформації?

3. Яким чином здійснюється компонування інформації у вигляді: а) реферату; б) статті.

4. Технологія створення банку ідей і пропозицій.

Творчі завдання

Завдання 1

Здійснити пошук та компонування інформації за допомогою Інтернет за обраною темою з програми «трудова підготовка».

Завдання 2

Описати алгоритм створення банку ідей і пропозицій з обраного варіативного модуля або теми проекту.

Список використаних джерел

1. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С. Проблеми підготовки майбутніх учителів технологій у педагогічних ВНЗ: монографія. Вінниця, 2011. 168 с.
2. Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С. Проблеми підготовки майбутніх учителів технологій у педагогічних ВНЗ: лабораторні роботи. Вінниця, 2011. 96 с.
3. ЕНМК дисципліни «Теорія і методика трудового та професійного навчання». Укладачі: проф. Кадемія М. Ю., доц. Шевченко Л. С. URL: <http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/TIMTPN/index.htm>.

Додаток Е

Звіт студентів 4 курсу, спеціальність 6.010103 Технологічна освіта про результати виконання навчального проекту

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Інститут магістратури, аспірантури, докторантури
Кафедра інноваційних та інформаційних технологій в освіті

Лабораторна робота № 12

Викладач: Шевченко Л. С.
Тема: Виконання та захист творчого проекту варіативного модуля
Мета: сформувати уміння планувати проектну діяльність студентів, відбрати, структурувати та представляти відповідні матеріали.

Обладнання:

1. Програма «Технологій» для 10-11 класу.
2. Комп'ютер, мережа Internet.
3. Інструктивно-методичний лист щодо вивчення трудового навчання та креслення у 2010-2011 н. р.

Література

1. Архангельський П. В. Проектная система организации работ в трудовой школе / Архангельский П. В. // На путях к новой школе. – 1931. – № 2. – С. 50-56.
2. Бербец В. В. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика : монографія / [Бербец В. В., Дубова Н. В., Коберник О.М та інші] ; за заг. ред. О. М. Коберника. – К. : Науковий світ, 2003. – 292 с.
3. Дьюн Д. Школы будущего / Дьюн Д. – Берлин: Госиздат, 1922. – 179 с.
4. Килпатрик В. Х. Метод проектов. Применение целевой установки в педагогическом процессе / В. Х. Килпатрик – Л.: Брокгауз – Ефрон, 1925. – 43 с.
5. Крупская Н. К. Социалистическая база системы народного образования / Н. К. Крупская // Пед. соч. : [В 10 т.] – М., 1957– 1962. – Т. 2. – С. 407-429.
6. Паладка О. С. Педагогічні технології : посібник / [Паладка О. С., Нісімчук А.М., Смолюк І.О., Шпак О.Т.]. – К. : Українська енциклопедія, 1995. – 252 с.
7. Полат Е. С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е. С. Полат // Иностр. языки в школе. – 2000. – № 2. – С. 3-10.

Рис. Е.1. Лабораторна робота «Виконання та захист варіативного модуля». URL: http://ito.vspu.net/vidkr_zan/files/2011_2012/Shevchenko/index.htm

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Інститут магістратури, аспірантури, докторантури
Кафедра інноваційних та інформаційних технологій в освіті

Дизайн середовища

Автори: Дерябін Ярослав Олександрович; Яворська Руслана Юрївна; Ляшко Олексій Анатолійович

Темою нашого проекту є «Дизайн середовища», яка вивчається в 10-11 класах на уроках «Технологій».

Дім — це місце, куди ми повертаємося кожного дня. Дім — наша фортеця, наш захист, наша опора в цьому мінливому світі. Саме вдома кожен з нас повністю розслабляється, відновлює силу і енергію, відпочиває від повсякденних турбот. Але не можна не погодитися, що запорукою хорошого і повноцінного відпочинку завжди виступає інтер'єр. Невідповідна або неправильно підібрана колірна гама кімнати швидко стомлює і не знімає напруж, а тільки підсилює її; в перевантаженій речами і меблями квартирі не вистачає простору та свіжого повітря; нарешті, розміщення тих же меблів може бути просто незручним. Подолати ці труднощі зовсім нескладно. Єдиний секрет - продумати і створити дизайн інтер'єру свого будинку / квартири / офісу, де будуть враховані всі Ваші вимоги та побажання.

Завичай ми створюємо інтер'єр в своєму будинку самі, покладаючись на свій смак, а також досвід та поради знайомих і друзів. Однак цей шлях не завжди правильний. Поклеїти шпалери і розставити меблі - цього зовсім недостатньо для справжнього благоустрою приміщення.

Тому ми пропонуємо Вам з допомогою даного Веб-квесту дослідити питання особливостей оформлення інтер'єрів, їх історичні аспекти переваги, недоліки, з точок зору різних спеціалістів яких ви можете обрати в ролях.

Дизайн інтер'єру — це досвід і складний процес, який поєднує в собі техніку та творчість людини. Більше знань в області екстер'єрного інтер'єру інтер'єру, ви можете отримати в нашій компанії «Дизайн-сервіс».

Дизайн-проект інтер'єру — це творчість, професійна діяльність зі створення функціонального, але в той же час гармонійного простору: бізнесу, колекції, офісу. Дизайн проекту повністю згідно з вашими баченнями, побажаннями клієнта і технічними вимогами, які пропонуються до служби квартири або офісу. Безкоштовно дізнайтеся про компанію «Дизайн-сервіс» розробників екстер'єрного інтер'єру, який виконували, виходячи з ваших побажаннях.

Дизайн-проект інтер'єру — це досвід і складний процес, який поєднує в собі техніку та творчість людини. Більше знань в області екстер'єрного інтер'єру, ви можете отримати в нашій компанії «Дизайн-сервіс».

Рис. Е.2. Проект «Дизайн середовища». Укладачі: Ярослав Дерябін, Руслана Яворська, Олексій Ляшенко. URL: http://ito.vspu.net/vidkr_zan/files/2011_2012/Shevchenko/index.htm

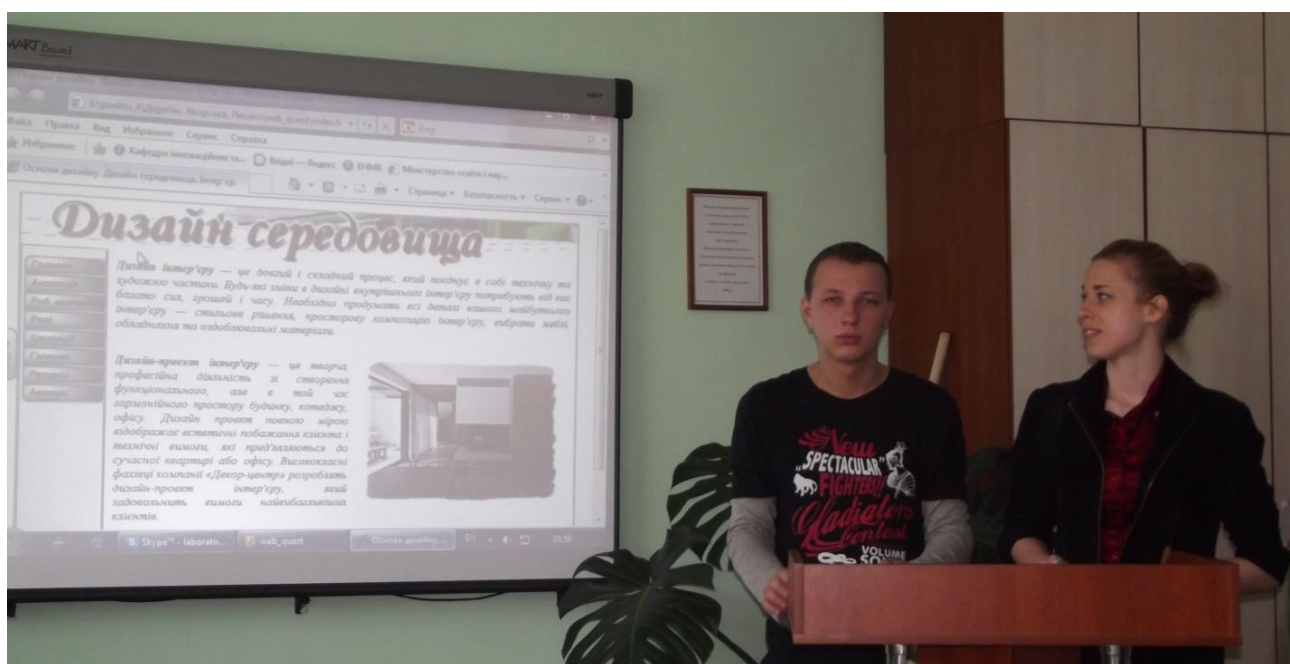

Рис. Е.3. Фото захисту проекту «Дизайн середовища», Ярослав Дерябін, Руслана Яворська.

Рис. Е.4. Проект «Процеси переробки продукції аграрного виробництва». Укладач: Валерій Сулима. URL: http://ito.vspu.net/vidkr_zan/files/2011_2012/Shevchenko/index.htm

Додаток Ж

ЕНМК дисциплін «Навчально-виховний процес у професійних закладах освіти» та «Методика профільного і професійного навчання»

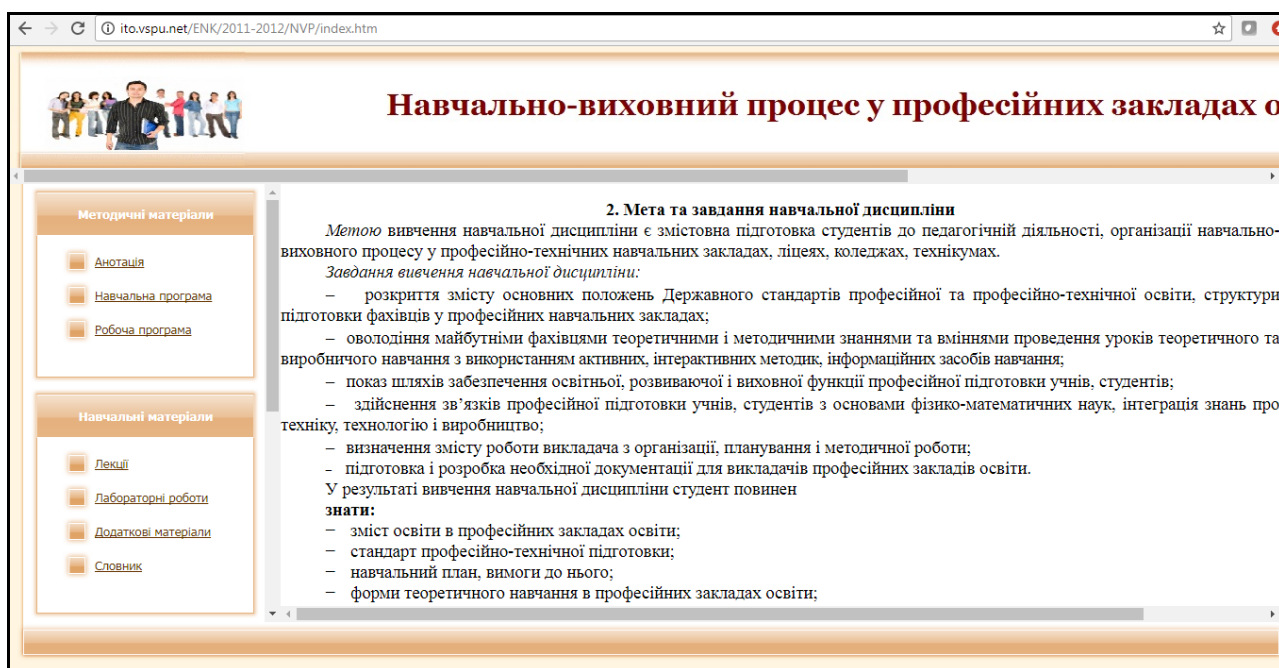

Рис. Ж.1. ЕНМК дисципліни «Навчально-виховний процес у професійних закладах освіти». URL: <http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/NVP/index.htm>

Укладачі: проф. Кадемія М. Ю., доц. Шевченко Л. С.

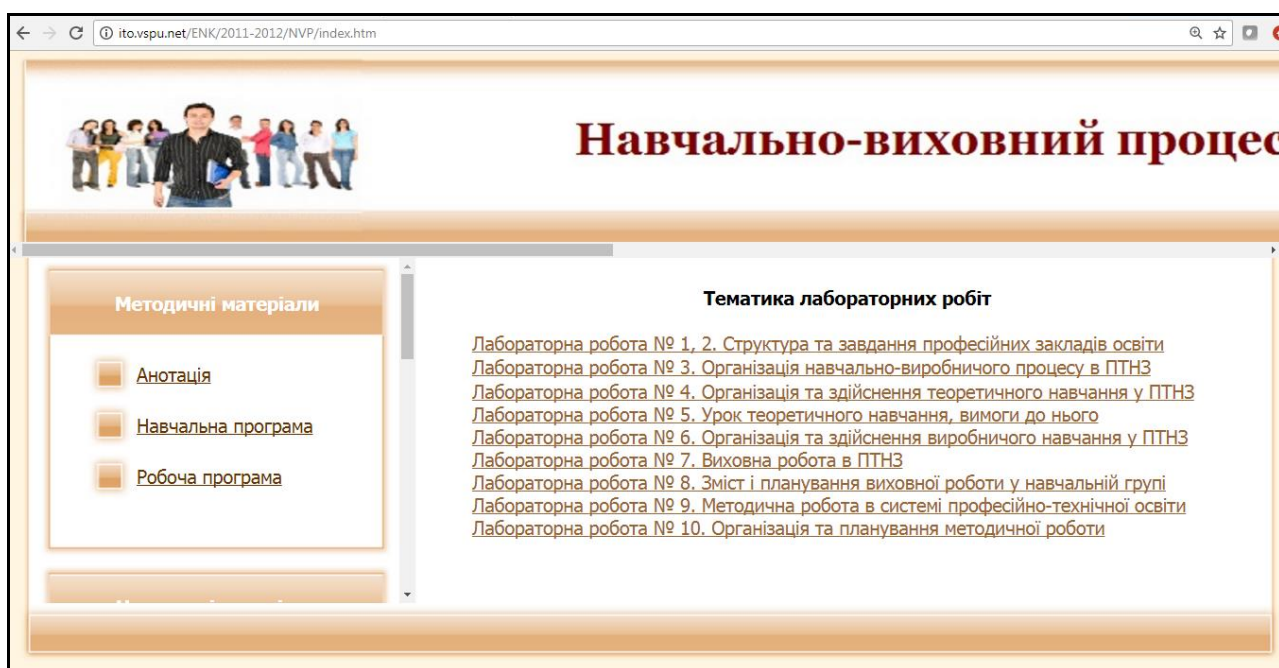

Рис. Ж.2. Перелік лабораторних робіт з дисципліни «Навчально-виховний процес у професійних закладах освіти»

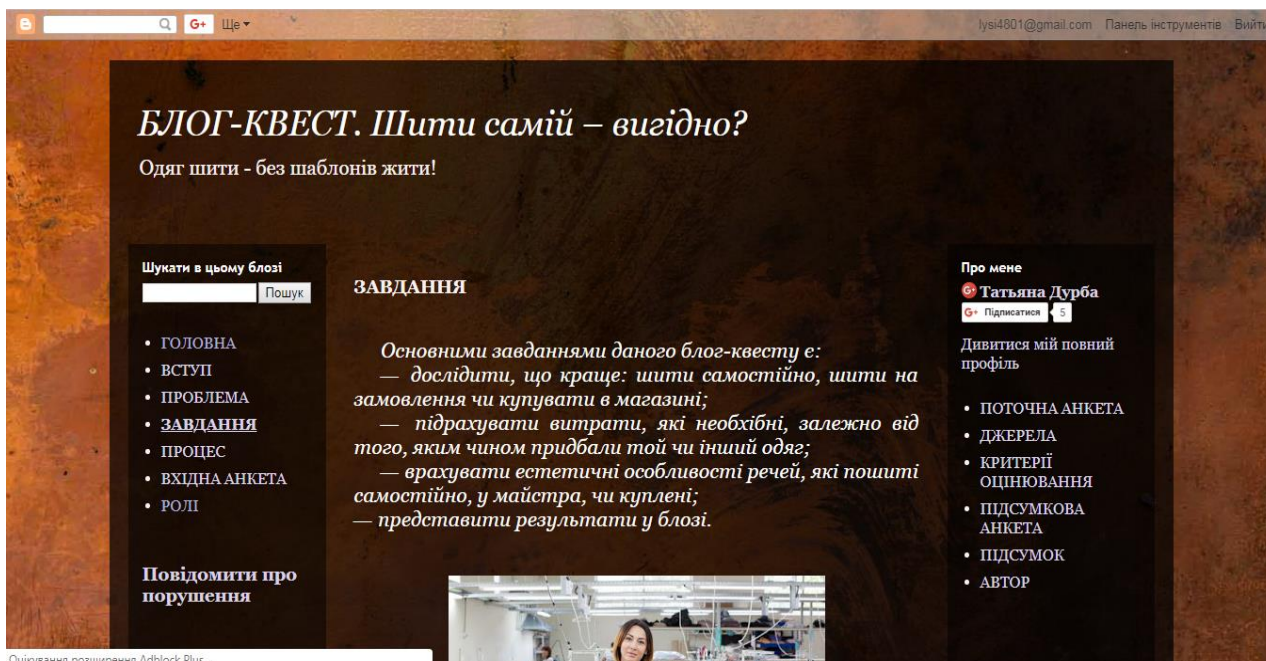

Рис. Ж.3. Приклад Блог-квесту на тему «Шити самій – вигідно?».

Укладач: Дурба Тетяна. URL: https://kvestdurba.blogspot.com/p/blog-page_73.html

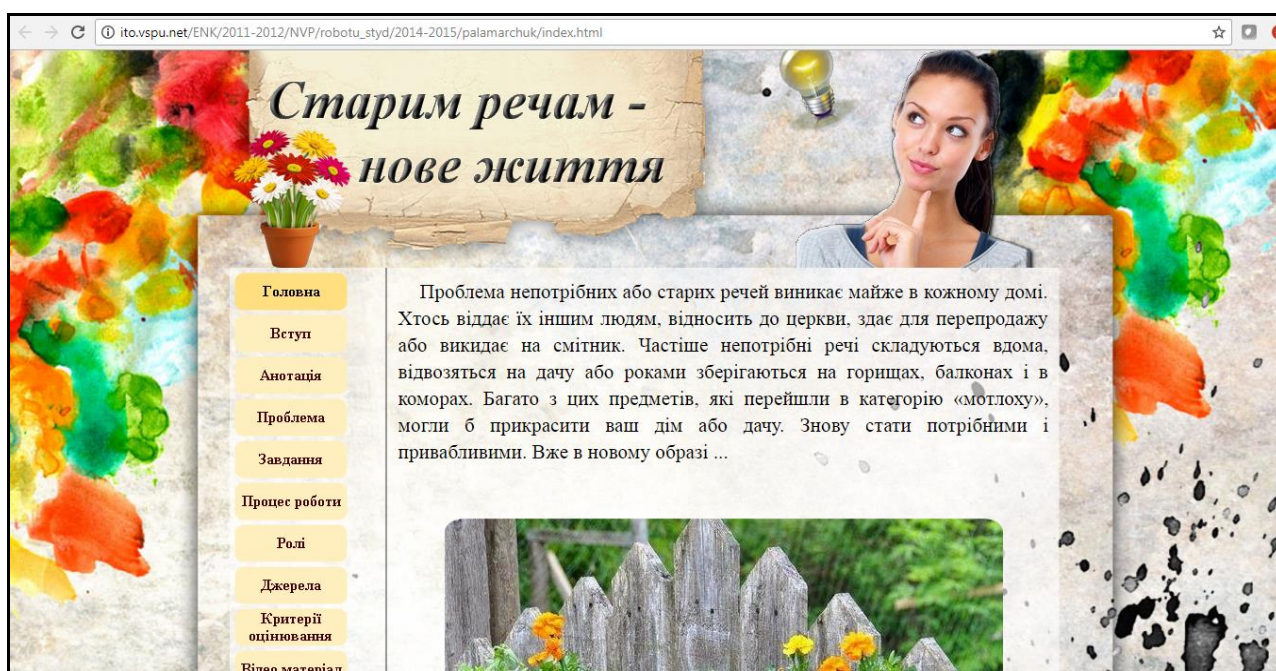

Рис. Ж.4. Приклад Веб-квесту на тему «Старим речам нове життя».

Укладач: Паламарчук Ірина. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/NVP/robotu_styd/2014-2015/palamarchuk/index.html

Рис. Ж.5. Приклад навчального проекту на тему «Інтернет і навчання». Укладач: Максимчук Ірина. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/NVP/robotu_styd/2013/Maksimchuk/Preview/index.html

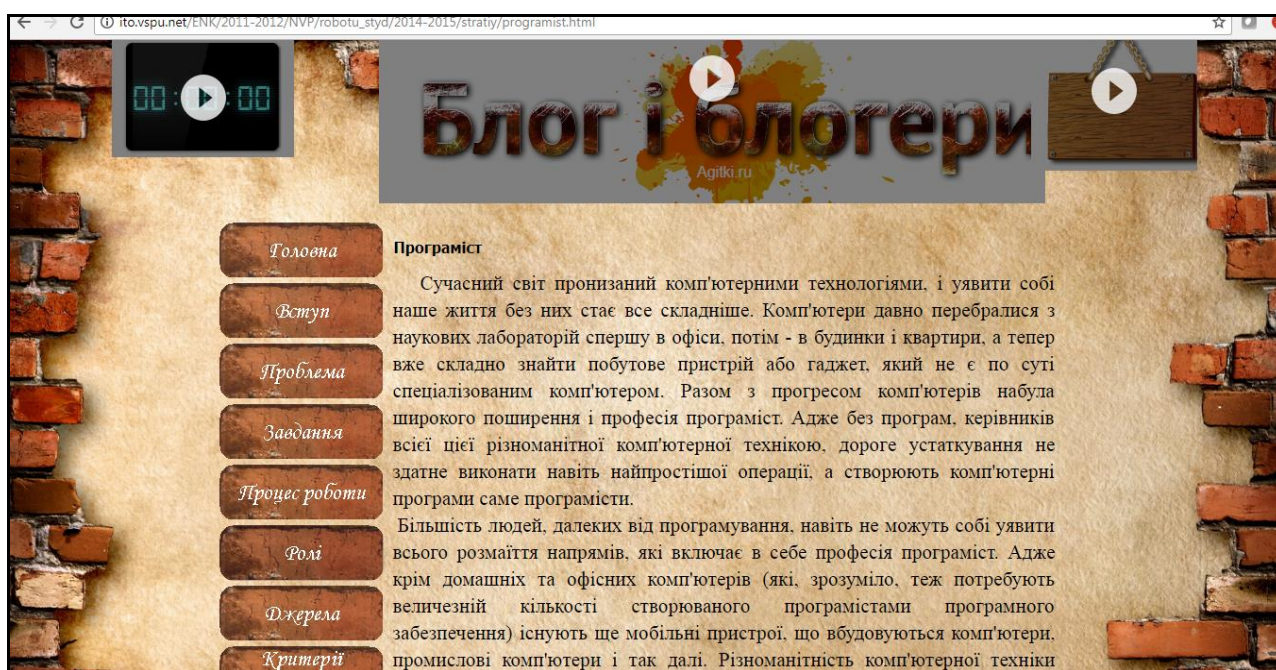

Рис. Ж.6. Приклад Веб-квесту на тему «Блог і блогери». Укладач: Стратій Олександр. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/NVP/robotu_styd/2014-2015/stratiy/programist.html

Методика профільного і професійного навчання як дидактично обґрунтована система знань, умінь та навичок, досвіду творчої діяльності покликана забезпечити підготовку майбутнього вчителя технологій до реалізації державних стандартів змісту освітньої галузі «Технологія» в загальноосвітніх навчальних закладах.

Програма розроблена відповідно до Державних стандартів освітньої галузі «Технологія» та концепції трудового та професійного навчання. Принципові зміни в змісті загальної середньої та професійно-технічної освіти, трудового навчання, реформування загальноосвітньої школи, запровадження профілізації у старших класах загальноосвітніх навчальних закладів зумовлюють необхідність оперативного вжиття заходів щодо вироблення нової методології методичної підготовки майбутніх учителів технологій, викладачів та майстрів виробничого навчання, створення відповідного науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Важливо, щоб методична підготовка реалізувалася не лише через відповідну навчальну дисципліну, і ні в якому разі не зводилася тільки до неї, а розглядалася як основний принцип у процесі викладання всіх навчальних дисциплін на педагогічних спеціальностях.

У першу чергу, йдеться про інформаційно-комунікаційні технології, нові педагогічні технології та інтерактивні методики навчання; чіткість уявлень про характер і зміст роботи вчителя з організації, планування і матеріального забезпечення трудового, профільного й професійного навчання та продуктивної праці учнів та шляхів забезпечення освітньої, розвиваючої і виховної функції трудової та професійної підготовки;

Рис. Ж.7. ЕНМК дисципліни «Методика профільного та професійного навчання». URL: http://ito.vspu.net/ENK/2013_2014/metoduka_profil_i_prof_navch/index.htm

Укладачі: проф. Кадемія М. Ю., доц. Шевченко Л. С.

- Лабораторна робота №2. Навчально-матеріальна база здійснення профільного (професійного навчання). Державний стандарт з предмету «Інформаційні технології», його зміст та професійне спрямування
- Лабораторна робота №3. Методика вивчення теми «Освоєння нових програмних засобів» ІТ для професії «Оператор комп'ютерного набору».
- Лабораторна робота №4. Методика вивчення теми «Прикладне програмне забезпечення загального характеру»
- Лабораторна робота №5. Методика вивчення теми «Прикладне програмне забезпечення загального характеру»
- Лабораторна робота №6. Методика вивчення теми «Видавничі та графічні системи» (підтеми: «Видавничі системи», «Графічні редактори»)
- Лабораторна робота №7. Методика вивчення теми «Прикладне програмне забезпечення професійного призначення» (підтема: «Комп'ютерні мережі та Інтернет»)
- Лабораторна робота №8. Методика вивчення теми «Прикладне програмне забезпечення професійного призначення» (підтема: «Створення Web-сторінок»)
- Лабораторна робота №9. Створення та методика використання електронного навчального посібника

Рис. Ж.8. Перелік лабораторних робіт з дисципліни «Методика профільного та професійного навчання»

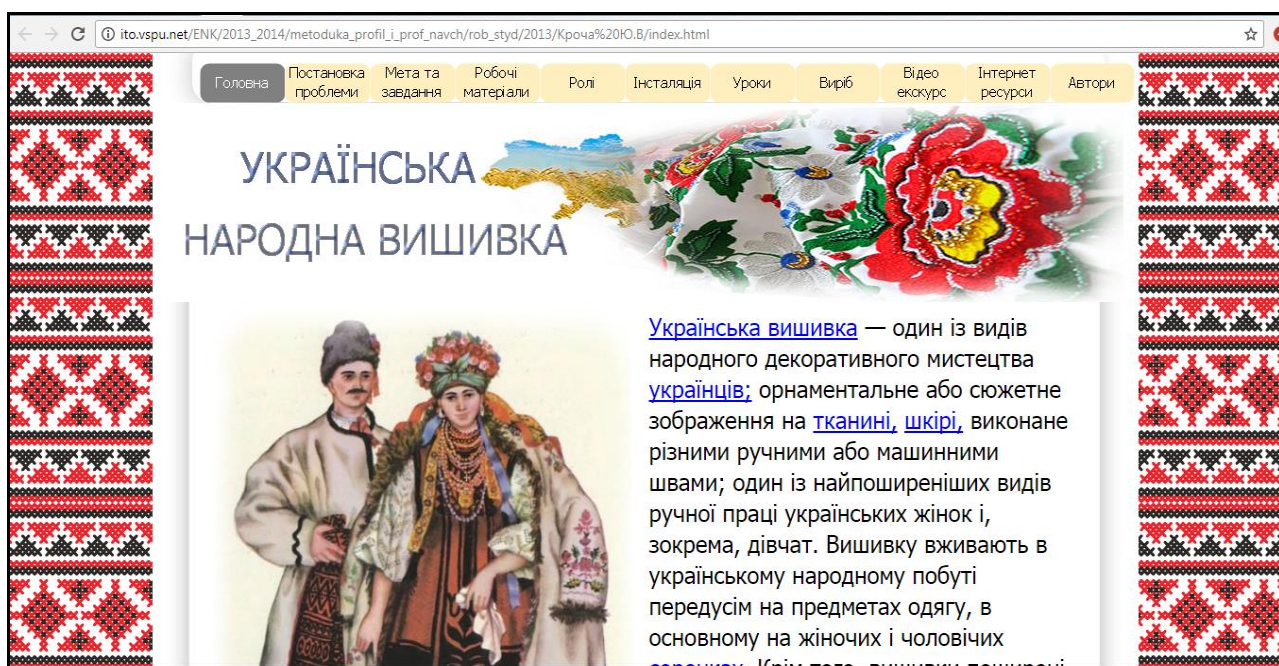

Рис. Ж.9. Приклад Веб-проекту на тему «Українська народна вишивка».

Укладачі: Кроча Юлія, Чернега Богдана. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2013_2014/metoduka_profil_i_prof_navch/rob_styd/2013/%D0%9A%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B0%20%D0%AE.%D0%92/index.html

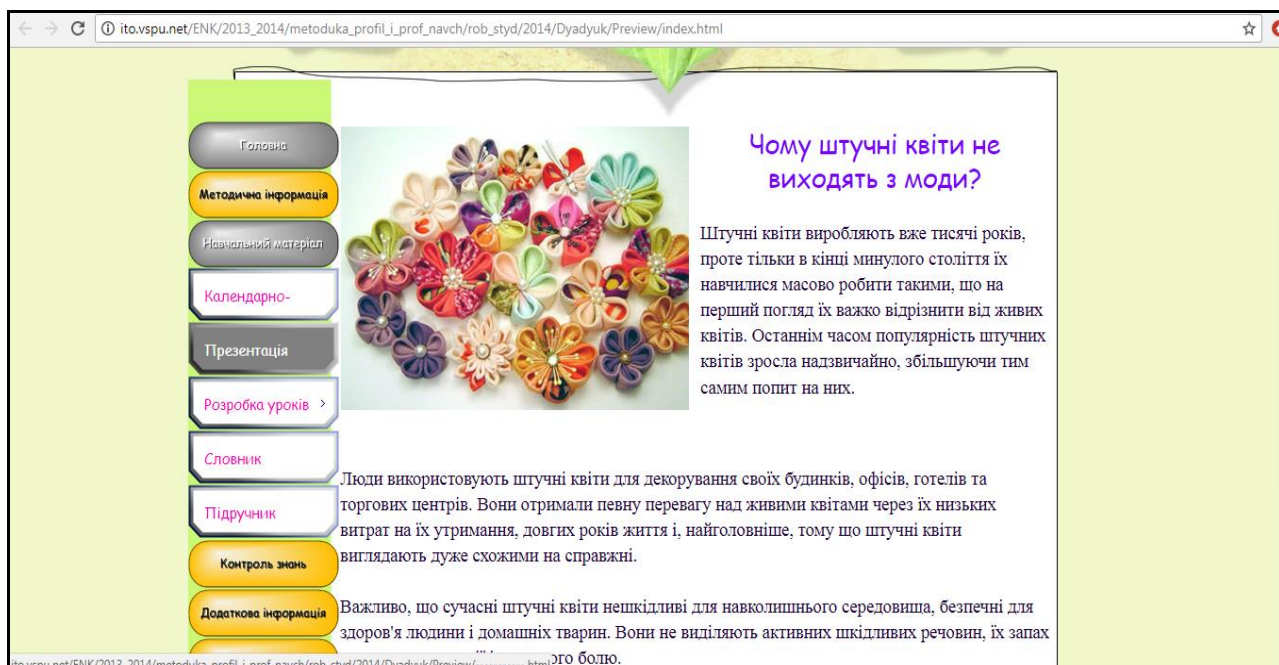

Рис. Ж.10. Приклад Веб-проекту на тему «Чому штучні квіти не виходять з моди». Укладач: Дядюк Діана. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2013_2014/metoduka_profil_i_prof_navch/rob_styd/2014/Dyadyuk/Preview/index.html

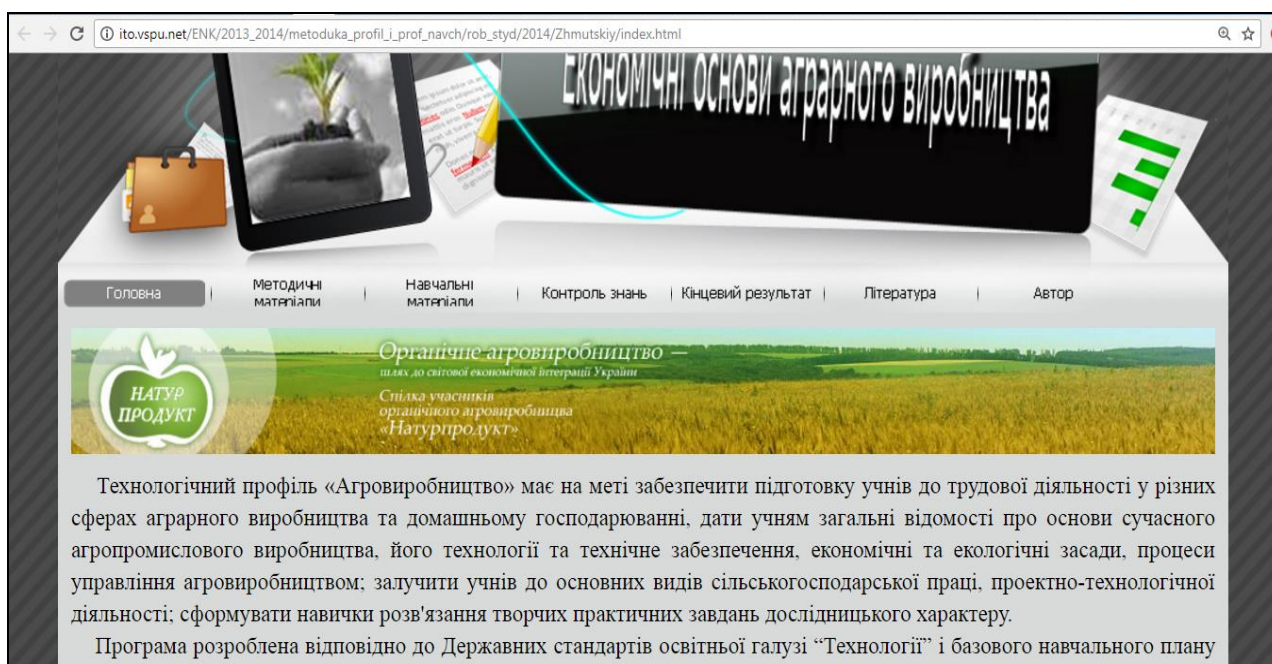

Рис. Ж.11. Приклад Веб-проекту на тему «Економічні основи аграрного виробництва». Укладач: Жмуцький Богдан. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2013_2014/metoduka_profil_i_prof_navch/rob_styd/2014/Zhmutskiy/index.html

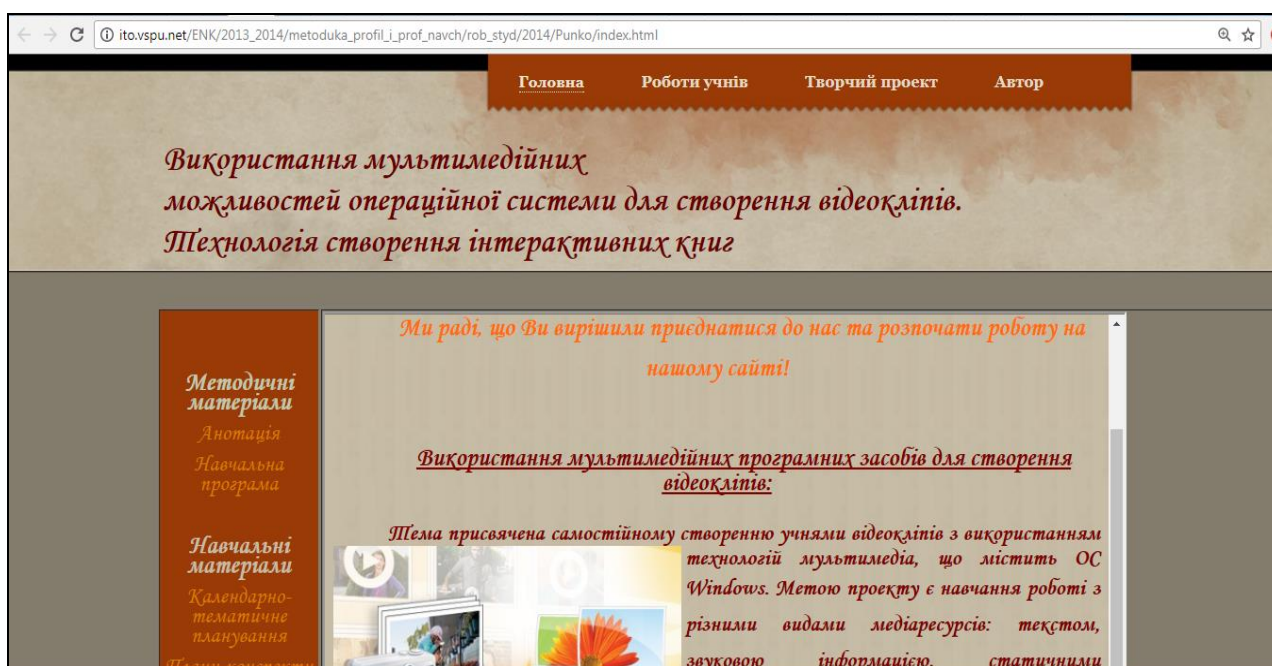

Рис. Ж.12. Приклад творчого проекту на тему «Використання мультимедійних можливостей операційної системи для створення відеокліпів. Технологія створення інтерактивних книг». Укладачі: Загирняк Сергій, Пунько Інна. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2013_2014/metoduka_profil_i_prof_navch/rob_styd/2014/Punko/index.html

Тема: «Інформаційні технології як фактор розвитку форм і методів викладання трудового навчання». Презентація

- Дунаєвська Наталію Василівну (Керівник – доцент Шевченко Л.С.)
Тема: «Застосування інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці учнів 10-11 класів». Презентація
- Дусанюк Наталія Василівна (Керівник – старший викладач Кізім С.С.)
Тема: «Розробка дидактичних матеріалів з уроків трудового навчання, засобами інформаційно-комунікаційних технологій». Презентація
- Заводнюк Віта Леонідівна (Керівник – доцент Шевченко Л.С.)
Тема: «Формування інформаційної компетентності учнів під час вивчення предмету «Технології». Презентація
- Заруцький Богдан Миколайович (Керівник – старший викладач Кізім С.С.)
Тема: «Шляхи використання інформаційного освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів для викладання електротехніки». Презентація
- Зінченко Дмитро Валерійович (Керівник – доцент Гордійчук Г.Б.)
Тема: «Використання комп'ютерно-орієнтованих програмних засобів на уроках технології в старшій школі». Презентація
- Ковальчук Дмитро Іванович (Керівник – доцент Шевченко Л.С.)
Тема: «Застосування Веб-технологій для викладання предмету «Технології». Презентація
- Макоцьоба Юлія Сергіївна (Керівник – доцент Шевченко Л.С.)
Тема: «Застосування медіаосвітніх середовищ під час викладання предмету «Технології». Презентація
- Маснюк Віктор Сергійович (Керівник – старший викладач Кізім С.С.)
Тема: «Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках «Технології» під час вивчення теми «Системаи обробки табличної інформації». Презентація
- Папушю Олександра Олександрівна (Керівник – асистент Кобиса А.П.)
Тема: «Розвиток творчих здібностей учнів 10-11 класів на уроках технології засобами мультимедіа». Презентація
- Пугач Роман Вікторович (Керівник – старший викладач Шахіна І.Ю.)
Тема: «Організація самостійної роботи учнів під час вивчення інформатики в старшій школі». Презентація
- Пунько Ярослав Олегович (Керівник – старший викладач Кириленко Н.М.)
Тема: «Комп'ютерні мережі як засіб підвищення інформаційної культури учнів 11-х класів на уроках технології». Презентація
- Сирота Олег Вікторович (Керівник – старший викладач Кізім С.С.)
Тема: «Розробка методичних матеріалів в середовищі Microsoft Office для вивчення теми: «Обробка деревини» на уроках трудового навчання». Презентація

Рис. Ж.13. Тематика курсових робіт. URL: http://ito.vspu.net/diplomni_rob/html/blank_version/index.html

Дипломні і курсові роботи

1.	Гринчишина Катерина Анатоліївна	ОКР «магістр», ТО, група А	Застосування технологій гіпермедіа у вивченні предмету «Технології» Презентація Сайт	к.п.н., доцент Кадемія М.Ю.
2.	Кукіль Юлія Олександрівна	ОКР «магістр», ТО, група А	Використання технологій 3D для моделювання виробничих процесів Презентація Сайт	к.п.н., доцент Кадемія М.Ю.
3.	Стратій Дмитро Анатолійович	ОКР «магістр», ТО, група А	Створення електронного портфоліо вчителя технологій засобами інформаційно-комунікаційних технологій Презентація Сайт	к.п.н., доцент Гордійчук Г.Б.
4.	Романюк Олександр Борисович	ОКР «магістр», ТО, група А	Методика використання проектних технологій у вивченні предмету «Технології» Презентація Сайт	к.п.н., доцент Шевченко Л.С.
5.	Супима Валерій Васильович	ОКР «магістр», ТО, група А	Застосування Веб-технологій для організації самостійної роботи учнів під час вивчення предмету «Технології» Презентація Сайт	к.п.н., доцент Шевченко Л.С.
заочна форма навчання освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»				
№ п/п	Прізвище, ім'я по батькові	Спец., курс, група	Тема дипломної роботи	Науковий керівник
1.	Пустовіт Наталія Віталіївна	ОКР «Магістр», ТО	Використання середовищ програмування вчителем технологій з метою активізації пізнавальної діяльності учнів Презентація Електронний навчальний посібник	к.п.н., доцент Гордійчук Г.Б.
2.	Кукіль Ігор	ОКР «Магістр», ТО	Активізація пізнавальної діяльності учнів професійно-технічних навчальних закладів під час вивчення предмету	к.п.н., доцент Шевченко Л.С.
2.	Максимчук Ірини Сергіївна	ОКР «магістр», ТО, група А	Педагогічні умови використання Інтернет на уроках технологій у школі	Кандидат педагогічних наук, доцент Кадемія М.Ю.
3.	Нанарова Олена Сергіївна	ОКР «магістр», ТО, група А	Методичні основи використання інтерактивних технологій в навчальному процесі ІТНЗ	Кандидат педагогічних наук, доцент Кадемія М.Ю.

Рис. Ж.14. Тематика дипломних робіт. URL: http://ito.vspu.net/diplomni_rob/html/blank_version/index.html

Головна

Оголошення

Гранти

ІТ-планета 2010

Еко-софт

Вчитель-новатор

Молоді науковці 2011

Конкурси з Web-

ЕКО-СОФТ 2015

Студенти Вінницького педагогічного університету – призери Всеукраїнського чемпіонату інформаційних технологій «Екософт 2015»

Інформаційні технології шоразу все глибше й глибше занурюються у наше повсякденне життя. Їх розвиток сприяє появі нових напрямів наукових пошуків, формування нового світогляду, створенню різноманітних програмних продуктів для навчальної, наукової та комунікативної діяльності.

Студенти Вінницького педагогічного університету – призери Всеукраїнського чемпіонату інформаційних технологій «Екософт 2015»

3 місце – Педагогічний програмний засіб «Microsoft Office SharePoint Designer. Базовий курс – студентки ОКР «Бакалавр» спеціальності «Комп'ютерні технології в управлінні та навчанні» Пугач Ілони, науковий керівник: кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті – Кобиця Алла Петрівна.

3 місце – Педагогічний програмний засіб «Сходінки до Інформатики» – студентки ОКР «Магістр» спеціальності «Технологічна освіта» Клоченок Дарини, науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті – Шевченко Людмила Станіславівна.

3 місце – Наукова робота «Використання інноваційних технологій навчання в навчальному процесі професійно-технічному навчальному закладі» – студентів ОКР «Магістр» спеціальності «Технологічна освіта» Коломійчук Наталі та Стратія Олександра, наукові керівники: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті – Кадемія Майя Юхимівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті – Шевченко Людмила Станіславівна.

Переможці чемпіонату нагороджені Дипломами та цінними подарунками від спонсорів змагання, а наукові керівники отримали Подяки Міністерства освіти і науки України.

Бажаємо студентам успішного навчання, а педагогічним працівникам подальших звершень у їх професійній діяльності.

Рис. Ж.15. Участь студентів у Всеукраїнських та міжнародних конкурсах.

URL: <http://ito.vspu.net/konkurs2/konkurs/uipa2015.html>

Головна

Оголошення

Гранти

ІТ-планета 2010

Еко-софт

Вчитель-новатор

Молоді науковці 2011

Конкурси з Web-дизайну

Всеукраїнський конкурс УІПА

Всеукраїнський конкурс блогів

Всеукраїнська студентська олімпіада УІПА

2015

Вітаємо переможців Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності "Теорія і методика професійної освіти" Коломійчук Наталію Юрївну та Стратія Олександра Григоровича та їх керівників к.п.н., доцента Кадемію Майю Юхимівну та к.п.н., доцента Шевченко Людмилу Станіславівну!

[\[Презентація\]](#)

«ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ»

Стрімке поширення за останні десятиліття інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і впливу величезного потоку інформації на людину спричинило потребу системи освіти реагувати на виклик часу, а тому виникла потреба у використанні сучасних технологій навчання, що вдало вписуються в систему традиційної освіти. До таких можна віднести: електронне навчання, мобільне навчання, всепроникаюче навчання, «перевернуте» навчання, що становлять форми активного навчання.

Рис. Ж.16. Участь студентів у Всеукраїнських та міжнародних конкурсах.

URL: <http://ito.vspu.net/konkurs2/konkurs/uipa2015.html>

Додаток 3

Приклади ЕНМК розроблених викладачами кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті за різні роки

The screenshot shows a web browser window with the URL ito.vspu.net/ENK/index.htm. The page title is "Електронні навчально-методичні комплекси". On the left, there is a vertical navigation menu with buttons for years from 2017-2018 to 2007-2008. The main content area displays a list of educational complexes, categorized by level: "ОКР «Бакалавр»", "ОКР «Спеціаліст»", and "ОКР «Магістр»".

ОКР «Бакалавр»

1. Апаратні засоби ЕОМ (Кобися В. М.);
2. Сучасні операційні системи (Кобися В. М.);
3. Програмування з використанням стандарту запитів SQL (Кобися В. М.);
4. Практикум з виробничого навчання (Кобися В. М., Кобися А. П., Кириленко Н. М., Уманець В. О.);
5. Вступ до фаху (Шевченко Л.С.);
23. Комп'ютерна верстка (Кізім С.С.)
24. Комп'ютерний дизайн (Кізім С.С.)
25. Комп'ютерна графіка (Кізім С.С.)
26. Теорія управління та інформаційні системи (Коношевський Л. Л.)
27. Логічне програмування та бази даних (Шахіна І.Ю.)
28. Історія інформатики (Кізім С.С.)
29. Навчально-ознайомча практика (Шевченко Л.С.)

ОКР «Спеціаліст»

1. Навчально-виховний процес у професійних закладах освіти (Кадемія М.Ю., Шевченко, Л.С.);
2. Основи проектних технологій (Кадемія М.Ю.);
3. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі (Шахіна І.Ю.);
3. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі (Кобися А. П.);
4. Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу:
  - біологія, географія, хімія (Кобися А. П., Кізім С.С.);
  - історія (Кобися А. П., Кізім С.С., Люльчак С. Ю.);
  - фізика (Кобися А. П., Кізім С.С., Люльчак С. Ю.);

ОКР «Магістр»

1. Навчально-виховний процес у професійних закладах освіти (Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С.);
2. Сучасні інформаційні технології в освіті (Кадемія М.Ю., Шевченко Л.С.);
3. Основи проектних технологій (Кадемія М.Ю.);
4. Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях (Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С.);

Рис. 3.1. Фрагмент головної сторінки ЕНМК кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті. URL: <http://ito.vspu.net/ENK/index.htm>

o.vspu.net/ENK/2008/MMZN_51108/index.html

Мультимедійні засоби навчання

електронний навчально-методичний комплекс для студентів ІМФІТО

Головна | Анотація | Лекції | Лабораторні роботи | Автори

Головна

ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС З ДИСЦИПЛІНИ "Мультимедійні засоби навчання"

Метою вивчення навчальної дисципліни "Мультимедійні засоби навчання" є змістова підготовка студентів до ефективного використання у педагогічній діяльності сучасної комп'ютерної техніки, мультимедійних засобів навчання та відповідного програмного забезпечення.

Практичне значення курсу полягає в поглибленні розуміння принципів роботи технічного забезпечення педагогічної та науково-дослідної діяльності, в методиці використання мультимедійних засобів.

Об'єктом вивчення дисципліни "Мультимедійні засоби навчання" є мультимедійні засоби педагогічної та науково-інформаційної діяльності, предметом - їхні види, ознаки, принципи роботи.

Після вивчення навчальної дисципліни студенти повинні вміти користуватися усіма видами мультимедійних засобів навчання, грамотно експлуатувати і самостійно освоювати нові види і технології сучасних засобів навчання.

Також **студенти повинні вміти** використовувати у навчально-виховному процесі комп'ютер, сканер, принтер, ксерокопіювальний апарат, багатофункціональний пристрій, графопроектор, мультимедійний

Методичні матеріали

- Анотація
- Навчальна програма
- Робоча програма

Навчальні матеріали

- Лекції
- Лабораторні роботи
- Словник термінів

Контроль знань

Рис. 3.2. ЕНМК «Мультимедійні засоби навчання». Укладачі: доц. Шевченко Л. С., асист. Сисоєва О. А. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2008/MMZN_51108/index.html

ito.vspu.net/ENK/2011-2012/MZN_2011-2012/mzn_imfито/index.HTM

Мультимедійні засоби навчання

для студентів Інституту математики, фізики і технологічної освіти

Укладачі: Кобися В. М., Люльчак С. Ю.

Методичні матеріали

- Головна ЕНМК
- Анотація
- Навчальна програма
- Робоча програма
- Тематичний план

Навчальні матеріали

- Лекції
- Лабораторні роботи
- Література
- Словник термінів
- Блог

Контроль знань

- Критерії оцінювання
- Контрольні завдання

ЗП. 12, ЗП. 13 Мультимедійні засоби навчання

галузь знань 0101 Педагогічна освіта. 0402 Фізико-математичні науки

напрями підготовки 6.01010301 Технологічна освіта. 6.04020101 Математика. 6.04020301 Фізика

інститут математики, фізики, технологічної освіти

Рис. 3.3. ЕНМК «Мультимедійні засоби навчання». Укладачі: доц. Кобися В. М., ст. викл. Люльчак С. Ю. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/MZN_2011-2012/mzn_imfито/index.HTM

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Системи керування базами даних

Інститут математики фізики і технологічної освіти

Головна | Методична інформація | Навчальний матеріал | Контроль знань | Методичне забезпечення | Робоча програма

- Інформація про курс
- Робоча програма
- Лекції
- Завдання для самостійної роботи
- Література

Єдиний шлях, що веде до знання - це діяльність. Дж. Б. Шоу

Все з чим щоденно зустрічається людина в своєму житті в більшості зареєстровано в тій чи іншій базі. Уміння працювати з базами даних сьогодні є одними із найважливіших навичок в роботі з комп'ютером, а фахівці з цієї галузі ніколи не залишаються безробітними.

Можна сказати, що база даних – дитя нового часу. Найбільшого поширення в останні роки набуло вивчення програми AS Access. Володіння навичками роботи в програмі AS Access відкриває можливості кожному створювати типові бази даних, організувати таблиці та ін.

Рис. 3.4. ЕНМК «Системи керування базами даних». Укладач: доц. Шевченко Л. С. URL: <http://ito.vspu.net/ENK/2008/SYBD/index.html>

ЕНМК | БЛОГ | ПРОГРАМА | СЛОВНИК | АВТОРИ

Електронний навчально-методичний комплекс з дисципліни: «Системи керування базами даних»

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

- Анотація
- Навчальна програма
- Робоча програма

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

- Лекції
- Лабораторні роботи
- Додаткові матеріали
- Словник термінів
- Електронний практикум
- Блог

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Системи керування базами даних» є формування у студентів базових знань і навичок роботи з базами даних на прикладі використання СКБД MS Access та змістовна підготовка студентів до ефективного використання у педагогічній діяльності комплексу програмних засобів, що забезпечують можливість створення баз даних, доступу до даних і керування базами даних.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Системи керування базами даних» є:

- Ознайомлення студентів з теоретичними основами створення локальних і відкритих баз даних на прикладі СКБД MS Access.
- Формування у студентів практичних умінь і навичок при проектуванні, роботі та модифікації баз даних.
- Засвоєння студентами методики розробки і використання баз даних у педагогічній діяльності.
- Проектування та робота у локальних та відкритих базах даних, занесення, коригування, вилучення даних, адаптація інформаційної моделі до змін предметної області, задоволення інформаційних потреб різних типів користувачів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

звати:

Рис. 3.5. ЕНМК «Системи керування базами даних». Укладач: доц. Шевченко Л. С. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/sybd_2012/index.htm

The screenshot shows a web browser window with the URL ito.vspu.net/ENK/2008/dilovodstvo/index.htm. The page features a navigation menu with links for 'ГОЛОВНА', 'АНОТАЦІЯ', 'ПРОГРАМА', 'СЛОВНИК', and 'АВТОРИ'. The main content area is titled 'Електронний навчально - методичний комплекс з дисципліни: «Документаційне забезпечення управлінської діяльності з використанням сучасної оргтехніки»'. On the left, there are three vertical menus: 'МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ' (with links to 'Головна ЕНМК', 'Анотація', 'Навчальна програма', 'Робоча програма'), 'НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ' (with links to 'Лекції', 'Лабораторні роботи', 'Словник термінів', 'Блог'), and 'КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ'. The main text area contains a section titled '2. Мета та завдання навчальної дисципліни'. It describes the course's goal as preparing students for effective use of IT in organizational work with documents. It also lists tasks for students, such as familiarizing them with theoretical foundations and developing practical skills in document management.

Рис. 3.5. ЕНМК «Системи керування базами даних». Укладач: доц. Шевченко Л. С. URL: <http://ito.vspu.net/ENK/2008/dilovodstvo/index.htm>

The screenshot shows a web browser window with the URL ito.vspu.net/ENK/2013_2014/komp_dizayn/index_14_15.htm. The page has a navigation menu with links for 'Анотація', 'Навчальна програма', 'Робоча програма', 'Матеріали лекцій', 'Лабораторні роботи', 'Самостійна робота', 'Роботи студентів', 'Словник', 'Тести', 'Питання до заліку', and 'Перелік літератури'. The main content area is titled 'Дизайн є особливим видом естетичної діяльності, засобом не тільки організації предметного середовища, а й забезпечення умов саморозвитку цілісної особистості'. It discusses the development of design and the emergence of new directions in aesthetic activity. The text is divided into paragraphs, with the first paragraph describing design as a form of aesthetic activity and the second paragraph discussing the needs of design development and computerization of educational programs.

Рис. 3.7. ЕНМК «Комп'ютерний дизайн». Укладач: доц. Кізім С.С. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2013_2014/komp_dizayn/index_14_15.htm

ito.vspu.net/ENK/2013_2014/Osn_projekt_tehnologi_spec/index.html

Основи проектних технологій

- Методичні матеріали
  - Анотація
  - Навчальна програма
  - Робоча програма
- Навчальні матеріали
  - Лекції
  - Лабораторні роботи
  - Додаткові матеріали
  - Термінологічний словник
  - Література
- Контроль знань
  - Критерії оцінювання
  - Самостійна робота
  - Питання до екзамену
  - Тести
  - Роботи студентів

Електронний навчально-методичний комплекс для студентів ОКР «Спеціаліст»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення історії виникнення проектних технологій, типології проектів, вивчення алгоритму виконання, захисту та оцінювання проектів засобами інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процесі проектної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни «Основи проектних технологій» пов'язано з вивченням дисциплін загально-професійної підготовки, професійної і практичної підготовки («Педагогіка», «Основи проектування і моделювання», «Креативні технології навчання» та «Методика навчання технологій» та «Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу»), а знання, набуті в процесі вивчення даної дисципліни, використовуються під час виконання лабораторних, практичних та курсових робіт з дисциплін, пов'язаних із виконанням проектів та професійним становленням висококваліфікованого фахівця.

Рис. 3.8. ЕНМК «Основи проектних технологій». Укладач: проф. Кадемія М. Ю.

URL: http://ito.vspu.net/ENK/2013_2014/Osn_projekt_tehnologi_spec/index.html

ito.vspu.net/ENK/2011-2012/TRPZNP/DEFAULT.HTM

Технологія розробки програмного забезпечення навчального процесу

ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС З ДИСЦИПЛІНИ ТЕХНОЛОГІЯ РОЗРОБКИ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

ЕНМК «Технологія розробки програмного забезпечення навчального процесу» призначений для студентів Інституту перспективних технологій економіки та фундаментальних наук спеціальності «Трудове навчання та основи інформаційних технологій».

Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст
Термін навчання – 1 рік
Форма навчання: очна
Семестр: 1, 2
Лекцій – 20 год.
Лабораторних – 34 год.
Всього – 90 год.

Рис. 3.9. ЕНМК «Технологія розробки програмного забезпечення навчального процесу». Укладач: доц. Кобися В. М. URL: <http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/TRPZNP/DEFAULT.HTM>

Додаток К

Приклади блогів викладача, студента, групи та проекту

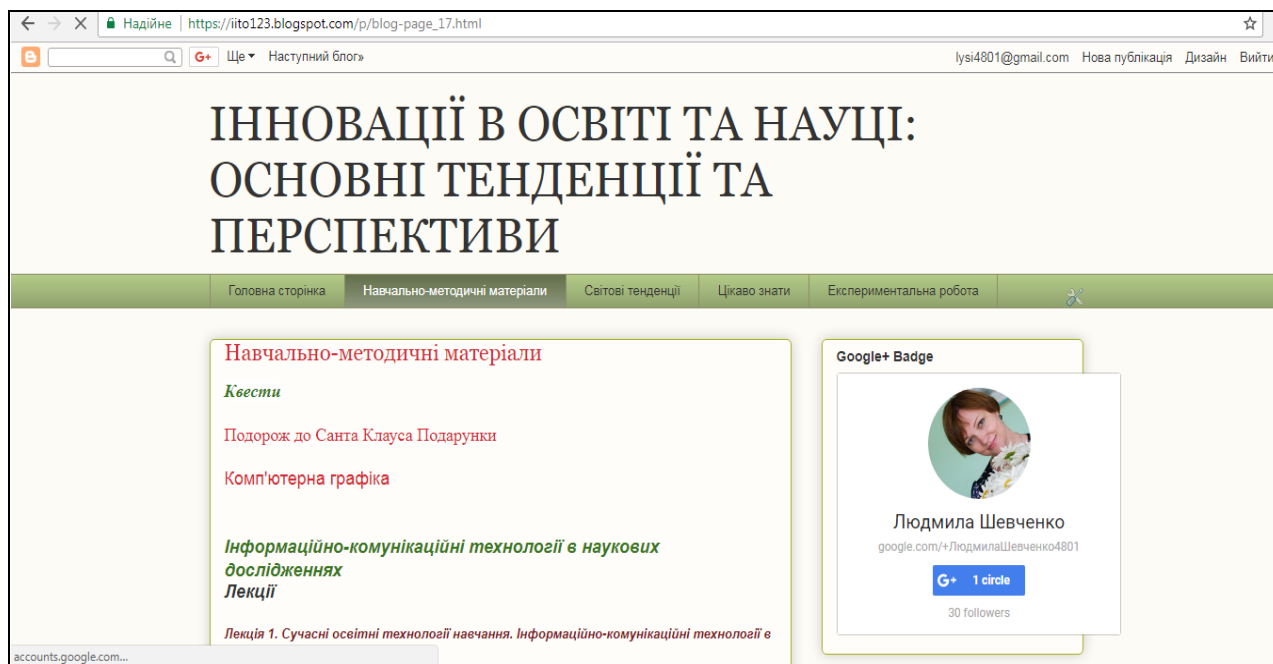

Рис. К.1. Блог викладача «Інновації в освіті та науці: основні тенденції та перспективи». URL: <https://iito123.blogspot.com/>

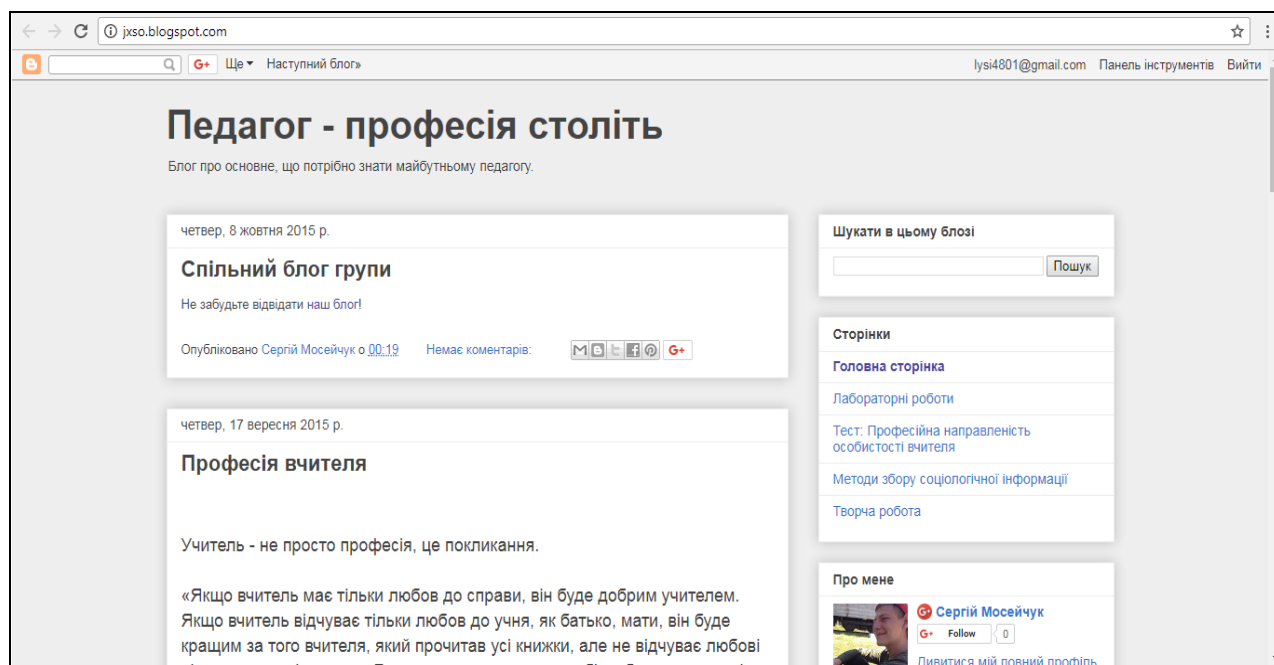

Рис. К.2. Блог студента «Педагог – професія століть». Укладач: Сергій Мосейчук С. URL: <http://jxso.blogspot.com/>

Учителі в онлайні

Головна сторінка   Наші блоги   Навчально-ознайомча практика

СЕРЕДА, 18 ЛИСТОПАДА 2015 Р.

Порівняння систем оцінювання

Кредитно-модульна система	Кредитно-трансферна система
Кредитно-модульна система організації навчального процесу передбачає можливість складання індивідуальних навчальних планів для окремих студентів.	Грунтується на повному навантаженні студента, а не обмежується лише аудиторними годинами. Кредит передбачає всі види навчальної діяльності, необхідної для завершення повного року академічного навчання у закладі
Модуль - задокументована завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики,	Заліковий кредит - одиниця виміру навчального навантаження, необхідного

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕГЛЯДІВ СТОРІНКИ

510

TRANSLATE

Вибрати мову

Технологія Google Перекладач

Рис. К.3. Блог групи «Учителі в онлайні». URL: <http://Zeizapo.blogspot.com/>

Територія інновацій

Головна сторінка   МНЕМОТЕХНІКА   Міська творча лабораторія   Технологія "перевернутого" навчання   Ми у експерименті

П'ЯТНИЦЯ, 22 ЛИПНЯ 2016 Р.

Технологія "перевернутого" навчання

Опубліковано Олег Слушний о.13:26   Немає коментарів: М   Т   В   F   P   G+

СУБОТА, 5 ГРУДНЯ 2015 Р.

ПЕРЕВЕРНУТЕ НАВЧАННЯ

- АЛГЕБРА
- БІОЛОГІЯ
- ГЕОМЕТРІЯ
- АНГЛІЙСЬКА МОВА
- ХІМІЯ
- ФІЗИКА

БЛОГИ ВЧИТЕЛІВ

- Слушний О.М.
- Дорох Г.В.

Рис. К.4. Блог проекту «Територія інновацій». Укладач Олег Слушний. URL: <http://vinschool20.blogspot.com/>

Додаток Л

Квест з елементами гейміфікації з теми «Обробка графічної інформації»

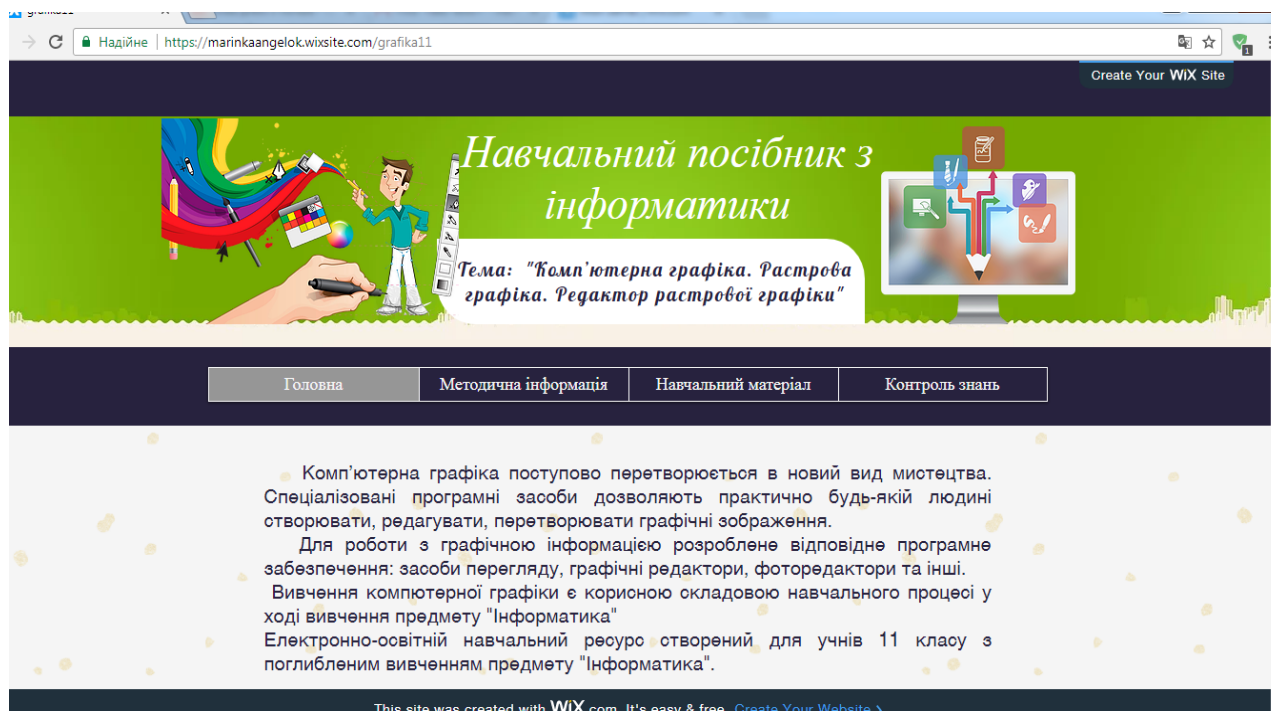

Рис. Л.1. Електронний навчальний посібник «Комп'ютерна графіка. Растрова графіка. Редактор растрової графіки». Укладач: Тимощук М. В. URL: <https://marinkaangelok.wixsite.com/grafika11>

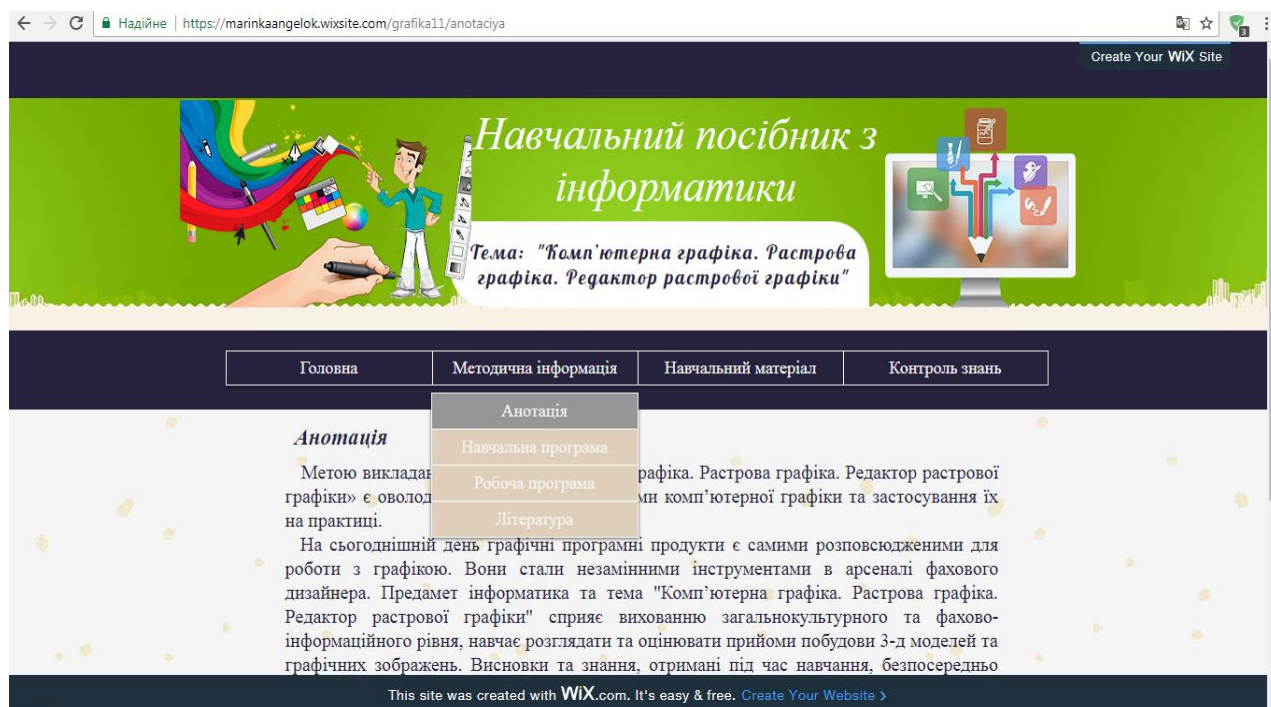

Рис. Л.2. Методична інформація, що включає анотацію, навчальну програму, робочу програму та літературу для вивчення теми

Навчальний посібник з інформатики

Тема: "Комп'ютерна графіка. Растрова графіка. Редактор растрової графіки"

Головна   Методична інформація   Навчальний матеріал   Контроль знань

Плани конспекти уроків
Практичні роботи
Лабораторні роботи
Матеріали для закріплення знань

Плани-кон

1. Середовище растрового графічного редактора (Презентація)
2. Програми для обробки графічної інформації (Презентація, Кросворд)
3. Інтерфейс програми Adobe Photoshop. Палітри. Панель інструментів (Презентація для пояснення нового матеріалу)
4. Робота з виділеними областями. Виділення фрагментів зображень різними методами
5. Репродукування та копіювання зображень у Adobe Photoshop (Зображення)

This site was created with WIX.com. It's easy & free. [Create Your Website >](#)

Рис. Л.3. Навчальний матеріал, який містить плани конспекти уроків, практичні роботи, лабораторні роботи та матеріал для контролю знань

Тема: "Комп'ютерна графіка. Растрова графіка. Редактор растрової графіки"

Головна   Методична інформація   Навчальний матеріал   Контроль знань

Для закріплення знань з теми: "Комп'ютерна графіка. Растрова графіка. Редактор растрової графіки" пропонуємо пройти **веб-квест**, який дасть змогу перевірити якість здобутих знань та умінь учнів протягом вивчення теми. У веб-квести використані такі онлайн сервіси: Thinglink, LearningApps, Google Docs, Google Presentation, Mindmeister, Onlinetestpad.

This site was created with WIX.com. It's easy & free. [Create Your Website >](#)

Рис. Л.4. Контроль знань. Квест «Обработка графической информации». URL: <https://www.thinglink.com/scene/900429232289611776>

Для перевірки знань з теми «Основи комп'ютерної графіки» Вам потрібно послідовно виконати 5 завдань:

1. Повторити знання із теми «Призначення, можливості і сфери застосування комп'ютерної графіки. Поняття векторної і растрової графіки, їх порівняння. Параметри растрових і векторних зображень. Колірні моделі» за допомогою презентації Microsoft PowerPoint.

2. Виконання онлайн вправи у LearningApps: «Розподілення особливостей векторної та растрової графіки».

3. Створити карту знань на онлайн сервісі: <https://www.mindmeister.com>.

4. Пройти онлайн тестування у середовищі <http://onlinetestpad.com>.

5. Відредагувати зображення у онлайн середовищі Photoshop: <https://online-fotoshop.ru/>.

6. Одержати подарунки у вигляді гіперпосилань на корисні ресурси з теми.

Опис та результати виконання усіх завдань вписуються у спеціальні таблиці створенні у Google Docs. Для кожного завдання створений свій документ, перейти до якого можна лише після виконання попереднього завдання.

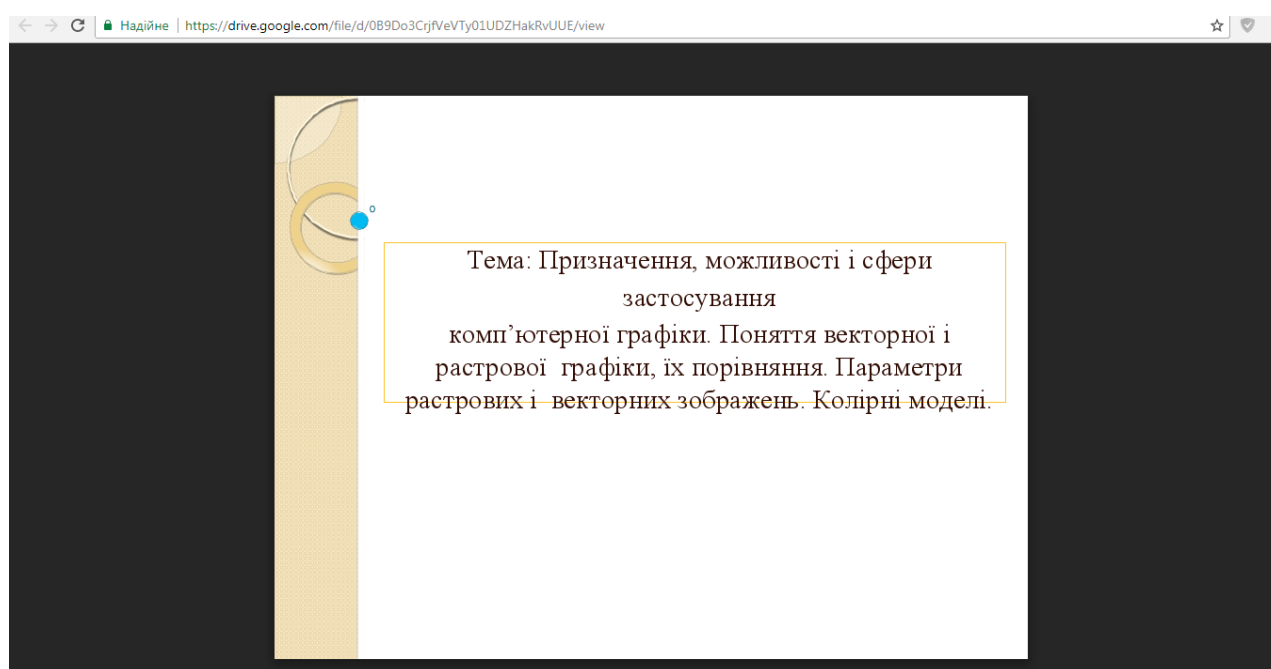

Рис. Л.5. Завдання 1. Презентація Microsoft PowerPoint: «Призначення, можливості і сфери застосування комп'ютерної графіки. Поняття векторної і растрової графіки, їх порівняння. Параметри растрових і векторних зображень. Колірні моделі»

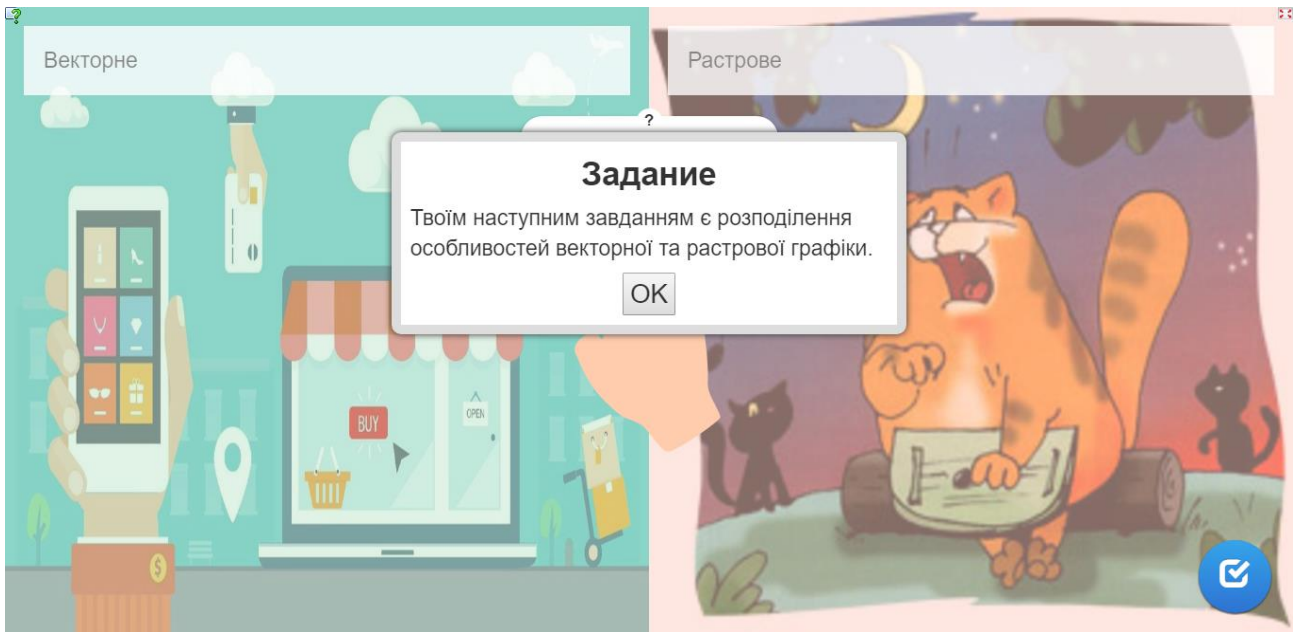

Рис. Л.6. Завдання 2. Онлайн вправа у сервісі LearningApps «Розподілення особливостей векторної та растрової графіки»

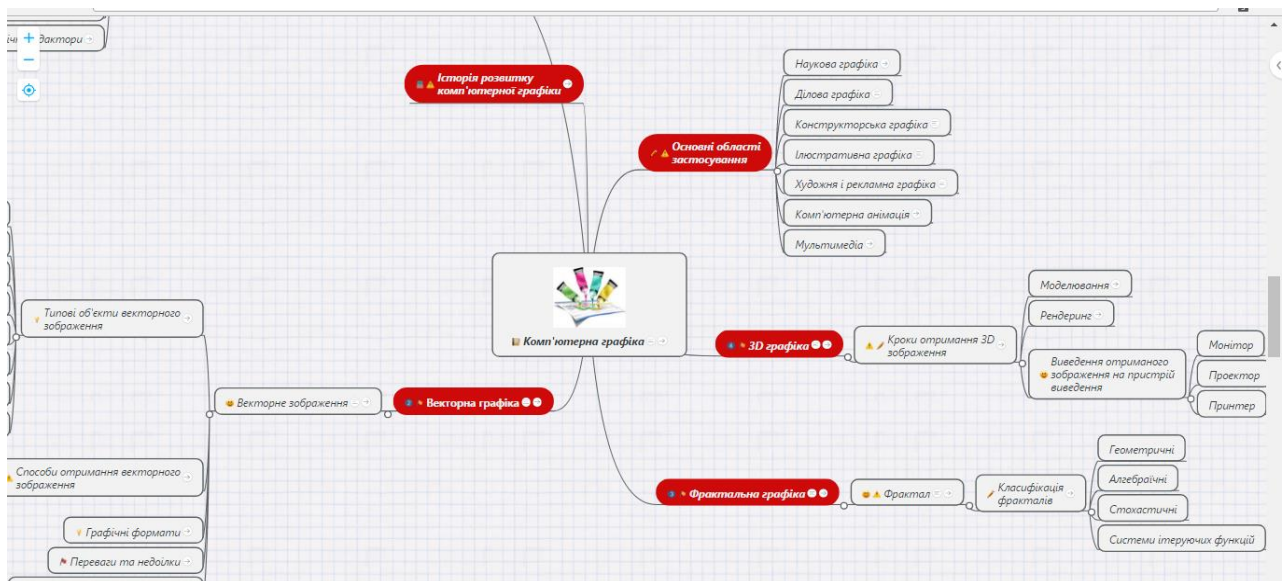

Рис. Л.7. Завдання 3. Ментальна карта в сервісі Mindmeister «Комп'ютерна графіка»

Головна	Методична інформація	Навчальний матеріал	Контроль знань
---------	----------------------	---------------------	----------------

Для перевірки знань із вивченої теми пропоную пройти онлайн тестування. Тест містить 20 завдань різної форми та рівнів складності, що розроблені за допомогою хмарного сервісу Online Test Pad, який також забезпечує збереження результату проходження тесту.

Online Test Pad
Тести Опитування

Комп'ютерна графіка. Обробка графічної інформації 19:52

1 1 з 20

Основне призначення функцій графічного редактора:

- опрацювання зображень
- побудова діаграм
- редагування формул
- створення анімації

Вінницький державний педагогічний університет імені М.Коцюбинського

© М.Тимошук 2017

Рис. Л.8. Завдання 4. Онлайн тестування з теми «Комп'ютерна графіка. Обробка графічної інформації»

Рис. Л.9. Завдання 6. Подарунки: гіперпосилання на корисні ресурси створені у онлайн середовищі Thinglink:

Ютуб канал уроків у програмі Adobe Photoshop:
<https://www.youtube.com/user/photoshopfirst>;

Сайт «Фотошоп Мастер» для роботи з програмою Adobe Photoshop:
<https://photoshop-master.ru/> ;

Сайт «Уроки Corel Draw»: <https://corel.demiart.ru/>;

Ютуб канал «Corel Draw. Як малювати на комп'ютері»:
<https://www.youtube.com/channel/UC6yJzjvIL9hR5rxq2Drd27Q>.

Додаток М

ЕНМК дисциплін «Системи керування базами даних»

Електронний навчально-методичний комплекс з дисципліни: «Системи керування базами даних»

Методичні матеріали

- Анотація
- Навчальна програма
- Робоча програма

Навчальні матеріали

- Лекції
- Лабораторні роботи
- Додаткові матеріали
- Словник термінів
- Електронний практикум
- Блог

Контроль знань

Отверить розділ

- Титульна сторінка
- Передмова
- Вступ
- Модуль 1
- Модуль 2
- Модуль 3
- Модуль 4
- Словник
- Додаткові матеріали
- Приклади баз даних

Модуль 4. Організація роботи з базами даних у локальних обчислювальних мережах

Передмова.

Розділ 1. Організація роботи з базами даних у локальних обчислювальних мережах.

- 1.1. Локальні обчислювальні мережі.
- 1.2. Технологія "клієнт-сервер".
- 1.3. Архітектура інформаційної системи.
- 1.4. Керування транзакціями.
- 1.5. Типи дозволів на доступ.
- 1.6. Привласнення і вилучення дозволів на доступ до бази даних, таблиць, запитів, форм, звітів і макросів.

Рис. М.1. Електронний підручник «Організація баз даних у MS Access».

URL: http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/sybd_2012/index.htm

«Системи керування базами даних»

Напрямок підготовки: 0101 Педагогічна освіта

Спеціальність: 7.010103 Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання

Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр, спеціаліст.

Кваліфікація фахівця:

Бакалавр: Вчитель трудового навчання.

Термін навчання: 4 роки.

Вчитель трудового навчання, креслення, безпеки життєдіяльності та основ інформаційних технологій.

Термін навчання: 5 років.

Семестр: дев'ятий.

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Системи керування базами даних» є змістовна підготовка студентів до ефективного використання у педагогічній діяльності комплексу

Лекції

Основні поняття

Практична частина

Лабораторні роботи

MS Access 2003

MS Access 2010

ПНДЗ

Відеоуроки

Підсумкова робота

Приклади робіт

Тестування

Додатково

Матеріал для...

Словник термінів...

Розробники

Мапа сайту

Блог

Лабораторна робота 1

Лабораторна робота 2

Лабораторна робота 3

Лабораторна робота 4

Лабораторна робота 5

Лабораторна робота 6

Лабораторна робота 7

Лабораторна робота 8

Лабораторна робота 9

Лабораторна робота 10

Лабораторна робота 11

Лабораторна робота 12

Рис. М.2. Електронний практикум «Системи керування базами даних».

URL: http://ito.vspu.net/ENK/2011-2012/sybd_2012/elektronnuy_posibnuk/index.html

Лабораторна робота №11

ТЕМА: Гіперпосилання і об'єкти OLE

Мета: Вивчення методів роботи з гіперпосиланнями і об'єктами, створеними зовнішніми додатками.

1. Відкрити базу даних *База№13* і переконатися в наявності таблиці *Студенти*, що містить не менше ніж шість записів.

2. Створити в таблиці *Студенти* нове поле *ДопІнформ*, що має тип *Гіперпосилання*.

3. Заповнити поле *ДопІнформ* наступними даними:

3.1. Для першого студента в *режимі таблиці* ввести в полі *ДопІнформ* посилання на університет – <http://www.vspu.edu.ua>.

3.2. Для другого студента створити *гіперпосилання* на факультет (інститут).

3.2.1. В діалоговому вікні *Зміна гіперпосилання* (меню «Вставка» – «Гиперссылка») в полі *Текст* ввести «Факультет», а як ім'я Веб-сторінки ввести адресу - <http://www.vspu.edu.ua/faculty/>.

3.3. Для третього студента розмістити посилання на звіт *Студенти*.

3.3.1. В діалоговому вікні *добавление гиперссылки* вибрати вкладинку *Пов'язати з об'єктом бази даних* і вказати звіт *Студенти*. Як ім'я гіперпосилання ввести «Студенти і Батьки», а як спливаючу підказку – «Посилання на звіт».

3.4. Створити для наступних трьох студентів файли з візитними картками і встановити на них гіперпосилання.

3.4.1. В текстовому редакторі **MS Word** створити три документи з іменами *Візитка1*, *Візитка2* і *Візитка3* за зразком, який наведено на рис. М.1.

3.4.2. Для кожного з трьох записів в діалоговому вікні *изменить гиперссылку* в полі *Текст* ввести «Візитка», а посилання на файл створити, у вікні зв'язати с файлом (кнопка *Файл*).

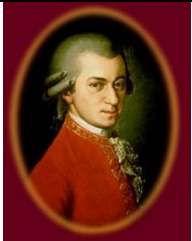
	Прізвище	Кирилюк
	Ім'я	Михайло
	По батькові	Володимирович
	ЗВО	ВДПУ
	Факультет (інститут)	ІПТЕФН
	Група	5-А

Рис. М.1. Зразок візитки

4. Переконатися в працездатності всіх шести створених гіперпосилань, по черзі звертаючись до сайтів, до звіту і до документів Word.

5. Створити в таблиці *Студенти* нове поле *Візитка* (тип *поле об'єкту OLE*) (рис. М.2).

ДопІнформ
http://www.vspu.edu.ua
ІПТЕФН
база№1.mdb
Візитка1.doc
Візитка2.doc
Візитка3.doc

Рис. М.2. Поле *Візитка*

6. Заповнити поле *Візитка* файлами *Візитка1*, *Візитка2* і *Візитка3* для четвертого, п'ятого і шостого записів відповідно.

6.1. Відкрити вікно *Вставка об'єкта*, за допомогою меню «Вставка» – «Об'єкт», вибрати створення об'єкту з файлу і вказати шлях до файлу *Візитка1.doc* (кнопка *Обзор*).

6.2. Повторити аналогічні дії для файлів *Візитка2* і *Візитка3*.

6.3. Послідовно відкрити упроваджені об'єкти подвійним клацанням на написі *Документ Microsoft Word* (рис. М.3) і переконатися в їхній працездатності.

ДопІнформ	Візитка
http://www.vspu.edu.ua	
ІПТЕФН	
база№1.mdb	
Візитка1.doc	Документ Microsoft Word
Візитка2.doc	Документ Microsoft Word
Візитка3.doc	Документ Microsoft Word

Рис. М.3. Таблиця «Упроваджені об'єкти»

7. Змінити форму *Студенти* додавши в неї поле *ДопІнформ* і поле *Візитка* відповідно до рис. М.4.

8. Проглянути вміст створених полів через форму.

9. Відкрити файл *Візитка1* через гіперпосилання і змінити для відповідного студента дату народження. Поспостерігати, чи відобразилися зміни в полі *Візитка*.

10. Зробити висновок про можливості і сфери застосування *полів гіперпосилань* і *полів об'єктів OLE*.

11. Зберегти базу даних на диску для подальшого використання.

ФамРод	ІмяРод	ОтчРод	ПолРод	ТелРод	НомерЗал
Кірипюк	Олена	Михайлівна	ж	(067)125-5654	0312-III
Кірипюк	Володимир	Олександрович	ч	(067)554-4778	0312-III
*					0312-III

ДопІнформ	Візитка
Візитка1.doc	Microsoft Word
*	

Рис. М.4. Форма *Студенти*

Контрольні запитання

1. Що таке гіперпосилання?
2. Як створюється гіперпосилання?
3. Як можна відредагувати гіперпосилання?
4. На що можна робити гіперпосилання?

Завдання для самостійної роботи

1. Експорт та імпорт даних у СУБД MS Access.
2. Створення сторінок доступу до даних.

Додаток Н

Електронні навчальні ресурси

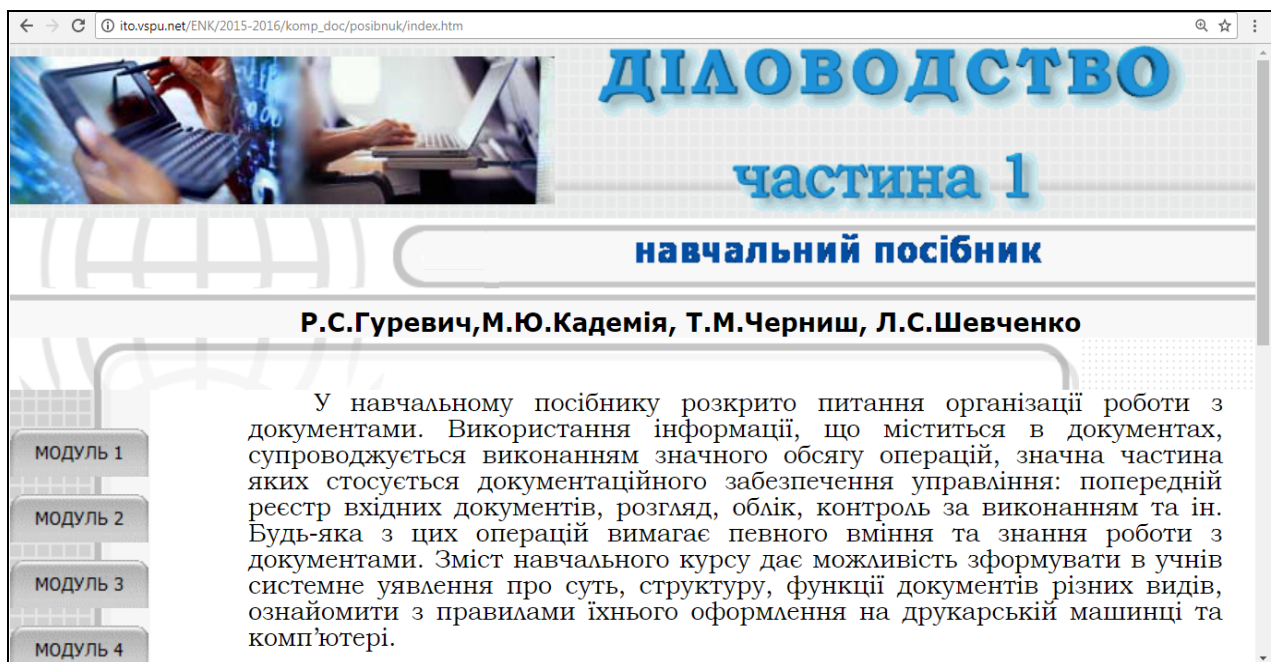

Рис. Н.1. Електронний навчальний посібник «Діловодство». Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Черниш Т. М., Шевченко Л. С. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2015-2016/komp_doc/posibnuk/index.htm

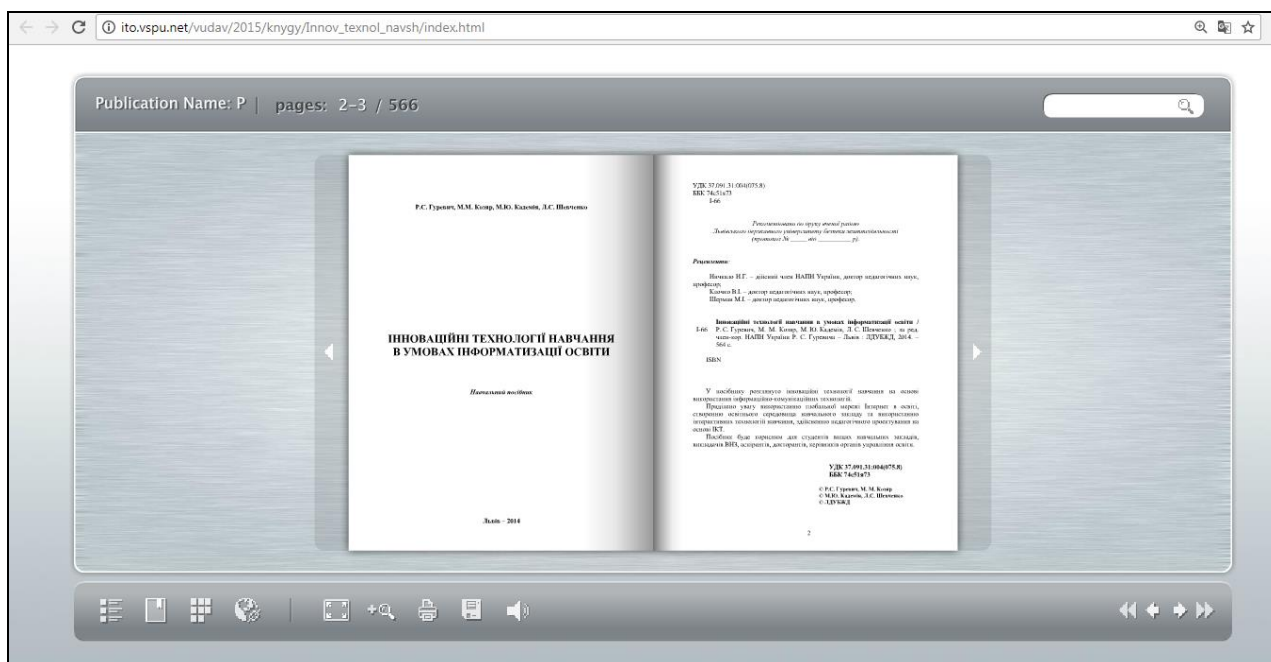

Рис. Н.2. Електронний підручник «Інноваційні технології навчання в умовах інформатизації освіти». Гуревич Р. С., Козяр М. М., Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С. URL: http://ito.vspu.net/vudav/2015/knygy/Innov_texnol_navsh/index.html

Додаток П

Приклади творчих робіт студентів з дисципліни

«Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях»

The screenshot shows a web browser window with the URL http://ito.vspu.net/ENK/2015-2016/ikt_magistri/index.htm. The page features a navigation menu on the left with categories like 'Методичні матеріали', 'Навчальні матеріали', 'Контроль знань', and 'Література'. The main content area displays a table with the following data:

№ п.п.	Спеціальність	Адреса блогу
1.	Математика. Фізика. Технологічна освіта	vspuimpte.blogspot.com
2.	Початкова освіта. Психологія	http://together.blogspot.com/
3.	Історія. Мова і література (російська)	http://mbipu.blogspot.com/
4.	Мова і література (англійська). Мова і література (німецька)	http://magisteraa.blogspot.com
5.	Дошкільна освіта. Українська мова і література.	http://mgd131.blogspot.com/
6.	Фізичне виховання. Спорт (за видами). Фізична реабілітація.	http://buraoksana945.blogspot.com/
7.	Музичне мистецтво	http://adresublogiv.blogspot.com/

Рис. П.1. Фрагмент сторінки «Роботи студентів». URL: http://ito.vspu.net/ENK/2015-2016/ikt_magistri/index.htm

The screenshot shows a Blogger blog page with the title 'НАУКОВІ ВІРТУОЗИ'. The main text reads: 'У даному блозі представлені роботи та публікації студентів Інституту математики, фізики і технологічної освіти, групи МАМ'. The date is 'понеділок, 9 листопада 2015 р.'. Below the text is a list of names under the heading 'СПИСОК ГРУПИ':

1. Бак Тетяна Юрївна
2. Бурлачук Ірина Миколаївна
3. Дерепашук Людмила Михайлівна
4. Качанюк Світлана Сергіївна
5. Кобець Наталія Миколаївна
6. Медяний Роман Михайлович
7. Мельничук Вікторія Миколаївна
8. Наконечний Олег Олександрович
9. Павлишен Володимир Віталійович
10. Тютюнник Діана Олегівна
11. Юзва Андрій Павлович

The sidebar contains a 'Про мене' section with a profile picture of Diana Tyutyunnik and a 'Архів блогу' section showing a post from November 2015.

Рис. П.2. Блог групи «Наукові віртуози». URL: vspuimpte.blogspot.com

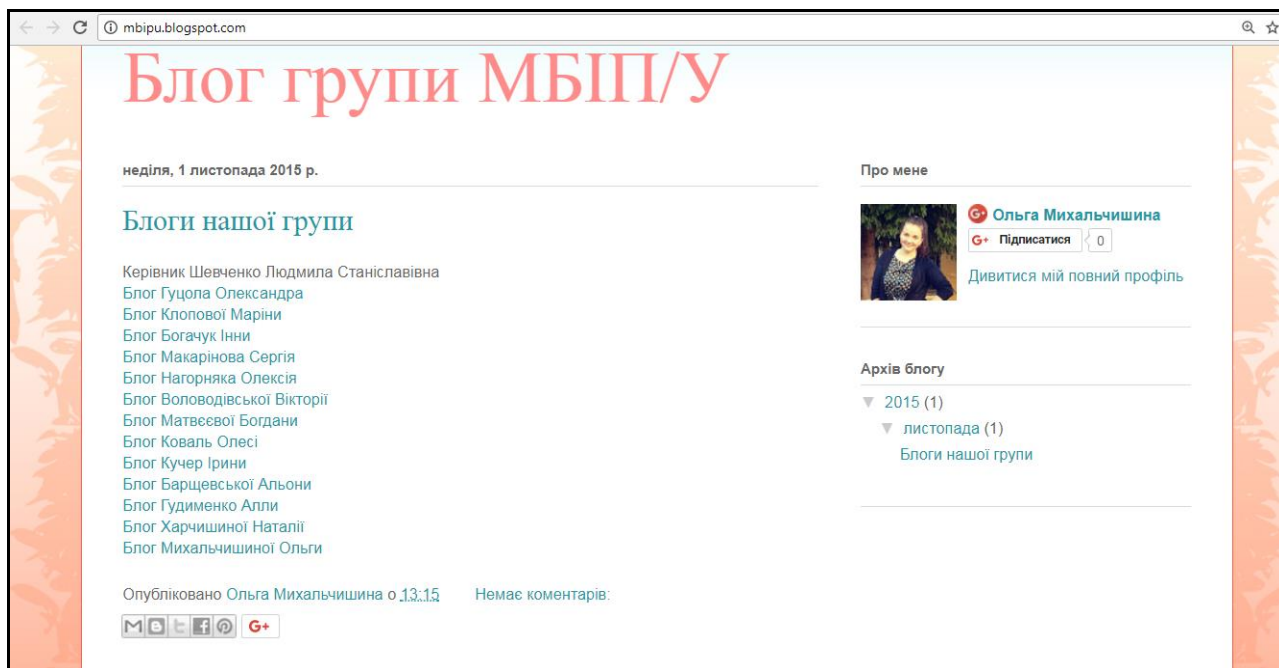

Рис. П.3. Блог групи «Блог групи МБП/У». URL: mbipu.blogspot.com

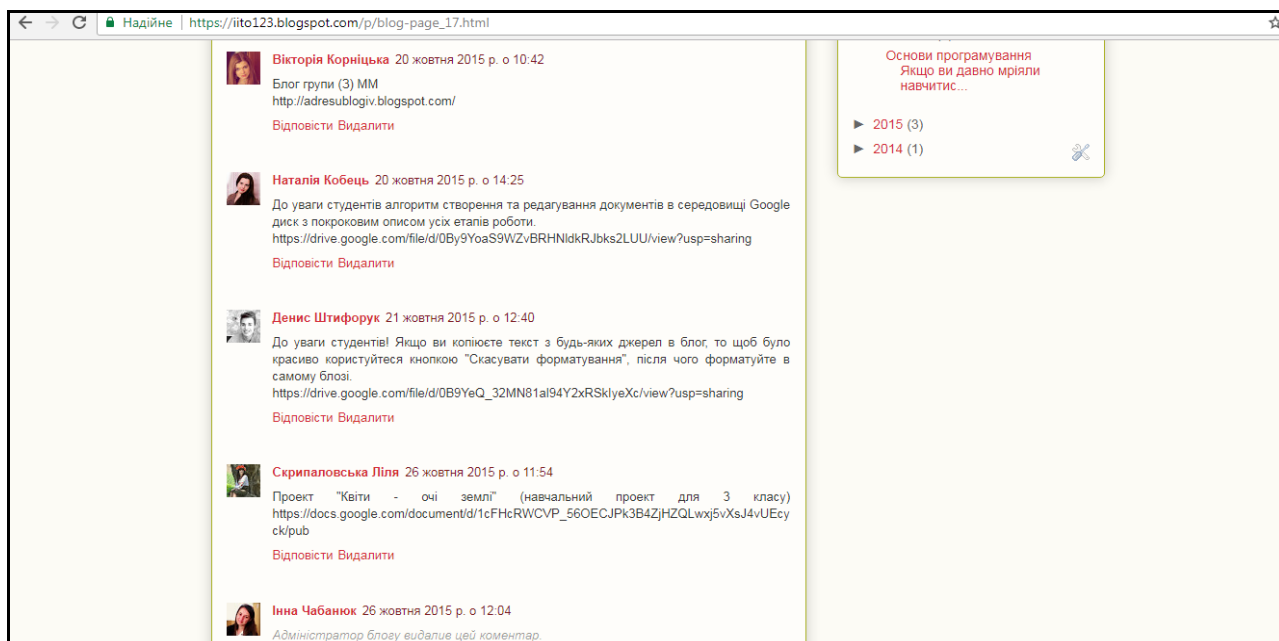

Рис. П.4. Фрагмент обговорення на блозі викладача. URL: https://iito123.blogspot.com/p/blog-page_17.html

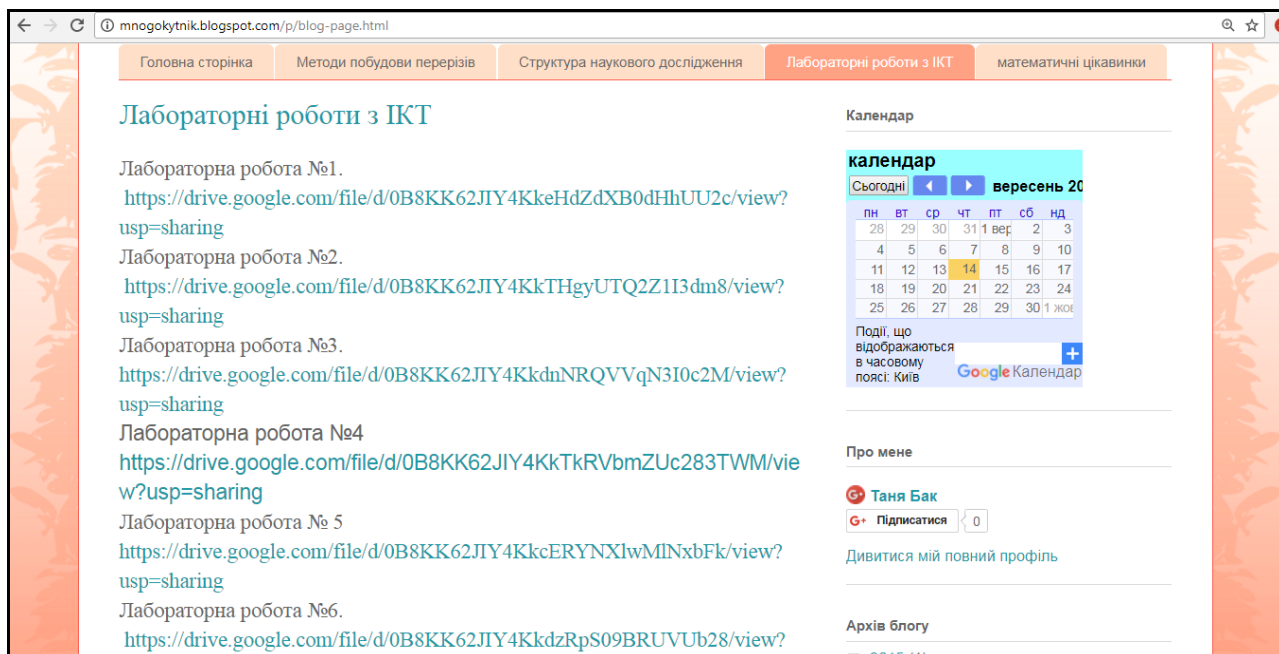

Рис. П.5. Приклад блогу студента із виконаними лабораторними роботами

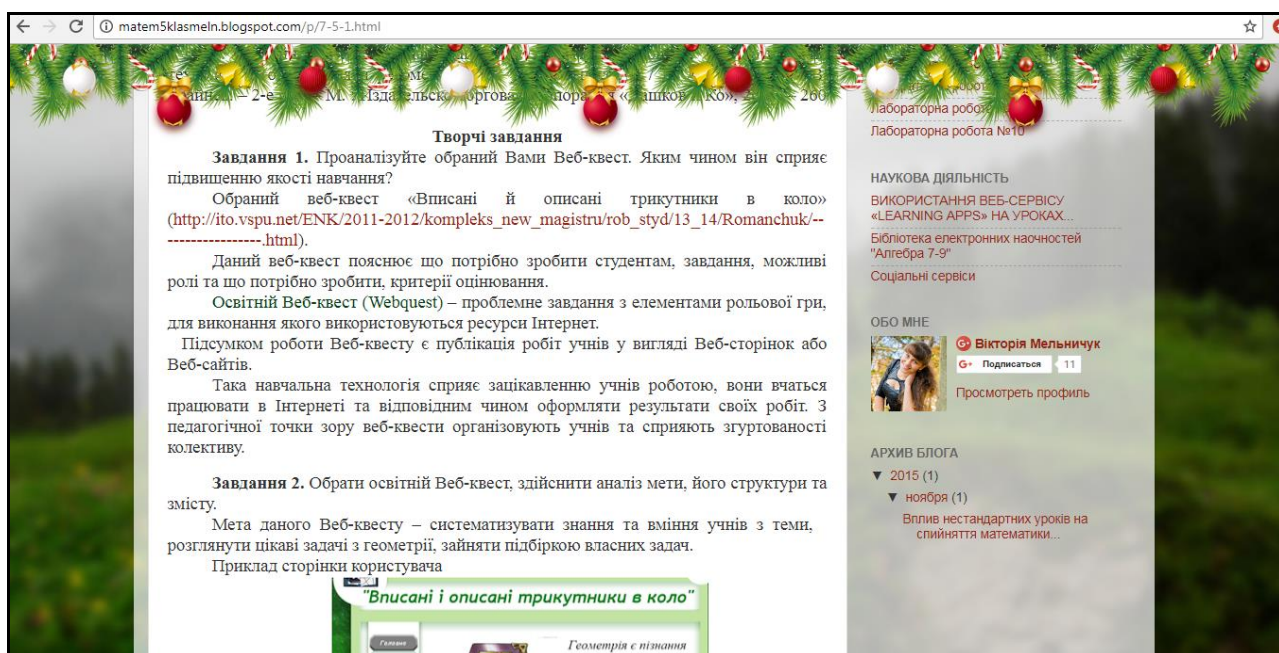

Рис. П.6. Приклад блогу студента із виконаними творчими завданнями до лабораторних робіт

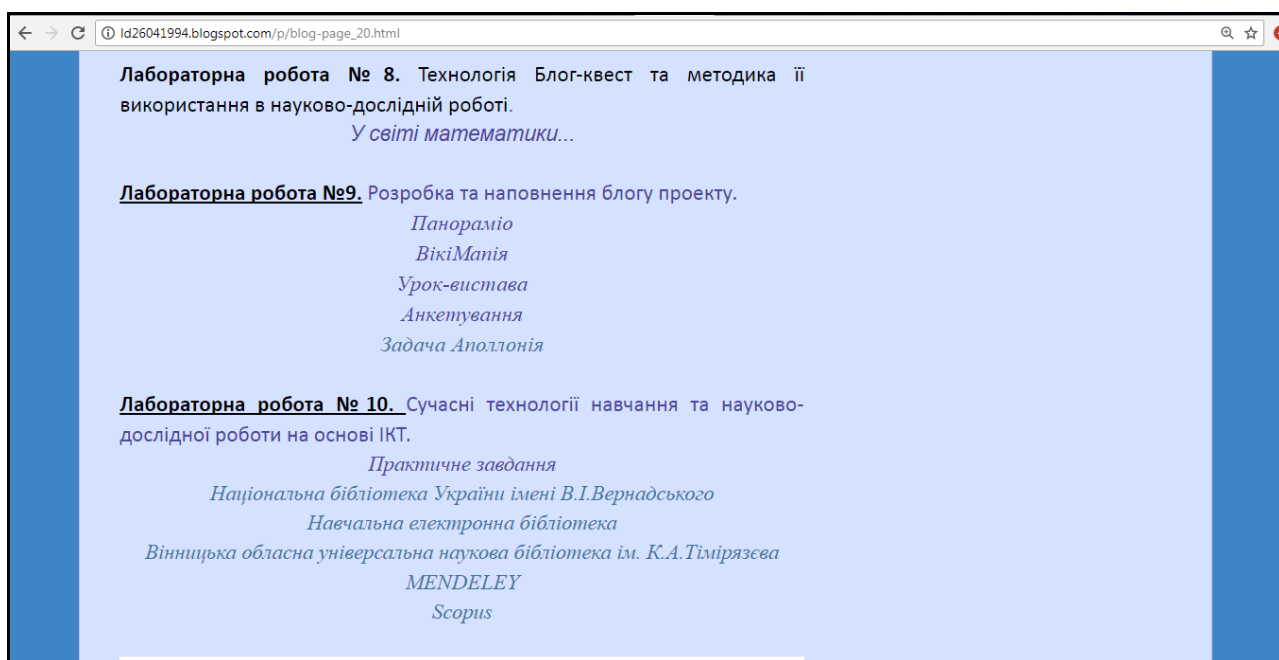

Рис. П.7. Приклад блогу студента із виконаними творчими завданнями до лабораторних робіт

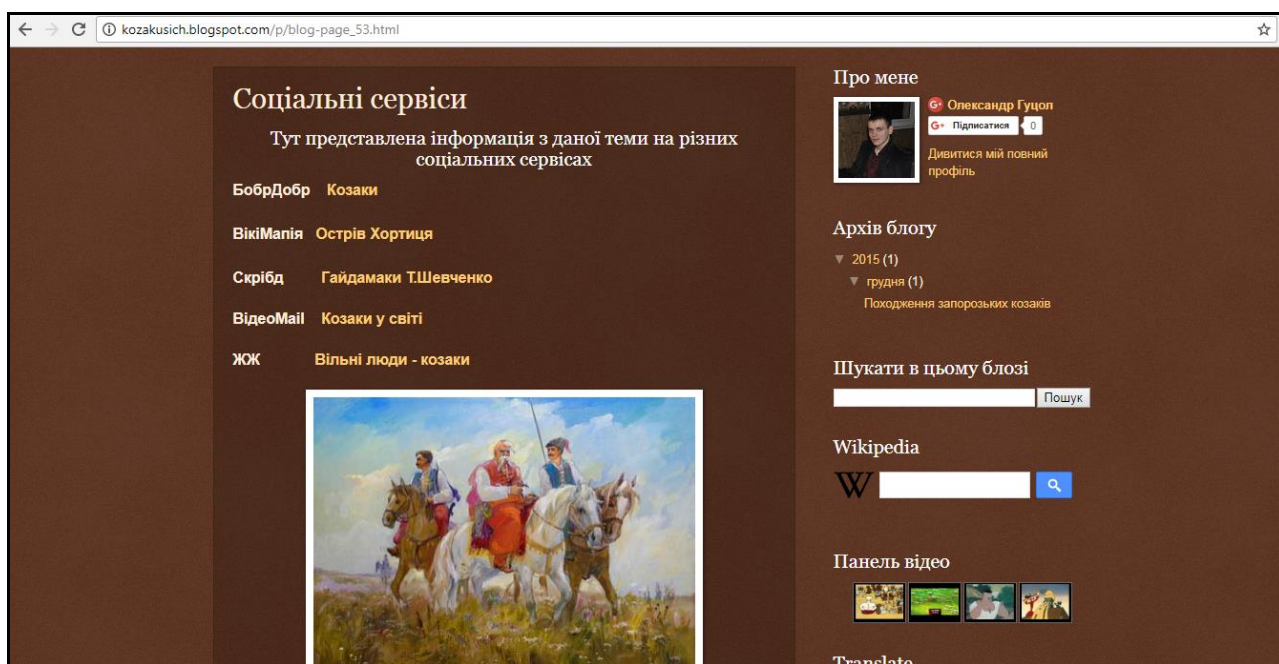

Рис. П.8. Приклад блогу студента із виконаними творчими завданнями до лабораторних робіт

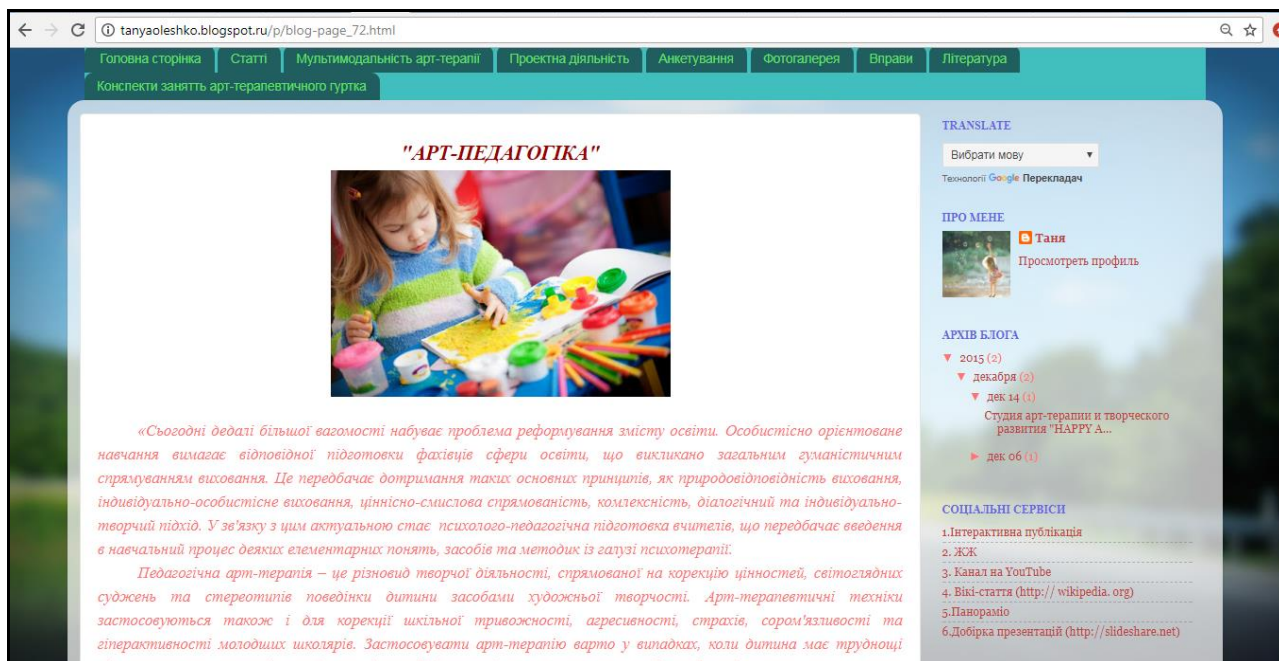

Рис. П.9. Приклад творчої роботи студента виконаної у вигляді блогу

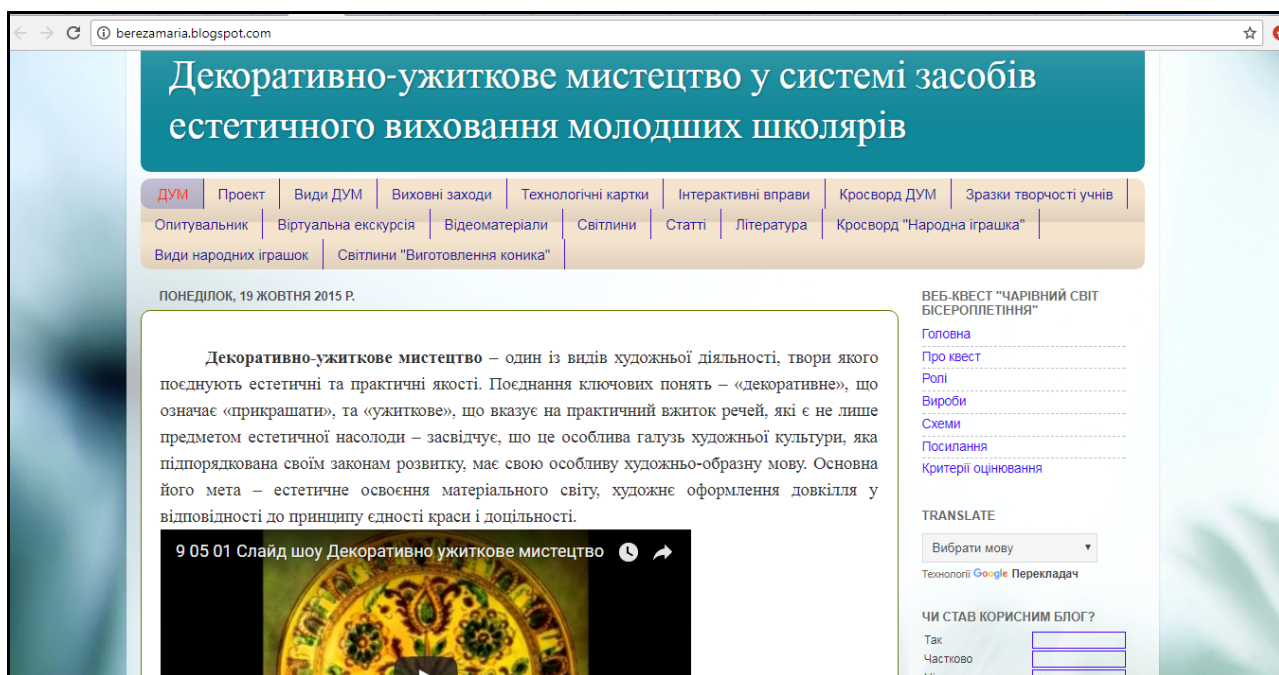

Рис. П.10. Приклад творчої роботи студента виконаної у вигляді блогу

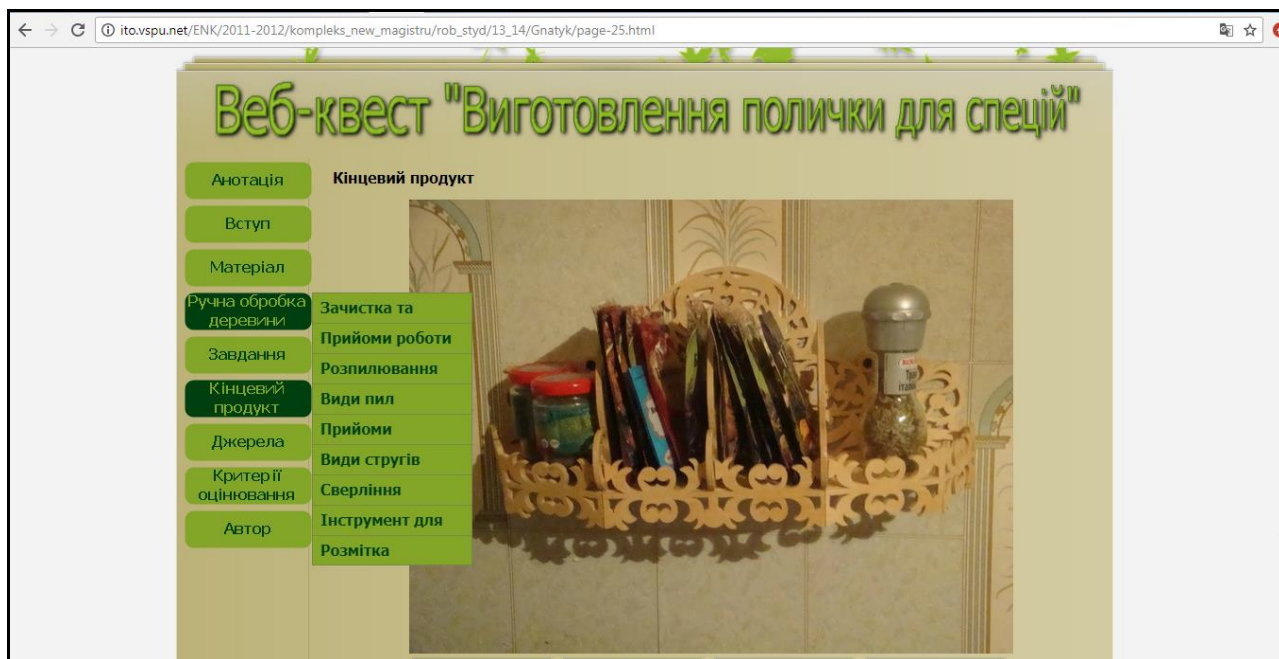

Рис. П.11. Приклад творчої роботи студента виконаної у вигляді Веб-квесту

Рис. П.12. Приклад творчої роботи студента виконаної у вигляді Веб-квесту

Автор: Юртаев Володимир Георгійович

Стилий опис:

Сучасна школа спрямована на формування ціннісних орієнтирів молодого покоління. Зрозуміло, що для надання якісних конкурентоспроможних знань учитель має використовувати інноваційні підходи у своїй роботі. На кожному уроці застосовувати методи, що сприяють розвитку самостійності та творчої активності учнів, навчають аналізу та самоаналізу навчальної діяльності, сприяють підвищенню інтересу учнів до вивчення предмету та прагнення до успіху.

Проект передбачає ознайомлення учнів 10 класів (технологічного профілю «Деревообробка») з одним із видів оздоблення виробів з деревини – геометричним різьбленням. Заняття геометричним різьбленням сприяє розвитку творчих здібностей учнів, їх уваги, фантазії, естетичного смаку.

Методичні матеріали:
[Правила створення композиції](#)
[Відповідність](#)
[Публікація](#)
[Ресурси інтернет-джерел](#)
[Тест](#)

Приклади учнівських робіт:
[Учнівська презентація \(PowerPoint\)](#)
[Учнівська газета \(Publisher\) №1](#)
[Учнівська газета \(Publisher\) №2](#)
[Учнівська газета \(Publisher\) №3](#)
[Учнівська газета \(Publisher\) №4](#)
[Учнівська газета \(Publisher\) №5](#)
[Учнівський веб-сайт](#)

Рис. П.13. Приклад творчої роботи студента виконаної у вигляді проекту

Віртуальний методичний кабінет математики

математика	алгебра	геометрія
5 клас	7 клас	7 клас
6 клас	8 клас	8 клас
	9 клас	9 клас
	10 клас	10 клас
	11 клас	11 клас

"Об'єкт математики настільки серйозний, що слід не пропускати нагоди зробити його трохи цікавішим". Б. Паскаль

"Математика цікава тоді, коли живить нашу винахідливість і здатність міркувати". Д.Пойа

Чим більше радіус відомого, тим більше дуга дотику з невідомим

Версія 2-01.02.2012

© Ю.О.Боржемський
Ю.В.Фірманюк

<<ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ ВАРІАНТ>>

Дані матеріали представлені виключно в ознайомлювальних цілях. Після ознайомлення з їх вмістом Вам слід негайно їх видалити. Зберігаючи дані файли ви несете

Рис. П.14. Приклад творчої роботи студента виконаної у вигляді Веб-сторінки

Додаток Р

Таблиця Р.1

Програма діагностики готовності майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності

Компоненти / Компетенції	Критерії / Показники	Методи діагностики
<p><i>Мотиваційний / мотиваційно-ціннісні (мотиваційна, соціальна, світоглядна)</i></p>	<p><i>Критерієм його сформованості є мотиваційно-ціннісна готовність майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності (система мотивів, інтересів, потреб і ціннісних орієнтацій).</i></p> <p><i>Показниками мотиваційно-ціннісної готовності є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – мотиваційна готовність до вдосконалення власної професійної діяльності; до участі в проектуванні нових освітніх технологій (мотиваційна компетенція); – усвідомлення потреби у запровадженні педагогічних інновацій у майбутній педагогічній практиці (мотиваційна компетенція); – ціннісне ставлення до інноваційної педагогічної діяльності, усвідомлення її значення та професійної значущості; здатність до подолання стереотипів у педагогічній діяльності (мотиваційна компетенція); – позитивне відношення до інноваційної діяльності, інтерес до неї; бажання оволодівати педагогічними інноваціями; подолання психологічних бар'єрів; готовність до подолання творчих невдач (світоглядна компетенція); – вдумливе сприйняття власного досвіду в контексті інноваційної діяльності; самостійність у прийнятті рішень; розвиток емоційно-вольового механізму підготовки до інноваційної педагогічної діяльності (світоглядна компетенція); 	<p>Додаток С</p> <p>Спостереження, бесіда, опитування, анкетування, діагностичні методики: вивчення мотиваційної сфери (мотивів навчальної, пізнавальної та професійної діяльності) (Н. Бакшаєва, О. Вербіцький) (модифіковано автором) (Додаток С.1);</p> <p>Діагностика комунікативних і організаторських схильностей (КОС-2) (Фетіскін Н. П., Козлов В. В., Мануйлов Г. М.) https://onlinetestpad.com/ru/testview/1378-diagnostika-kommunikativnykh-i-organizatorskikh-sklonnostej-kos-2 (додаток С.2);</p>

Продовження табл. Р.1

	<p>– професійно-особистісне самовизначення майбутніх учителів технологій щодо використання інноваційних педагогічних технологій; соціальна взаємодія (соціальна мобільність, вміння уникати чи розв'язувати конфлікти, співробітництво) (соціальна компетенція).</p>	<p>опитувальник «Самооцінка готовності до інноваційної педагогічної діяльності» (додаток С.3).</p>
<p><i>Когнітивний / когнітивні (методична, загально-професійна, інструментальна, техніко-технологічна)</i></p>	<p><i>Критеріями його сформованості є когнітивна готовність майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності, що включає професійно-значущі знання, знання про інноваційні технології в обраній спеціальності та про власний інноваційний потенціал.</i></p> <p><i>Показниками когнітивної готовності є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знання про інноваційну діяльність як про основний механізм розвитку освіти, про сутність понять «новація», «інновація», «інноваційні педагогічні технології»; структуру інноваційних педагогічних технологій, етапи підготовки, розроблення та впровадження новацій (загальнопрофесійна компетенція); – знання про методи і засоби інноваційної педагогічної діяльності, особливості впроваджуваних технологій, умови їх ефективного засвоєння; наукова обґрунтованість, включення нових ідей у практику (методична компетенція); – оволодіння професійно-значущими знаннями (спеціальними, психолого-педагогічними, методичними, предметними, техніко-технологічними), знаннями з методики викладання технологій на основі особистісно орієнтованого та компетентнісного підходів, науково-теоретичних і науково-практичних знань про педагогічну діяльність взагалі, і особливостей інноваційної педагогічної діяльності (методична компетенція); 	<p>Додаток Т</p> <p>Спостереження, опитування, визначення рівня професійних знань теоретичного та практичного характеру, комплексні навчально-професійні та науково-пошукові завдання, рейтинг (Додаток Т.1); аналіз продуктів діяльності, відкритих уроків та ін., методи математичної статистики і комп'ютерної обробки даних (MS Excel, пакет програм SPSS (Статистичний пакет для соціальних наук) (Додаток Т.2).</p>

Продовження табл. Р.1

	<ul style="list-style-type: none"> – готовність користуватися приладами і обладнанням; проводити розрахунки і робити висновки; знати особливості розроблення та створення прикладних продуктів (інструментальна компетенція); – наявність ґрунтовних теоретичних знань у галузі технологічної освіти, сформованість технічного мислення; знання особливостей процесу формування трудових умінь і навичок учнів, методів розв'язання винахідницьких завдань (техніко-технологічна компетенція). 	
<p><i>Діяльнісно-технологічний / гностичні (інтелектуальна, інформаційно-аналітична), організаційна, конструктивно-проектувальна (включаючи професійну), комунікативна</i></p>	<p><i>Критерієм</i> сформованості є практична готовність майбутніх учителів технологій успішно діяти на основі практичного досвіду у розв'язанні завдань інноваційної педагогічної діяльності.</p> <p><i>Показниками діяльнісно-технологічної готовності є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміння необхідні для формування й конкретизації цілей освітнього процесу, пошукової роботи, планування з урахуванням поставлених завдань; обліку етапів формування розумових цілей; передбачення можливих ускладнень і шляхів їхнього подолання; уміння знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати, перетворювати, формалізувати і прогнозувати подальше використання одержаної інформації, створювати, зберігати і накопичувати нову інформацію, застосовувати її для розв'язання поточних професійних завдань (гностичні компетенції); – готовність планувати інноваційну педагогічну діяльність у галузі технологічної освіти учнів; вміння оформлювати відповідну документацію; застосовувати прийоми самоорганізації; брати участь в активних та інноваційних формах навчальної, наукової співпраці та ін. (організаційна компетенція); 	<p>Додаток У</p> <p>Спостереження, анкетування «Діагностика сформованості діяльнісно-технологічного компоненту готовності майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності» (Додаток У.1.); експертно-аналітичне оцінювання психолого-педагогічних та програмно-технічних якостей інноваційних ІКТ (на прикладі розроблення і застосування в освітньому процесі Веб-квестів і блог-квестів) (Додаток У.2)</p>

Продовження табл. Р.1

	<p>– здатність: здійснювати відбір матеріалу, розробляти структуру, встановлювати міжгалузеві зв'язки; діагностувати проблеми в галузі застосування інноваційних педагогічних технологій в технологічній освіті, в тому числі досліджувати предметну галузь, виділяти проблемне поле, формулювати проблему; здійснювати пошук можливих рішень проблеми інноваційної педагогічної діяльності, фокусувати інформацію навколо проблеми; аналізувати існуючі рішення, висувати гіпотези; до теоретичного розроблення задуму: визначення понятійного апарату проблеми; розроблення проектів розв'язання проблеми з урахуванням вихідних даних області застосування інноваційних педагогічних технологій, аналізу, оцінки й вибору найбільш оптимального проекту, аналізу доступних засобів перевірки гіпотези та досягнення бажаного результату; перевіряти й оцінювати результат інноваційної педагогічної діяльності в галузі технологічної освіти: якісний і кількісний аналіз результатів; зіставлення результатів із висновками та їх оцінка; формулювати висновки; гнучко переорієнтуватися на викладання нового профілю технологічної підготовки; впроваджувати результати інноваційної педагогічної діяльності в практику (конструктивно-проектувальна (включаючи професійну) компетенція);</p> <p>– здатність до професійного спілкування, самовираження, монологічного та діалогічного мовлення; вміння стимулювати інших людей до інноваційної діяльності, проведення дискусій; уміння застосовувати комунікативні та текстологічні методи одержання знань; конструктивно використовувати комп'ютерні засоби комунікації й ін. (комунікативна компетенція).</p>	
--	---	--

<p><i>Креативно-рефлексивний / креативні (дослідницька, творча, самоосвітня), рефлексивна та прогностична</i></p>	<p><i>Критерієм сформованості є високий рівень усвідомлення, самоаналізу і самооцінки студентами власної педагогічної діяльності та її результатів, уточнення шляхів її реалізації, визначення на основі свого особистого досвіду оптимальних методів і прийомів упровадження інновацій.</i></p> <p><i>Показниками креативно-рефлексивної готовності є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміння творчо переосмислювати нововведення, стосовно до умов конкретного закладу освіти; адаптувати впроваджені концепції і методики (дослідницька компетенція); – прагнення до оволодіння новими інформаційними і професійними методами і засобами, одержання та збагачення інформації про сутність і структуру інноваційної педагогічної діяльності (дослідницька компетенція); – здатність розвивати креативність учнів, творчо взаємодіяти з колективом, батьками, колегами; неформальний підхід до організації освітнього процесу, здатність до створення нового, до імпровізації (творча компетенція); – володіння технікою самодіагностики, навичками самоосвіти та саморозвитку, здатність до самопізнання і самореалізації (самоосвітня компетенція); – усвідомлення майбутніми учителями технологій особистісної та суспільної цінності інноваційної педагогічної діяльності, професійного самовдосконалення; сформованість потреби в самоосвіті, саморозкритті та самовираженні через інноваційну діяльність; прагнення до успіху у професійній діяльності (самоосвітня компетенція); 	<p>Додаток Ф</p> <p>Спостереження, анкетування, діагностичні методики: методика діагностики рівня розвитку рефлексивності А. Карпова (Додаток Ф.1); опитувальник САМОАЛ (за А. Лазукіним (Додаток Ф.2); методика визначення рівня розвитку креативності, як одного з особистісних чинників розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів технологій (тест Н. Вишнякової «Креативність») (Додаток Ф.3).</p>
---	--	---

Продовження табл. Р.1

	<ul style="list-style-type: none"> – вміння здійснювати рефлексію майбутньої інноваційної педагогічної діяльності (інтелектуальну, особистісну, міжособистісну та методологічну) на основі осмислення практичного досвіду (рефлексивна компетенція); – вміння оцінювати свою педагогічну діяльність, здійснювати саморегуляцію і коригувати її з урахуванням власних можливостей та здібностей (прогностична компетенція); – вміння вивчати власні можливості для здійснення інноваційної діяльності в професійній галузі; сформованість рефлексивної позиції (характер оцінки педагогом себе як суб'єкта інноваційної діяльності) (прогностична компетенція).	
--	---	--

Додаток С

Методики визначення мотиваційного компоненту

Додаток С.1

Методика вивчення мотиваційної сфери (мотивів навчальної, пізнавальної та професійної діяльності) (Н. Бакшаєва, О. Вербіцький) (модифіковано автором)

Призначення: методика складається з 24 тверджень, на основі яких визначається розвиненість мотивів навчальної, пізнавальної та інноваційної педагогічної діяльності майбутніх учителів технологій.

Студентам пропонувалося відповідно до суб'єктивної значущості визначити в балах за п'ятибальною шкалою цінність мотивів навчальної діяльності, підготовки до інноваційної педагогічної діяльності та удосконалення пізнавальної діяльності, потреби у запровадженні педагогічних інновацій у майбутній педагогічній практиці (табл. С.1.1).

Таблиця С.1.1

Перелік основних мотивів навчальної, пізнавальної та інноваційної педагогічної діяльності майбутніх учителів технологій

Мотиви навчальної діяльності	Мотиви пізнавальної діяльності	Мотиви інноваційної педагогічної діяльності
Відкриття нового за рахунок застосування інновацій	Засвоєння нових знань у процесі застосування інновацій	Теоретичне осмислення засад інноваційної педагогічної діяльності, формування інноваційної компетентності
Розвиток здібностей, знань, умінь, особистісних якостей	Саморозвиток, оволодіння новими способами діяльності	Професійне зростання, саморозвиток
Інтерес до навчальних дисциплін, процесу	Інтерес до формування інноваційної компетент	Інтерес, покликання до педагогічної професії,

навчання, до участі в проектуванні нових освітніх технологій	ності, процесу впровадження педагогічних інновацій в майбутню педагогічну діяльність	інтерес до інноваційної педагогічної діяльності
Підготовка до майбутньої професії	Самовираження в пізнанні	Самовираження, самореалізація
Соціальні: цінність освіти, спілкування, уміння уникати чи розв'язувати конфлікти	Співпраця, соціальна взаємодія	Співпраця з викладачами та студентами, соціальна мобільність, співробітництво
Академічні успіхи	Науково-дослідна робота	Удосконалення діяльності
Відповідальність за результати навчальної діяльності	Відповідальність за результати наукової діяльності	Відповідальність за результати інноваційної педагогічної діяльності
Зовнішні, відносно до навчальної діяльності	Досягнення в пізнанні	Прагматичні (престиж, заробітна плата)

Кожному студенту пропонувалося в відповідно до інструкції в графічній формі (рис С.1.1) оцінити суб'єктивну значимість і міру прийняття ним цінностей-цілей, що перераховані в табл. С.1.1. Для цього потрібно було проставити на перетині променів і кіл крапки, а потім з'єднати їх замкнутою лінією. Одержана форма наочно відображає сформованість у них мотивації до певного виду діяльності.

Інструкція

Бланки методики самооцінки навчальних, пізнавальних і професійних мотивів майбутніми учителями технологій (до інноваційної педагогічної діяльності)

Бланк 1

Інструкція: оцініть, будь-ласка, ступінь прийняття Вами перерахованих

нижче цінностей-цілей навчальної діяльності, позначте крапками на графіку бальні оцінки значимості для Вас кожної з них. Всі одержані точки з'єднайте прямими лініями.

1. Відкриття нового за рахунок застосування інновацій.
2. Розвиток здібностей, знань, умінь, особистісних якостей.
3. Інтерес до навчальних дисциплін, процесу навчання, до участі в проектуванні нових освітніх технологій.
4. Підготовка до майбутньої професії.
5. Соціальні: цінність освіти, спілкування, уміння уникати чи розв'язувати конфлікти.
6. Академічні успіхи.
7. Відповідальність за результати навчальної діяльності.
8. Зовнішні, відносно до навчальної діяльності.

Бланк 2

Інструкція: оцініть, будь-ласка, ступінь прийняття Вами перерахованих нижче цінностей-цілей пізнавальної діяльності, позначте крапками на графіку бальні оцінки значимості для Вас кожної з них. Всі одержані точки з'єднайте прямими лініями.

1. Засвоєння нових знань у процесі застосування інновацій.
2. Саморозвиток, оволодіння новими способами діяльності.
3. Інтерес до формування інноваційної компетентності, процесу впровадження педагогічних інновацій в майбутню педагогічну діяльність.
4. Самовираження в пізнанні.
5. Співпраця, соціальна взаємодія.
6. Науково-дослідна робота.
7. Відповідальність за результати наукової діяльності.
8. Досягнення в пізнанні.

Бланк 3

Інструкція: оцініть, будь-ласка, ступінь прийняття Вами перерахованих нижче цінностей-цілей інноваційної педагогічної діяльності, позначте крапками

на графіку бальні оцінки значимості для Вас кожної з них. Всі одержані точки з'єднайте прямими лініями.

1. Теоретичне осмислення засад інноваційної педагогічної діяльності, формування інноваційної компетентності.
2. Професійне зростання, саморозвиток.
3. Інтерес, покликання до педагогічної професії, інтерес до інноваційної педагогічної діяльності.
4. Самовираження, самореалізація.
5. Співпраця з викладачами та студентами, соціальна мобільність, співробітництво.
6. Удосконалення діяльності.
7. Відповідальність за результати інноваційної педагогічної діяльності.
8. Прагматичні (престиж, заробітна плата).

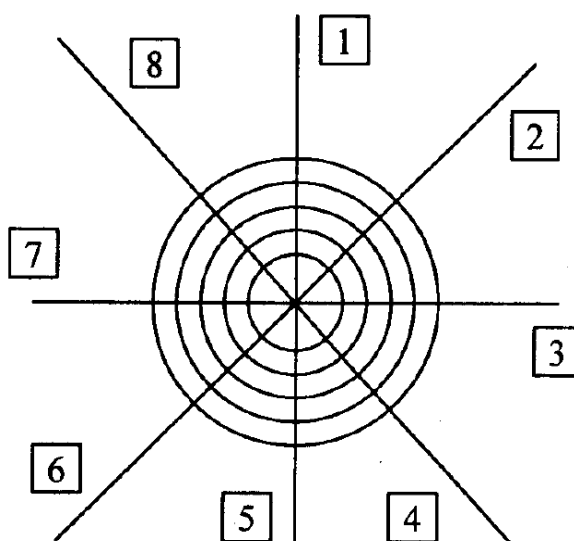

Рис. С.1.1. Методика самооцінки навчальних, пізнавальних і професійних мотивів майбутніми вчителями початкової освіти

Примітка: концентричні кола символізують п'ятибальну шкалу оцінювання суб'єктивної значимості перерахованих цінностей-цілей діяльності; коло максимального діаметра відповідає оцінці – 5, мінімального – 1; номери променів, що виходять із центра кіл відповідають номерам перерахованих цінностей-цілей.

Література

1. Бакшаева Н. А., Вербицкий А. А. Психология мотивации студентов : учеб. пособие для вузов. 2-е изд., стер. М. : Издательство Юрайт, 2016. С. 147.

Середні значення основних мотивів навчальної, пізнавальної та інноваційної педагогічної діяльності майбутніх учителів технологій ЕГ і КГ на вхідному, двох проміжних та контрольному зрізах

Мотиви Групи	Середній бал							
	ЕГ				КГ			
	Зрізи							
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Мотиви навчальної діяльності								
1. Відкриття нового за рахунок застосування інновацій.	3,40	3,85	4,25	4,65	3,45	3,70	4,10	4,45
2. Розвиток здібностей, знань, умінь, особистісних якостей.	3,65	4,00	4,20	4,70	3,70	3,90	4,10	4,45
3. Інтерес до навчальних дисциплін, процесу навчання, до участі в проектуванні нових освітніх технологій.	3,30	3,95	4,30	4,70	3,30	3,80	4,25	4,65
4. Підготовка до майбутньої професії.	3,25	3,80	4,05	4,55	3,20	3,55	3,95	4,25
5. Соціальні: цінність освіти, спілкування, вміння уникати чи розв'язувати конфлікти.	3,95	4,30	4,35	4,85	3,90	4,15	4,20	4,65
6. Академічні успіхи.	3,40	3,90	4,20	4,85	3,45	3,70	3,95	4,65
7. Відповідальність за результати навчальної діяльності.	3,15	3,65	4,05	4,60	3,20	3,50	4,00	4,35
8. Зовнішні, відносно до навчальної діяльності.	3,65	3,90	4,10	4,55	3,70	3,90	4,00	4,40
<i>Середнє значення</i>	<i>3,47</i>	<i>3,92</i>	<i>4,19</i>	<i>4,68</i>	<i>3,49</i>	<i>3,78</i>	<i>4,07</i>	<i>4,48</i>
Мотиви пізнавальної діяльності								
1. Засвоєння нових знань у процесі застосування інновацій.	3,30	3,85	3,95	4,70	3,40	3,70	3,85	4,45
2. Саморозвиток, оволодіння новими способами діяльності.	3,85	4,15	4,30	4,75	3,90	4,05	4,10	4,45
3. Інтерес до формування інноваційної компетентності, процесу впровадження педагогічних інновацій в майбутню педагогічну діяльність.	3,10	3,85	3,95	4,45	3,15	3,55	3,75	4,05

Продовження табл. С.1.1

4. Самовираження в пізнанні.	3,30	3,65	4,00	4,70	3,35	3,35	3,50	4,45
5. Співпраця, соціальна взаємодія.	3,15	3,50	4,10	4,85	3,20	3,20	3,35	4,55
6. Науково-дослідна робота	3,05	3,55	4,30	4,80	3,00	3,05	3,40	4,65
7. Відповідальність за результати наукової діяльності.	2,95	3,40	4,15	4,70	3,00	3,00	3,15	4,40
8. Досягнення в пізнанні.	3,15	3,60	3,95	4,65	3,20	3,10	3,45	4,35
<i>Середнє значення</i>	<i>3,23</i>	<i>3,69</i>	<i>4,09</i>	<i>4,70</i>	<i>3,28</i>	<i>3,38</i>	<i>3,57</i>	<i>4,42</i>
Мотиви інноваційної педагогічної діяльності								
1. Теоретичне осмислення засад інноваційної педагогічної діяльності, формування інноваційної компетентності.	3,05	3,55	3,95	4,40	3,15	3,40	3,80	4,20
2. Професійне зростання, саморозвиток.	3,20	3,70	4,05	4,50	3,25	3,60	3,85	4,25
3. Інтерес, покликання до педагогічної професії, інтерес до інноваційної педагогічної діяльності.	3,15	3,85	3,95	4,55	3,20	3,55	3,75	4,15
4. Самовираження, самореалізація.	3,35	3,60	3,90	4,75	3,40	3,60	3,80	4,30
5. Співпраця з викладачами та студентами, соціальна мобільність, співробітництво.	3,30	3,95	4,20	4,60	3,35	3,80	4,05	4,55
6. Удосконалення діяльності.	3,45	3,90	4,35	4,75	3,50	3,85	4,10	4,50
7. Відповідальність за результати інноваційної педагогічної діяльності.	3,10	3,85	4,25	4,55	3,20	3,60	3,90	4,35
8. Прагматичні (престиж, заробітна плата).	3,85	4,05	4,25	4,60	4,00	4,25	4,20	4,40
<i>Середнє значення</i>	<i>3,31</i>	<i>3,81</i>	<i>4,11</i>	<i>4,59</i>	<i>3,38</i>	<i>3,60</i>	<i>3,93</i>	<i>4,34</i>
Середнє	3,34	3,81	4,13	4,66	3,38	3,58	3,86	4,41

Додаток С.2

Середні значення комунікативних/організаторських схильностей студентів ЕГ і КГ

Таблиця С.2

Групи схильностей			ЕГ (%)				КГ (%)			
			Зрізи				І	ІІ	ІІІ	ІV
1. Комунікативні схильності										
Коеф. К	Оц.	Рівні готовн.								
0,10-0,45	1	низький	12,8	7,7	0	0	10,9	9,1	0	0
0,46-0,55	2	середній	61,5	53,8	33,3	22,2	58,2	52,7	38,2	29,4
0,56-0,65	3									
0,66-0,75	4	достатній	23,1	30,8	48,7	44,4	29,1	36,4	52,7	58,8
0,76-1	5	високий	2,6	7,7	17,9	33,3	1,8	1,8	9,1	11,8
Середнє значення			2,72	3,04	3,68	4	2,82	2,95	3,52	3,68
2. Організаторські схильності										
Коеф. К	Оц.	Рівні готовн.								
0,10-0,45	1	низький	10,3	5,1	0	0	12,7	9,1	0	0
0,46-0,55	2	середній	69,2	53,8	33,3	11,1	56,4	50,9	32,7	23,5
0,56-0,65	3									
0,66-0,75	4	достатній	17,9	33,3	48,7	66,7	29,1	38,2	54,5	58,8
0,76-1	5	високий	2,6	7,7	17,9	22,2	1,8	1,8	12,7	17,6
Середнє значення			2,68	3,12	3,68	4,06	2,79	2,98	3,64	3,82

Додаток С.3

Опитувальник «Самооцінка готовності до інноваційної педагогічної діяльності»

Призначення. Методика сприяє виявленню особистісних, професійних і соціально-психологічних орієнтацій до інноваційної педагогічної діяльності і може бути корисна під вивчення готовності студентів різних спеціальностей до інноваційної педагогічної діяльності.

Інструкція. Нижче пропонується 20 тверджень. Відповідайте на питання як можна швидше. Ваші відповіді повинні бути односкладними. (так, ні, частково).

Опитувальник

1. Мені подобається професія вчителя технологій.
2. Чи подобається Вам здобувати майбутню професію?
3. Люблю слухати лекції (розповіді) про роботу вчителів.
4. Чекаю з нетерпінням педагогічної практики, ситуацій спілкування з учнями та педагогами, коли можна активно вчитися, працювати в шкільних умовах.
5. Не вважаю, що лекції з педагогіки, психології та методики викладання містять досить простий матеріал, що їх можна і не переписувати і не виступати на семінарах.
6. Чи задовольняє Ваша професійно-педагогічна підготовка власні потреби?
7. Слухаю учня і прагну зрозуміти його точку зору, прагну встановити з ним довірчі стосунки.
8. Коли Ви не маєте рації, Ви завжди визнаєте це.
9. Якщо Ви не згодні з учнем або колегою, Ви прагнете знайти компромісне рішення або визнати його право на власну точку зору.
10. Вважаю, що розроблення плану, розподіл доручень, прийняття рішень у групі в процесі виконання групового завдання має розв'язуватися в процесі загального обговорення.
11. Усвідомлюю практичну значущість різних інновацій у системі освіти

на особистісному рівні.

12. Чи завжди Ви берете на себе відповідальність за свої дії?

13. Цікавлюся інформацією про інновації в освіті.

14. Чи Ви осмислюєте практичну значущість упровадження освітніх інновацій на сучасному етапі?

15. Визнаю себе підготовленим до апробації інноваційних технологій у майбутній професійній діяльності.

16. Чи доводилось Вам розв'язувати конкретні навчальні завдання, використовуючи нетрадиційні технології навчання?

17. Вважаю інноваційні педагогічні технології альтернативою традиційній практиці освіти.

18. Ви охоче підете на експеримент, не прораховуючи ні своїх успіхів, ні помилок?

19. Моє професійне зростання буде залежати від здатності упроваджувати та удосконалювати освітні інноваційні технології.

20. Чи важливим для Вас є застосування інтерактивних форм та методів навчання?

Обробка і інтерпретація результатів

Відповідь «так» – 5 балів,

відповідь «частково» – 3 бали,

відповідь «ні» – 1 бал.

Оцінка рівнів:

44 і більше балів – високий (інноваційний);

43-35 – достатній (конструктивний);

34-24 – середній (репродуктивний);

23 і менше – низький (початковий).

Активно-діяльнісний та рефлексивно-творчий етапи												
1.	Педагогіка	ЕГ	39	1	2,6	11	14,2	21	67,5	6	18,3	3,82
		КГ	55	2	5,1	16	11,7	29	65,8	8	22,5	3,78
2.	Теорія і методика трудового та професійного навчання	ЕГ	39	0	0	6	13,3	23	66,7	10	20,0	4,10
		КГ	55	0	0	12	7,5	38	68,3	5	24,2	3,87
3.	Методика навчання інформатики / Методика навчання основ дизайну	ЕГ	39	0	0	5	10,0	24	69,2	10	20,8	4,13
		КГ	55	0	0	8	8,3	35	66,7	12	25,0	4,07
4.	Практика(технологічна)	ЕГ	39	0	0		10,8	18	68,3	21	20,8	4,54
		КГ	55	0	0	3	8,3	37	69,2	15	22,5	4,22
5.	Практика (педагогічна)	ЕГ	39	0	0	1	10,0	16	69,2	22	20,8	4,54
		КГ	55	0	0	5	8,3	37	66,7	13	25,0	4,15
<i>Середнє значення</i>		ЕГ	39		0,5		11,3		68,1		20,1	4,23
		КГ	55		1,0		8,6		67,0		23,4	4,02
Продуктивний етап												
6.	Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях	ЕГ	9	0	0	0	10,8	2,0	68,3	7,0	20,8	4,78
		КГ	17	0	0	2	8,3	11,0	69,2	4,0	22,5	4,12
7.	Сучасні педагогічні технології освіти	ЕГ	9	0	0	1	10,0	4,0	69,2	4,0	20,8	4,33
		КГ	17	0	0	1	8,3	14,0	66,7	2,0	25,0	4,06
9.	Практика (педагогічна)	ЕГ	9	0	0	0	10,8	0,0	68,3	9,0	20,8	5,00
		КГ	17	0	0	0	8,3	9,0	69,2	8,0	22,5	4,47
<i>Середнє значення</i>		ЕГ	9		0		10,6		68,6		20,8	4,71
		КГ	17		0		8,4		68,3		23,3	4,22

Додаток Т.2

Результати математичної статистики і комп'ютерної обробки даних

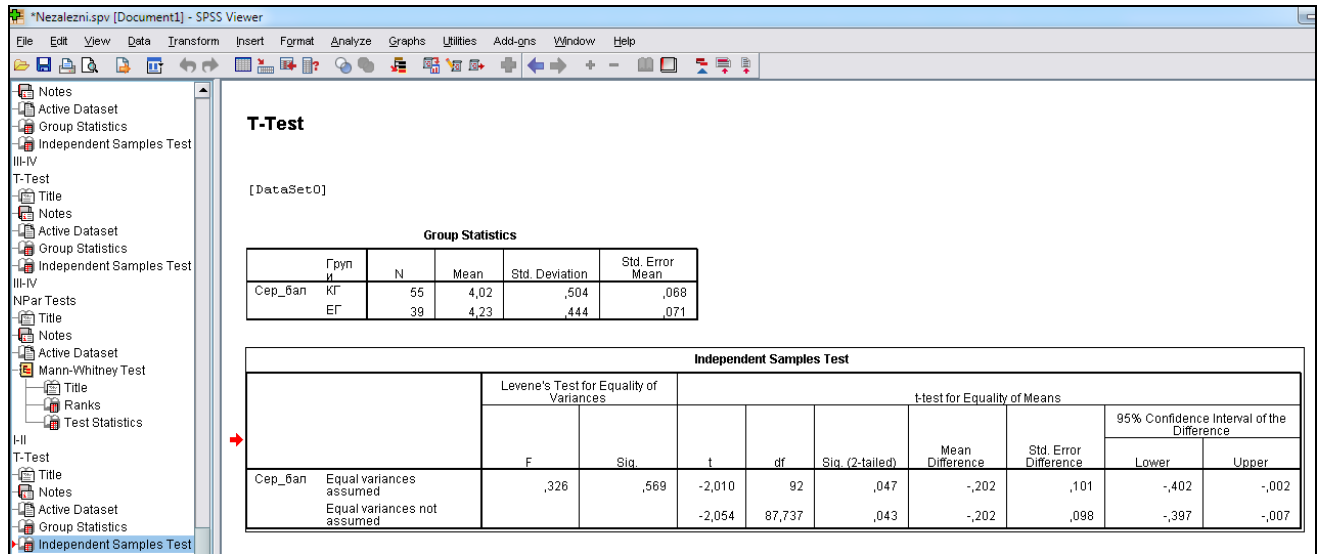

Рис. Т.2.1. Результати однорідності КГ і ЕГ за результатами I-II зрізів за t-критерієм Стьюдента

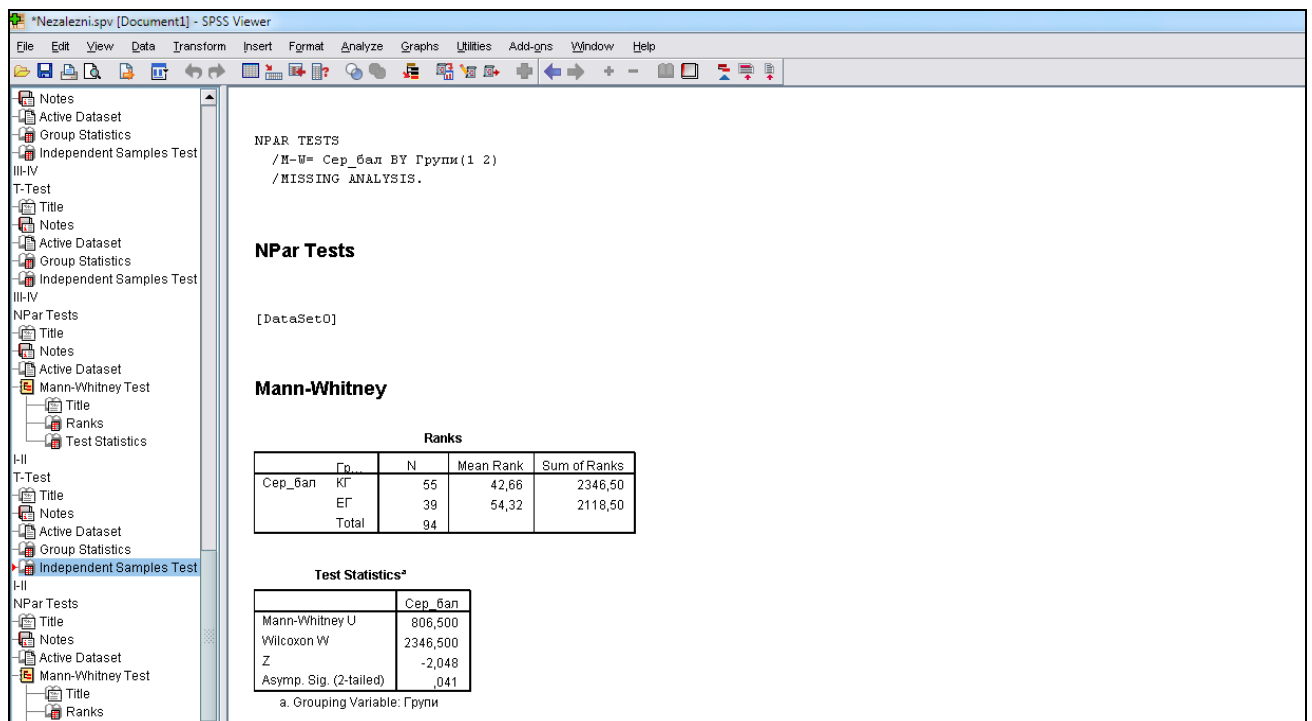

Рис. Т.2.2. Результати однорідності КГ і ЕГ за результатами I-II зрізів за критерієм U Манна-Уїтні

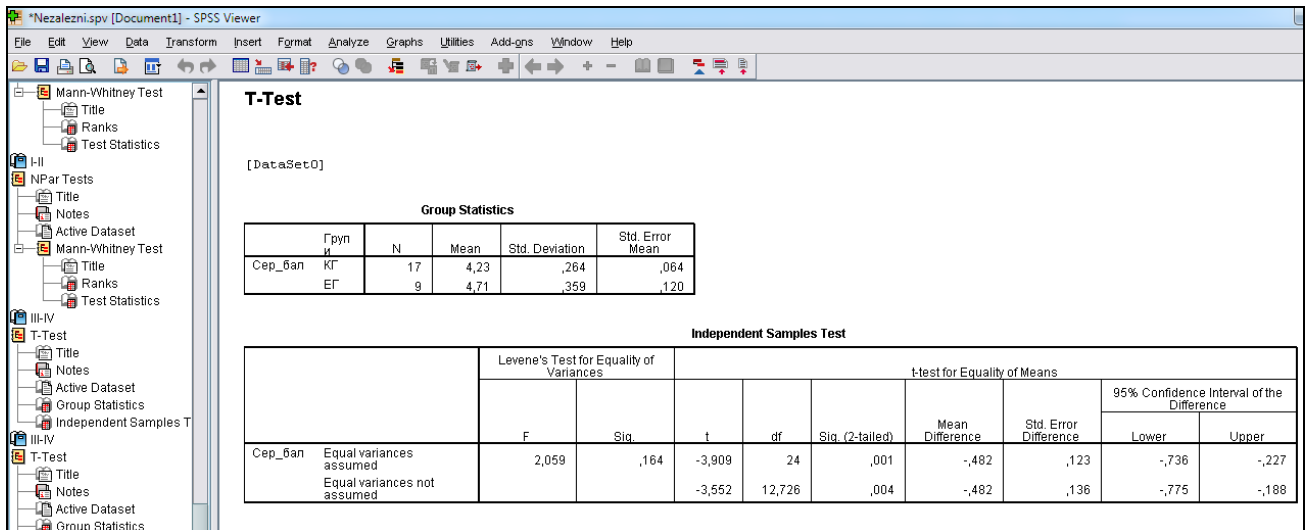

Рис. Т.2.3. Результати однорідності КГ і ЕГ за результатами III-IV зрізів за t-критерієм Стьюдента

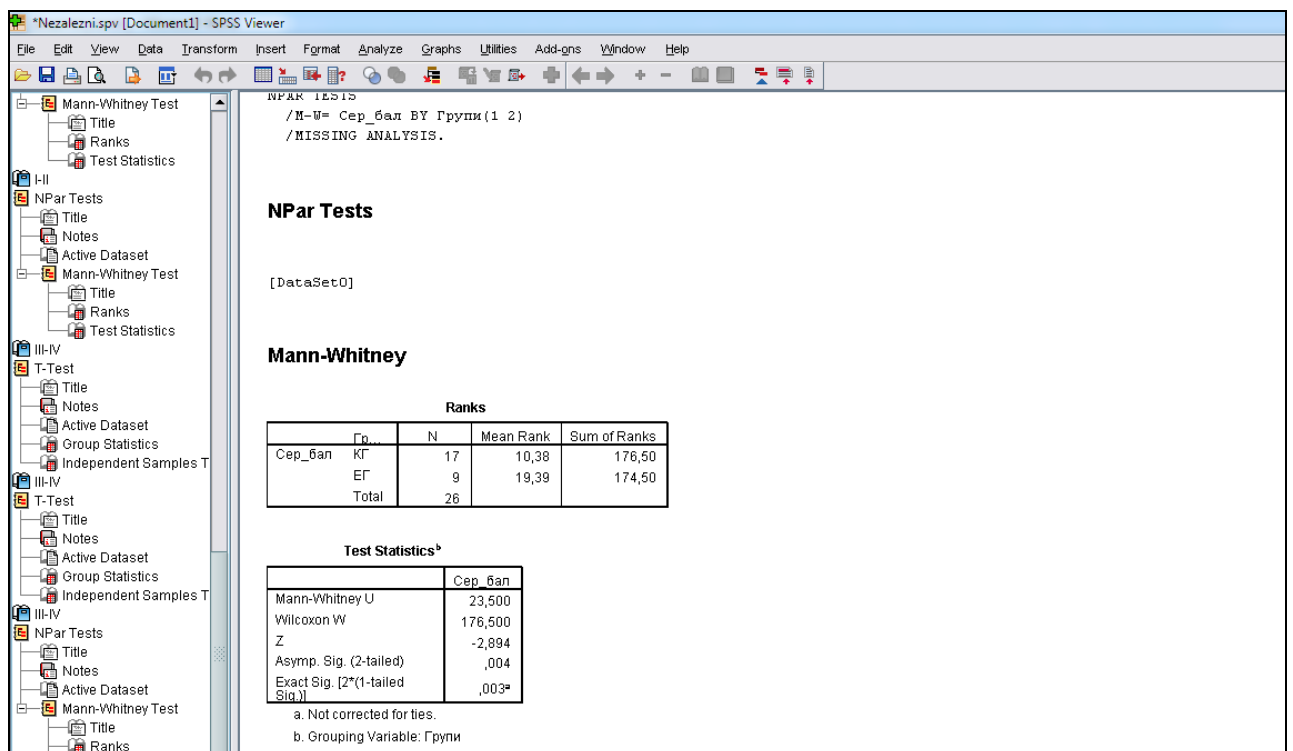

Рис. Т.2.4. Результати однорідності КГ і ЕГ за результатами III-IV зрізів за критерієм U Манна-Уїтні

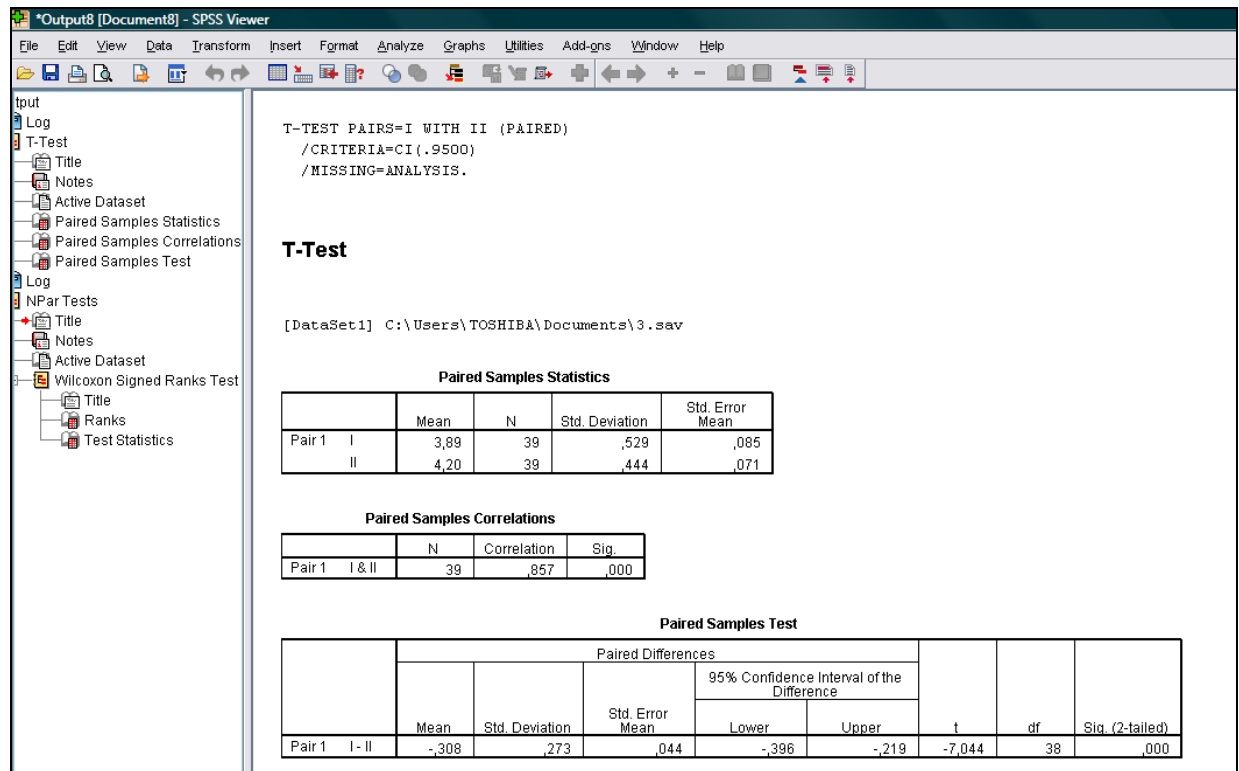

Рис. Т.2.5. Результати розрахунку парного t-критерію Стюдента для середнього балу студентів ЕГ за результатами I-II зрізів

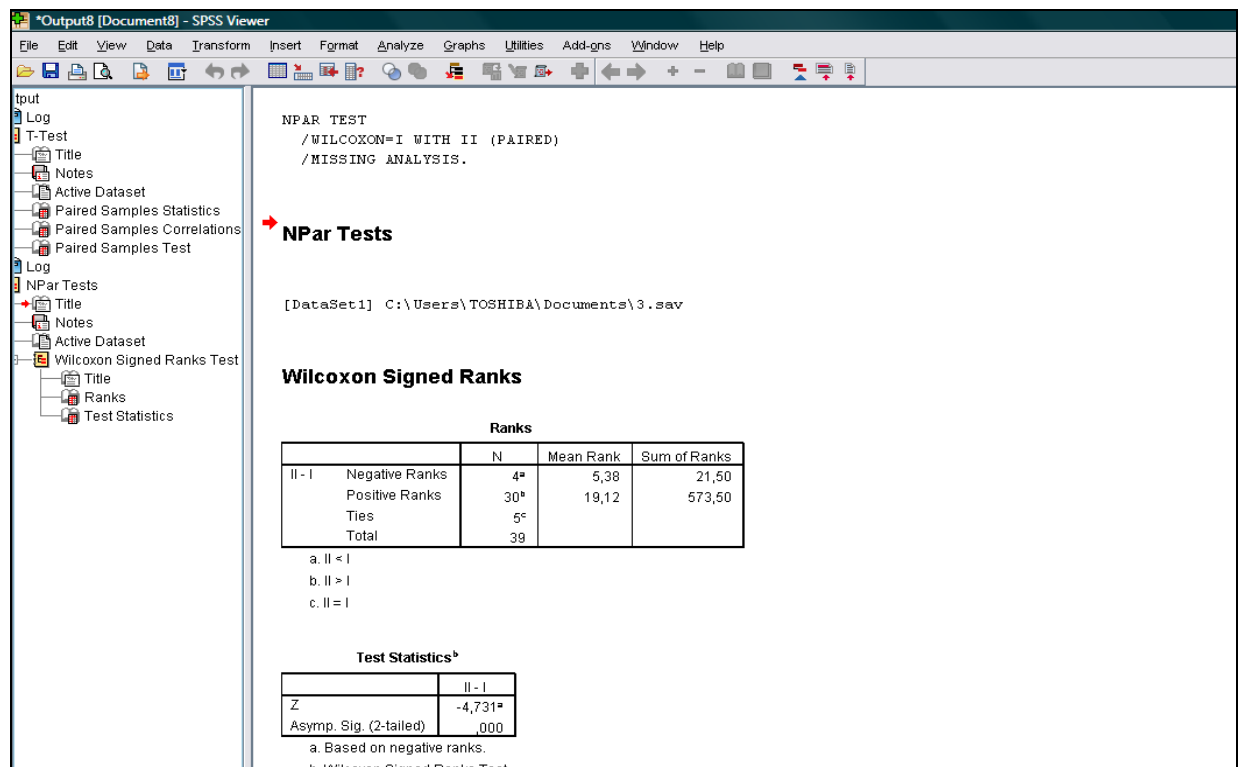

Рис. Т.2.6. Результати розрахунку парного критерію Вілкоксона для змінних середнього балу студентів ЕГ за результатами I-II зрізів

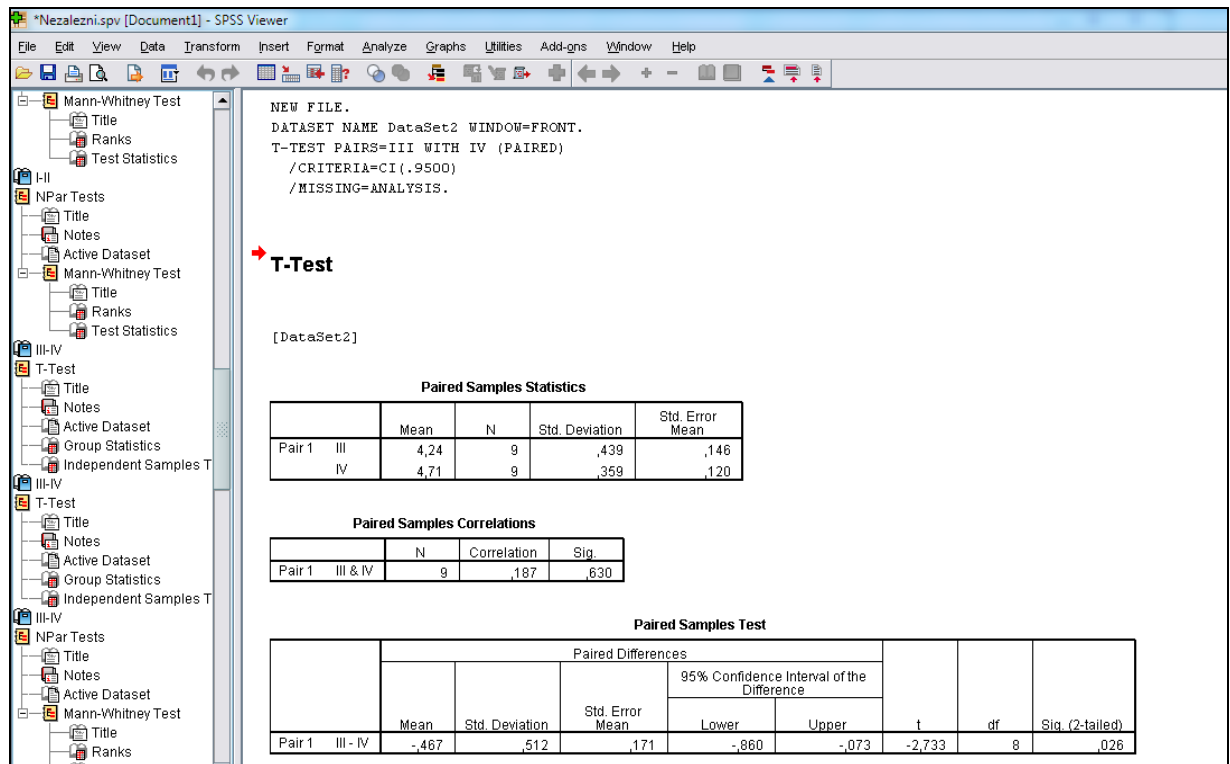

Рис. Т.2.7. Результати розрахунку парного t-критерію Стьюдента для середнього балу студентів ЕГ за результатами III-IV зрізів

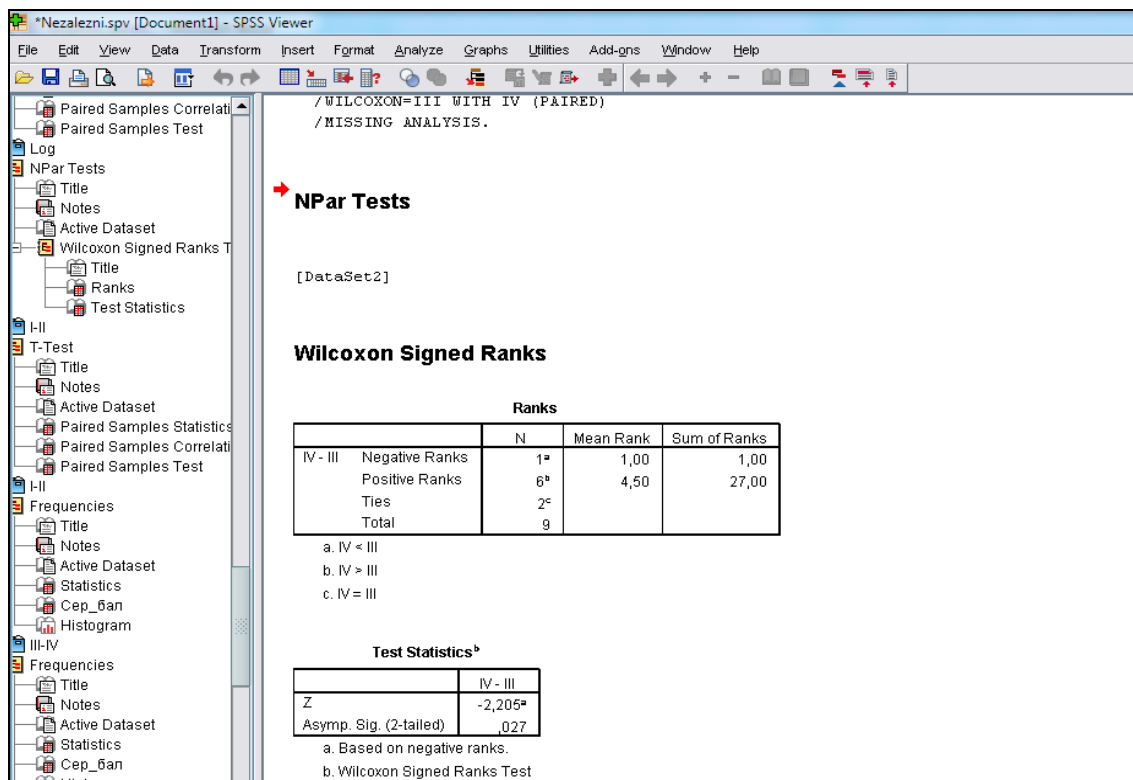

Рис. Т.2.8. Результати розрахунку парного критерію Вілкоксона для змінних середнього балу студентів ЕГ за результатами III-IV зрізів

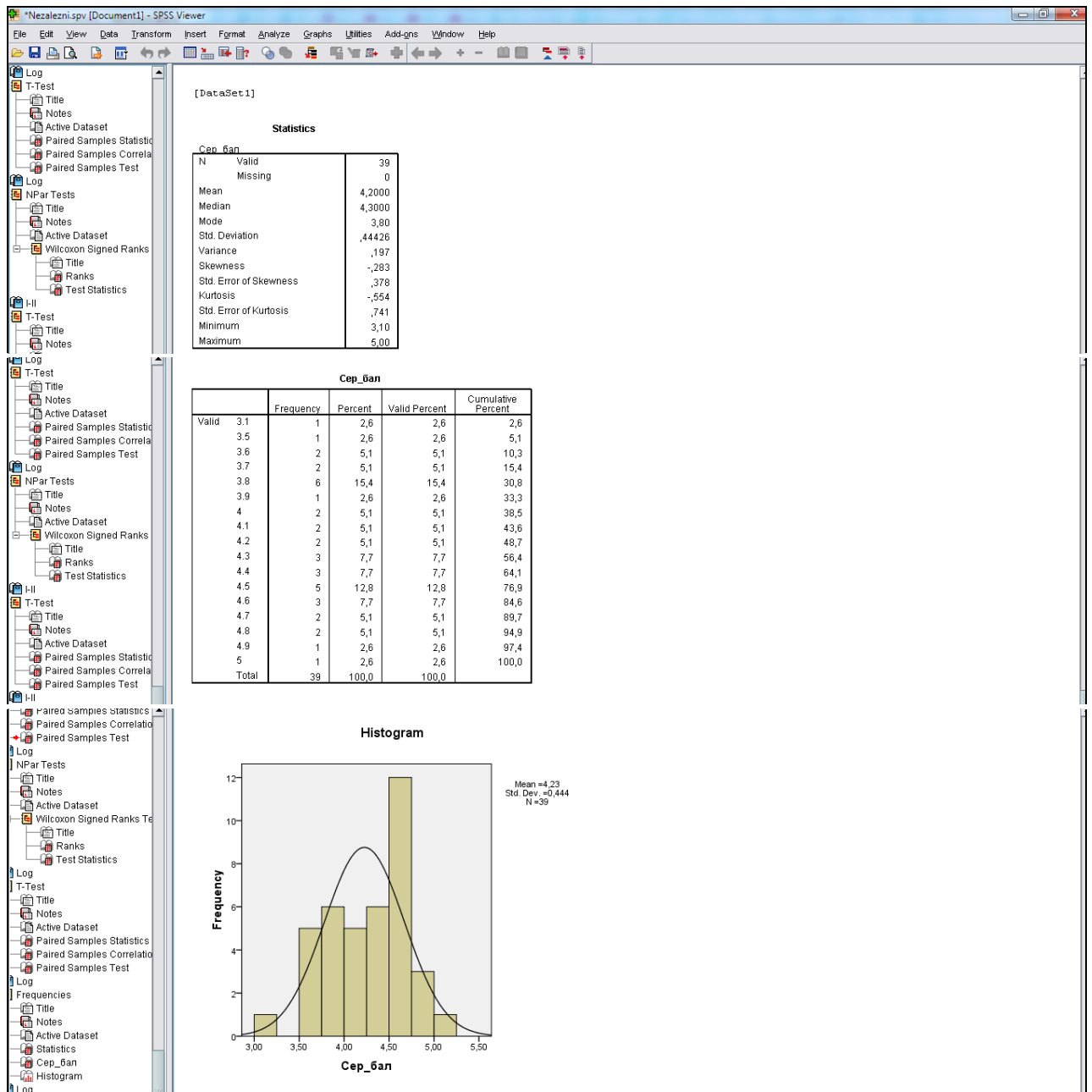

Рис. Т.2.9. Результати розрахунку описових статистик для змінних середнього балу студентів ЕГ за результатами І-ІІ зрізів

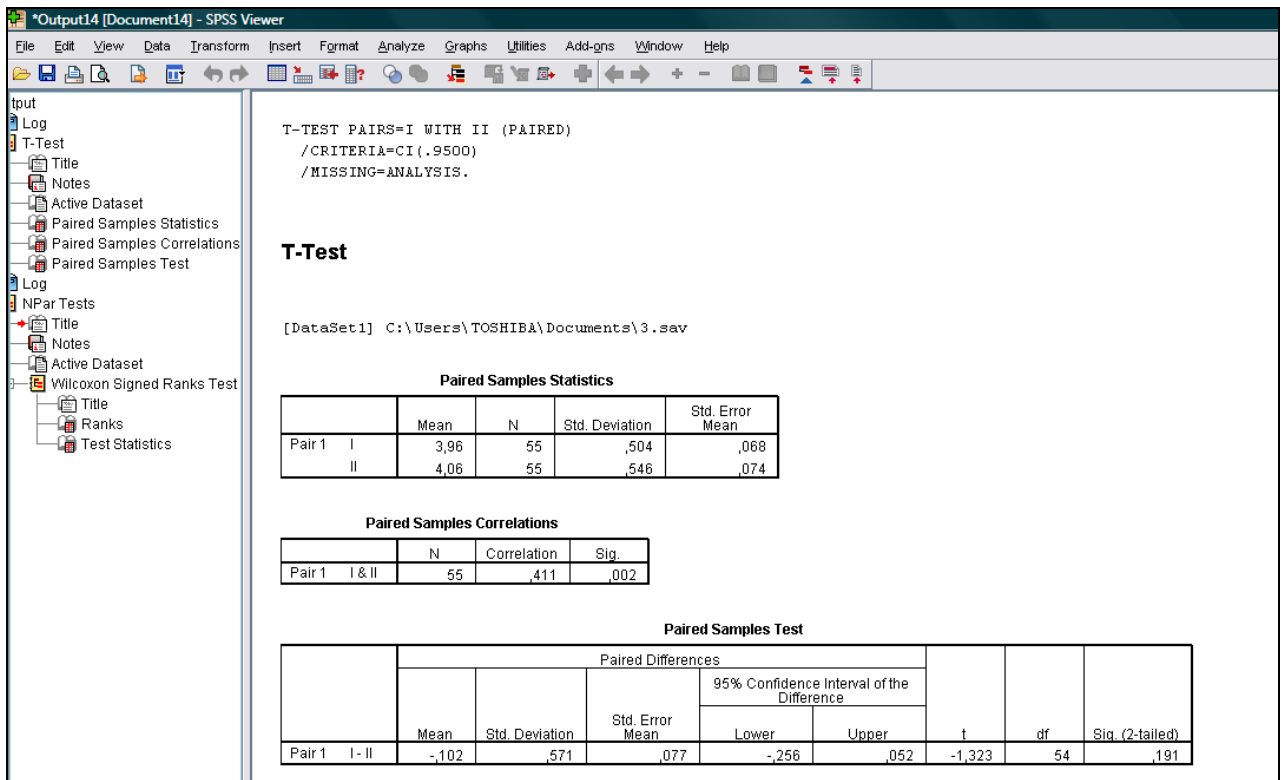

Рис. Т.2.10. Результати розрахунку парного t-критерію Стьюдента для середнього балу студентів КГ за результатами I-II зрізів

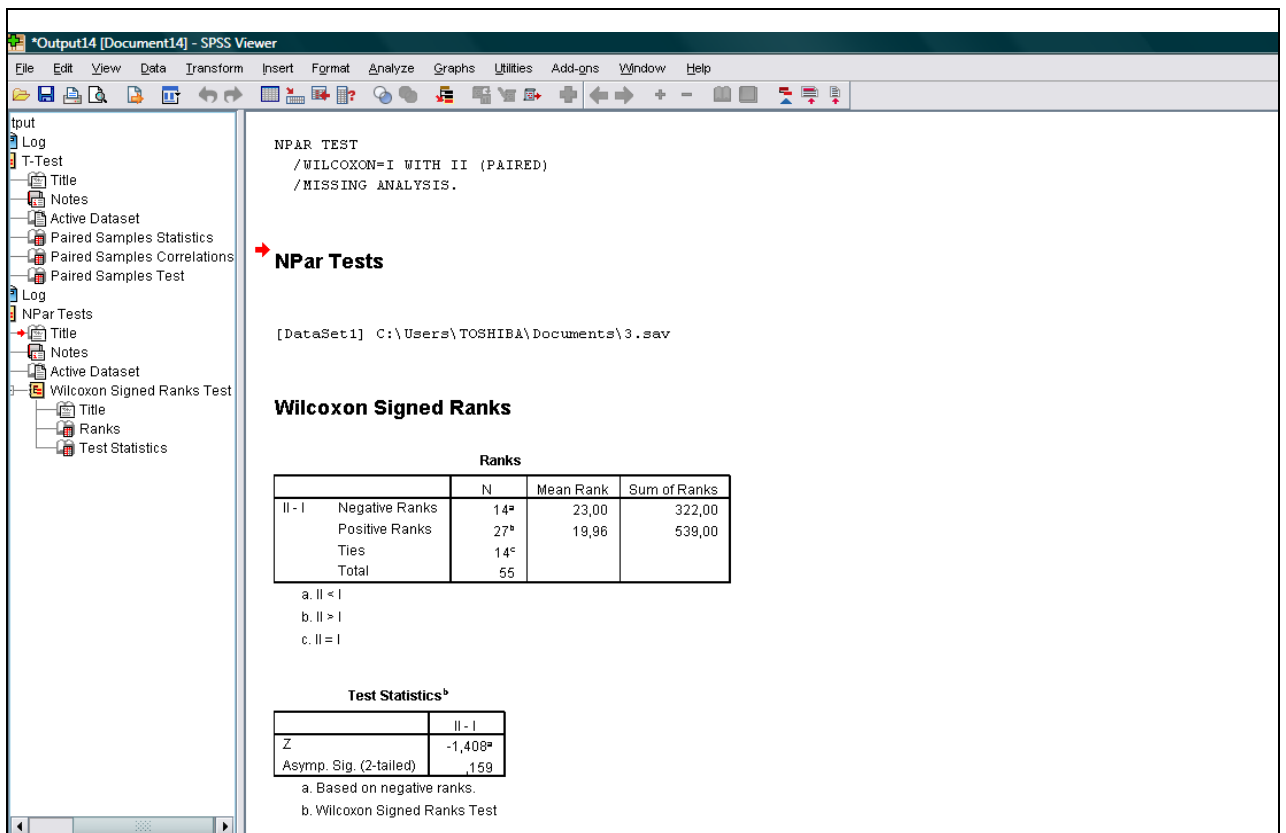

Рис. Т.2.11. Результати розрахунку парного критерію Вілкоксона для змінних середнього балу студентів КГ за результатами I-II зрізів

Додаток Т.3

Результати статистичних підрахунків для ЕГ і КГ решти експериментальних навчальних закладів

Результати аналізу однорідності КГ і ЕГ під час I-II зрізів за допомогою непарного t-критерію Стьюдента $t_{розр} = 0,65 < t_{табл} = 2,44$, рівень статистичної значущості («Sig. (2-tailed)») – $0,226 > 0,05$.

Аналіз однорідності КГ і ЕГ під час III-IV зрізів за допомогою непарного t-критерію Стьюдента $t_{розр} = 0,233 < t_{табл} = 1,65$, рівень статистичної значущості («Sig. (2-tailed)») – $0,128 > 0,05$.

Додаткова перевірка однорідності КГ і ЕГ за допомогою непараметричного критерію Манна-Уїтні: середній бал студентів КГ під час статистично не відрізнявся від рівня середнього балу студентів ЕГ, $U = 1425,00$; $Z = -0,896$; $p = 0,807$ (I-II зрізи); $U = 998,00$; $Z = -1,114$; $p = 0,513$ (III-IV зрізи).

Таблиця Т.3.1

Порівняльні результати середнього балу студентів ЕГ і КГ

Групи Зрізи	ЕГ				КГ			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
<i>Середній бал</i>	3,92	4,29	4,22	4,68	3,99	4,11	4,09	4,28

Таблиця Т.3.2

Результати розрахунку середнього балу студентів ЕГ з використанням парного t-критерію Стьюдента

	Середнє арифметичне Mean	Стандартне відхилення SD	t-критерій Стьюдента t	Число ступенів свободи df	Рівень статистичної значущості p
I-II	-0,253	0,127	-9,186	94	0,005
III-IV	-0,360	0,269	-6,833	43	0,019

Додаткова перевірка пов'язаних вибірок (успішності студентів ЕГ) за допомогою парного T-критерію Вілкоксона: для I-II зрізів у студентів ЕГ $Z = -2,147$; рівень статистичної значущості («Sig.(2-tailed)») $p = 0,016$; III-IV зрізів – $Z = -2,255$; $p = 0,025$. Розраховане значення p у обох випадках менше $0,05$.

Додаток У

**Методики діагностики діяльнісно-технологічного компонента готовності
майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності**

Додаток У.1.

Анкета

**«Діагностика сформованості діяльнісно-технологічного
компонента готовності майбутніх учителів технологій до інноваційної
педагогічної діяльності»**

Компетенції

- А. Гностичні (інтелектуальна, інформаційно-аналітична)
- Б. Організаційна
- В. Конструктивно-проектувальна
- Г. Комунікативна

Таблиця У.1.1

Запитання	Відповідь	К
1. Що Ви розумієте під поняттям інноваційна педагогічна діяльність?	(впишіть Вашу відповідь) 1) повна відповідь – 1; 2) немає відповіді – 0; 3) часткова – 0,5.	В
2. Ви займаєтеся пошуковою роботою, аналізом і прогнозуванням інформації за завданням викладача?	1) так – 1; 2) ні – 0.	А
3. Для яких видів інноваційної діяльності Ви здійснюєте пошук і обробку інформації?	(впишіть Вашу відповідь)	Б
4. Чи Ви плануєте займатися інноваційною діяльністю в майбутньому?	1) так – 1; 2) ні – 0; 3) не знаю – 0,5.	В
5. Ви берете участь у роботі проблемної групи чи гуртка?	1) так – 1; 2) ні – 0.	А- Г
6. В яких активних та інноваційних формах навчальної, наукової співпраці та ін. Ви брали участь?	(впишіть Вашу відповідь)	Б
7. У Вас вже був досвід виступів на науково-практичних конференціях, семінарах та ін. заходах?	1) так – 1; 2) ні – 0.	А- Г

8. Ви працюєте над курсовою чи дипломною роботою?	1) так – 1; 2) ні – 0.	В
9. Ви берете участь у роботі гуртків технічної творчості?	1) так – 1; 2) ні – 0.	В
10. Де (в кого) Ви можете одержати допомогу в організації інноваційної педагогічної діяльності у галузі технологічної освіти учнів?	(впишіть Вашу відповідь)	Б
11. Якими бібліотеками (інформаційними ресурсами) Ви найчастіше користуєтеся?	(впишіть Вашу відповідь)	А, В
12. Яку оцінку Ви одержали за технологічну практику?	1) технологічну практику ще не проходив (ла) – 0; 2) відмінно – 1; 3) добре – 0,7 4) задовільно – 0,4; 5) незадовільно – 0; 6) важко відповісти – 0.	В
13. Яку оцінку Ви одержали за технологічну практику?	1) технологічну практику ще не проходив (ла) – 0; 2) відмінно – 1; 3) добре – 0,7; 4) задовільно – 0,4; 5) незадовільно – 0; 6) важко відповісти – 0.	В
14. Чи займаєтеся Ви проектною діяльністю в університеті?	1) так – 1; 2) ні – 0; 3) важко відповісти – 0,3.	В
15. Чи Ви берете участь у роботі наукових семінарів, гуртків, секцій?	1) так, постійно – 1; 2) інколи беру участь – 0,5; 3) не беру участь – 0.	А- Г
16. Які форми інноваційної педагогічної діяльності Ви знаєте?	(впишіть Вашу відповідь)	А- Г
17. Чи легко Ви знаходите спільну мову з науковим керівником?	1) так – 1; 2) ні – 0; 3) важко відповісти – 0,3.	Г
18. Ви вмієте виділяти головне в лекції викладача, вести конспект лекції?	1) так – 1;; 2) ні – 0; 3) не знаю – 0,5.	

<p>19. Що є основним для Вас під час виконання професійних завдань?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • прагнення завоювати авторитет серед студентів; • прагнення добре підготуватися до майбутньої інноваційної педагогічної діяльності; • бажання уникнути поганої оцінки; • вимоги викладачів, наукового керівника; • інтерес до процесу навчання; • інтерес до інноваційної педагогічної діяльності; • навчитися діагностувати проблеми в галузі застосування інноваційних педагогічних технологій в технологічній освіті, в тому числі досліджувати предметну галузь, виділяти проблемне поле, формулювати проблему; • навчитися здійснювати пошук можливих рішень проблеми інноваційної педагогічної діяльності, фокусувати інформацію навколо проблеми; • навчитися перевіряти й оцінювати результат інноваційної педагогічної діяльності в галузі технологічної освіти; • бажання гнучко переорієнтуватися на викладання нового профілю технологічної підготовки; • бажання стати корисним для громади; • бажання працевлаштуватися; • почуття відповідальності; • прагнення стати найкращим; • бажання впроваджувати результати інноваційної педагогічної діяльності в практику; • інтерес до інноваційної педагогічної діяльності; • інтерес до проектної діяльності; • бажання одержати задоволення від виконаної роботи; • інтерес до самостійного виконання завдань; • прагнення одержати задоволення від інноваційної діяльності <p>1 бал за кожену відповідь</p>	В
<p>20. Як часто Ви читаєте наукову літературу?</p>	<p>1) дуже часто – 1; 2) часто – 0,8; 3) рідко – 0,5 4) дуже рідко – 0,1; д) за необхідності – 0,3.</p>	А, В
<p>21. Як часто Ви працюєте з бібліографічним каталогом у бібліотеці?</p>	<p>1) часто – 1; 2) рідко – 0. 3) за необхідності – 0,5; 4) постійно – 1.</p>	А

22. Вам подобається працювати з науковими джерелами?	1) так – 1; 2) ні – 0; 3) не знаю – 0,5.	А
23. Як часто Ви працюєте з пошуковими системами?	1) часто – 1; 2) рідко – 0,3; 3) за необхідності – 0,5.	А
24. Чи готові Ви до зміни профілю технологічної підготовки?	1) так – 1; 2) ні – 0; 3) не знаю – 0.	А
25. Як часто Ви готуєте творчі завдання (презентації, карти знань, інтерактивні вправи) використовуючи ІКТ?	1) дуже часто – 1; 2) часто (1 раз на міс.) – 0,7; 2) рідко – 0,3.	А, В
26. Якими ресурсами та програмами Ви користуєтесь під час виконання творчих завдань	(впишіть Вашу відповідь)	В
27. Як часто Ви готуєте реферати?	1) дуже часто – 1; 2) часто (1 раз на міс.) – 0,7; 3) рідко – 0,3.	А, В
28. Якими джерелами Ви користуєтесь під час написання рефератів?	(впишіть Вашу відповідь)	В
29. Ви вмієте публічно виступати і захищати результати творчої роботи?	1) так – 1; 2) ні – 0 3) не знаю – 0,5;	А, Г
30. Як часто Ви берете участь у активних та інноваційних формах навчальної та наукової співпраці?	1) дуже часто – 1; 2) часто (1 раз на міс.) – 0,7 3) рідко – 0,3;	В
31. Чи цікаві для Вас новації та експерименти в педагогічній діяльності??	1) так – 1; 2) ні – 0; 3) не знаю – 0,5.	В
32. Скільки разів Ви пробували застосовувати нововведення у своїй роботі?	1) дуже часто – 1; 2) часто (1 раз на 2 міс.) – 0,7; 2) рідко – 0,3.	В
33. Скільки разів Ви пробували застосовувати нововведення у своїй роботі?	1) дуже часто – 1; 2) часто (1 раз на міс.) – 0,7; 2) рідко – 0,3.	В

<p>34. Якими діагностичними методами Ви володієте вільно?</p> <p>Виберіть всі можливі варіанти відповідей.</p>	<p>1) тестування; 2) анкетування; 3) спостереження; 4) опитування; 5) бесіда; 6) інтерв'ювання; 7) вивчення стану проблеми; 8) аналіз документів; 9) аналіз досвіду роботи вчителя; 10) статистична обробка результатів дослідження; 11) педагогічний експеримент; 12) інше _____.</p> <p>1 бал за кожен відповідь</p>	В
<p>35. Чи знаєте Ви про наукові конференції, конкурси педагогічної та технічної творчості, олімпіади, що проводяться у Вашому навчальному закладі?</p>	<p>1) так – 1; 2) ні – 0.</p>	Б
<p>36. Чи завжди Вам цікаві новації та експерименти в педагогічній діяльності?</p>	<p>1) так – 1; 2) ні – 0.</p>	Б
<p>37. Скільки разів Ви пробували застосовувати нововведення у своїй роботі?</p>	<p>1) дуже часто – 1; 2) часто (1 раз на міс.) – 0,7; 2) рідко – 0,3.</p>	В
<p>38. Які, на Вашу думку, головні причини, що гальмують упровадження нових педагогічних ідей і технологій</p> <p>Вкажіть не більш, ніж три варіанти відповідей</p>	<ul style="list-style-type: none"> • недостатнє матеріальне забезпечення; • надмірна насиченість матеріалу; • психологічна неготовність учнів до сприйняття інновацій; • методична неготовність вчителів до впровадження інновацій; • поспішне впровадження; • консерватизм в освіті; • погане володіння методикою застосування ІКТ; • нестача часу. <p>1 бал за кожен відповідь</p>	Б, В
<p>39. Чи знаєте ви основні прийоми надання виразності усного доповіді?</p>	<p>1) так – 1; 2) ні – 0.</p>	Г

<p>40. Які нові технології Ви могли б застосовувати за сприятливих умов?</p> <p>Виберіть всі можливі варіанти відповідей.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • проектні технології; • особистісно орієнтоване навчання; • інтегроване навчання; • випереджальне навчання; • інше _____. <p>1 бал за кожную відповідь</p>	В
<p>41. Чим для Вас приваблива інноваційна діяльність?</p> <p>Вкажіть одну відповідь.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • розвиває інтерес учнів до технологічної діяльності; • дає можливість вчителю проявити власний потенціал; • вдосконалює педагогічну майстерність вчителя; • дозволяє впроваджувати нові методи і форми роботи з дітьми; • задовольняє бажання дізнатись щось нове; • інше _____. <p>1 бал за кожную відповідь</p>	А, В
<p>42. Чому віддаєте пріоритет у цілях та цінностях життя?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • здоров'ю; • можливості самовдосконалюватися; • хорошій, високооплачуваній роботі; • сімейному добробуту; • цікавому колу надійних друзів. <p>1 бал за кожную відповідь</p>	А
<p>43. Якими ознаками готовності до інноваційної педагогічної діяльності Ви володієте?</p> <p>Вкажіть не більш, ніж чотири варіанти відповідей</p>	<ul style="list-style-type: none"> • прагненням пізнати нове; • бажанням експериментувати; • креативністю; • високим рівнем знань у галузі інноваційної діяльності; • високим рівнем знань у галузі інноваційної педагогічної діяльності; • високим рівнем знань у галузі інноваційної технологічної діяльності; • підготовкою до викладання 3 і більше профілів (спеціалізацій) • досвідом інноваційної діяльності. <p>1 бал за кожную відповідь</p>	А, В
<p>44. Чи відчуваєте Ви труднощі, якщо в ході інноваційної діяльності Вам необхідно звернутися до колег?</p>	<p>1) так – 0; 2) ні – 1; 3) інколи – 0,7; 4) часто – 0,3.</p>	Г

45. Чи Ви берете участь у наукових заходах інших вузів?	1) так – 1; 2) ні – 0; 3) інколи – 0,3; 4) часто – 0,7.	Б
46. Які види діяльності не викликають складнощів? Вкажіть всі можливі варіанти відповідей.	<ul style="list-style-type: none"> • осмислення інформації; • виділення істотних ознак і відносин, відомого і невідомого; • поділ інформації на логічні частини і їх порівняння; • визначення ключових слів і понять; • групування матеріалу, формулювання висновків; • визначення понятійного апарату проблеми; • розроблення проектів розв'язання проблеми з урахуванням вихідних даних; • застосування інноваційних педагогічних технологій; • аналіз, оцінка й вибір оптимального проекту; • аналіз доступних засобів перевірки гіпотези та досягнення бажаного результату; • порівняння, співвіднесення, зіставлення, протиставлення фактів; • створення презентацій; • використання сервісів збереження та створення мультимедійних ресурсів: <ul style="list-style-type: none"> ◆ Google Docs, ◆ LearningApps, ◆ ThingLink, ◆ Mindmeister, ◆ Socrative, ◆ ThingLink, ◆ Moovly, ◆ Online Test Pad, ◆ Kahoot; • написання рефератів; • вибір способів доведення; • підбір діагностичних методик; • відбір інноваційних технологій; • підбір необхідних і достатніх аргументів; • формулювання висновків з роботи. <p>1 бал за кожну відповідь</p>	В
47. Чи легко Вам переконати опонента?	1) так –1; 2) ні – 0; 3) інколи – 0,4; 4) часто – 0,8.	Г

48. Як виграти в суперечці?	1) надати чіткі переконливі аргументи, що спростовують позицію співрозмовника – 0,8; 2) голосно відстоювати свою думку, не слухаючи співрозмовника – 0; 3) спробувати зрозуміти позицію співрозмовника, визначити точки дотику зі своїми поглядами – 1; 4) не вступати в суперечку – нехай сперечаються інші – 0,5.	Г
49. Які інновації впроваджуються у Вашому навчальному закладі?	а) у змісті освіти _____ б) в технологіях навчання, виховання та розвитку ____ в) управлінні діяльністю навчального закладу _____	В
50. Оберіть основну причину несприйняття Вами інноваційних процесів? Виберіть не більше, ніж чотири варіанти відповіді.	<ul style="list-style-type: none"> • не знаю, які будуть наслідки змін; • не хочу змінювати власний стиль викладання; • будь які нововведення не стільки сприятимуть розв'язанню проблем, скільки примножать їхнє число; • упровадження інновацій суттєво впливає на інтенсифікацію праці, зростання навантаження на вчителя; • не вважаю за доцільне витратити час на вивчення нового; • мені ніколи цим займатись; • вважаю будь-які нововведення тимчасовим, швидкоплинним явищем; • вважаю будь-які нововведення даниною моді, а не дієвим засобом перетворення; • не можу зорієнтуватися в інформаційному потоці, не знаю з чого почати; • інші причини. <p>1 бал за кожну відповідь</p>	Б, В
51. Що Ви вважаєте головною складовою успіху?	1) впевненість у собі; 2) чітке бачення мети; 3) самостійно поставлена мета, наполегливість; 4) пошук і внесення новизни.	Г
52. Чи бажаєте Ви самостійно шукати помилки в своїй роботі?	1) так – 0,8; 2) ні – 0; 3) залежно від обставин – 1.	Г
53. Чи легко Ви знаходите причини появи помилок у роботі?	1) так – 1; 2) ні – 0.	В

<p>54. Якщо Вам необхідно написати повідомлення іноземною мовою, то якому виду допомоги Ви віддасте перевагу?</p> <p>Вкажіть одну відповідь.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • електронним словникам – 0,3; • допомозі однокласників – 0,2; • електронному перекладачу – 0,5; • машинному перекладачу – 0,5; • друкованим словникам – 0,3; • без будь-якої допомоги – 1. <p>1 бал за кожну відповідь</p>	<p>А, Г</p>
<p>55. Де Ви останнім часом дізнавалися про освітні інновації?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) на заняттях; 2) під час конференцій, семінарів; 3) у процесі виконання творчих робіт; 4) у процесі написання курсових, дипломних робіт; 5) із педагогічної преси, Інтернету; 6) інше _____ <p>1 бал за кожну відповідь</p>	<p>А</p>
<p>56. Чи змінюєте Ви свою точку зору в залежності від одержаних результатів дослідження?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) так – 1; 2) ні – 0; 3) інколи – 0,4; 4) часто – 0,8. 	<p>Г</p>
<p>57. Чи легко Вам написати відгук, рецензію на наукову роботу?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) так – 1; 2) ні – 0. 	<p>А</p>
<p>58. Чи часто Ви оцінюєте свою діяльність?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) так – 1; 2) ні – 0; 3) інколи – 0,4; 4) часто – 0,8. 	<p>Б</p>
<p>59. Якщо з покази приладів в 9 з 10 дослідів збігаються, а в одному відрізняються, то ...</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) прилади зіпсувалися – 0,3; 2) змінився об'єкт вивчення – 0,3; 3) змінилися умови експерименту – 0,3; 4) або прилади зіпсувалися, або змінилися умови експерименту, або експериментатор зняв не ті свідчення – 1. 	<p>В</p>
<p>60. Чи бажаєте Ви самостійно розробляти та впроваджувати інновації?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) так – 0,8; 2) ні – 0; 3) залежно від обставин – 1. 	<p>А- Г</p>

Ключі до анкети

Таблиця У.1.2

А. Гностичні (інтелектуальна, інформаційно-аналітична)				
2	5	7	11	15
16	18	20	21	22
23	24	25	27	29
41	42	43	54	55
57	60			
Б. Організаційна				
3	5	6	7	10
15	16	35	36	38
45	50	58	60	
В. Конструктивно-проектувальна				
1	4	5	7	8
9	11	12	14	15
16	19	20	25	26
27	28	30	31	32
33	34	37	38	40
41	43	46	49	50
53	59	60		
Г. Комунікативна				
5	7	15	16	17
29	39	44	47	48
51	52	56	60	

Таблиця У.1.3

Бали	1	49	50	74	75	89	90	100
А. Гностичні	0,4	17,6	18,0	26,6	27,0	32,0	32,4	36,0
Б. Організаційна	0,2	10,8	11,0	16,3	16,5	19,6	19,8	22,0
В. Конструктивно-проектувальна	0,9	44,1	45,0	66,6	67,5	80,1	81,0	90,0
Г. Комунікативна	0,1	6,9	7,0	10,4	10,5	12,5	12,6	14,0
Рівень готовності	низький (початковий)		середній (репродуктивний)		достатній (конструктивний)		високий (інноваційний)	

Динаміка сформованості діяльнісно-технологічного компоненту в студентів ЕГ і КГ

Групи Зрізи	ЕГ (% студентів)				КГ (% студентів)			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Рівні готовності	%	%	%	%	%	%	%	%
А. Гностичні								
низький (початковий)	17,9	2,6	0,0	0,0	9,1	3,6	0,0	0,0
середній (репродуктивний)	56,4	41,0	22,2	0,0	58,2	54,5	29,4	5,9
достатній (конструктивний)	25,6	46,2	55,6	33,3	32,7	27,3	47,1	47,1
високий (інноваційний)	0,0	10,3	22,2	66,7	0,0	14,5	23,5	47,1
<i>Середнє значення</i>	<i>3,08</i>	<i>3,64</i>	<i>4,00</i>	<i>4,67</i>	<i>3,24</i>	<i>3,53</i>	<i>3,94</i>	<i>4,41</i>
Б. Організаційна								
низький (початковий)	20,5	2,6	0,0	0,0	12,7	5,5	0,0	0,0
середній (репродуктивний)	59,0	41,0	22,2	0,0	61,8	49,1	41,2	5,9
достатній (конструктивний)	20,5	41,0	66,7	33,3	25,5	34,5	35,3	58,8
високий (інноваційний)	0,0	15,4	11,1	66,7	0,0	10,9	23,5	35,3
<i>Середнє значення</i>	<i>3,00</i>	<i>3,69</i>	<i>3,89</i>	<i>4,67</i>	<i>3,13</i>	<i>3,51</i>	<i>3,82</i>	<i>4,29</i>
В. Конструктивно-проектувальна								
низький (початковий)	20,5	2,6	0,0	0,0	12,7	5,5	0,0	0,0
середній (репродуктивний)	46,2	20,5	11,1	0,0	52,7	38,2	23,5	0,0
достатній (конструктивний)	33,3	48,7	66,7	22,2	32,7	36,4	52,9	64,7
високий (інноваційний)	0,0	28,2	22,2	77,8	1,8	20,0	23,5	35,3
<i>Середнє значення</i>	<i>3,13</i>	<i>4,03</i>	<i>4,11</i>	<i>4,78</i>	<i>3,24</i>	<i>3,71</i>	<i>4,00</i>	<i>4,35</i>

Продовження табл. У.1.4

Г. Комуникативна								
низький (початковий)	15,4	5,1	0,0	0,0	7,3	3,6	0,0	0,0
середній (репродуктивний)	43,6	25,6	22,2	0,0	58,2	47,3	29,4	0,0
достатній (конструктивний)	38,5	46,2	55,6	22,2	34,5	29,1	47,1	52,9
високий (інноваційний)	2,6	23,1	22,2	77,8	0,0	20,0	23,5	47,1
<i>Середнє значення</i>	<i>3,28</i>	<i>3,87</i>	<i>4,00</i>	<i>4,78</i>	<i>3,27</i>	<i>3,65</i>	<i>3,94</i>	<i>4,47</i>
<i>Середнє значення діяльнісно- технологічного компоненту</i>	<i>3,12</i>	<i>3,81</i>	<i>4,00</i>	<i>4,73</i>	<i>3,22</i>	<i>3,60</i>	<i>3,93</i>	<i>4,38</i>

Додаток У.2

Експертно-аналітичне оцінювання психолого-педагогічних та програмно-технічних якостей інноваційних ІКТ

(на прикладі розроблення і застосування в освітньому процесі Веб-квестів і блог-квестів)

У п. 2.4 визначено, що одним із пріоритетних напрямів інноваційної педагогічної діяльності майбутніх учителів технологій стає застосування інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій, що передбачає використання засобів ІКТ для реалізації ідей розвиваючого навчання, інтенсифікації усіх рівнів освітнього процесу, підвищення його ефективності та якості.

Застосування інноваційних ІКТ створює передумови для широкого впровадження в практику психолого-педагогічних розробок, що забезпечують перехід від механічного засвоєння фактологічних знань до оволодіння уміннями самостійно набувати нових знань; дозволяє підвищити рівень науковості техніко-технологічних процесів, наблизивши їх методи і організаційні форми до експериментально-дослідницьких; забезпечує залучення студентів до сучасних методів роботи з інформацією, інтелектуалізацію навчальної та майбутньої професійної діяльності.

Під час аналізу використання інноваційних ІКТ ми враховували три групи психолого-педагогічних проблем: теоретико-методологічного характеру; пов'язані з розробленням технології навчання; пов'язані з проектуванням навчальних програм.

Жодний із засобів навчання не є універсальним і має низку як позитивних, так і негативних рис. Це підкреслює роль учителя в освітньому процесі. Засоби навчання лише допомагають йому урізноманітнити викладання, по різному організувати самостійну роботу учнів на уроках, зробити урок цікавим і пізнавальним. Ефективність застосування інноваційних ІКТ значною мірою залежить від майстерності викладача і його бажання працювати творчо, нестандартно, дієво, враховувати індивідуальні здібності студентів.

Як зазначає І. Роберт: «У сучасних теоретичних і практично орієнтованих дослідженнях існує декілька підходів до проблеми оцінки якості програмних засобів навчального призначення:

- критеріальна оцінка їх методичної придатності що ґрунтується на використанні критеріїв оцінки якості;
- експериментальна перевірка педагогічної доцільності їх використання, заснована на практичній апробації застосування в процесі навчання на протязі певного періоду;
- експертна оцінка якості, заснована на компетентнісній думці експертів, що знають цю галузь і мають науково-практичний потенціал для ухвалення рішення;
- комплексна оцінка якості, яка інтегрує усі або деякі з вище перерахованих підходів» [1, с. 34].

Вітчизняний і зарубіжний досвід [2; 3; 4] оцінки якості програмних засобів навчального призначення, зокрема і інноваційних ІКТ, переконує в доцільності проведення експертної оцінки психолого-педагогічної і програмно-технічної якості засобів, що застосовуються в навчальних цілях, наприклад, використовуючи оцінні тести або оцінні листи, що заповнюються експертами. В той же час потрібно враховувати, що експертна оцінка якості програмних засобів навчального призначення не гарантує відсутність помилок і виникнення протиріч у думках різних експертів.

Зіставлення переваг використання інноваційних ІКТ порівняно з традиційними засобами навчання, вибір кращого засобу цього типу з декількох запропонованих, часто не можуть бути вирішені однозначно. Взагалі навряд чи можна однозначно стверджувати що використання інноваційних ІКТ повинне

---

¹ Роберт І. В. Современные информационные технологии в образовании : дидактические проблемы; перспективы использования. М. : «Школа-Пресс», 1994. 205 с.

² Лозицький О. В., Пасічник В.В. Стандарти, структура та технологія створення книг, що «розмовляють». Восточно-Европейский журнал передовых технологий. Харьков, 2010. № 3 / 11(45). С. 10-19.

³ Сергеев Ю. С. Створення галузевої системи сертифікації програмних та інформаційних засобів наукового і навчального призначення URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/itvo/2009_4/articles/89-94.pdf.

⁴ New York State / Moscow Schools Telecommunications Project. New York. : The University of the State New York, The State Education Department. Office of Planning, Asses. Sment and Technological Services, 1991. 85 p.

покривати програму традиційного навчального курсу і відповідати традиційним цілям навчання. Тим більше що їх застосування само собою передбачає застосування інноваційних підходів до навчання, скорочує час на вивчення навчального матеріалу, навчає різним методам самостійної обробки інформації, ініціює формування експериментально-дослідницьких умінь і навичок, сприяє розвитку певних типів мислення.

Експертно-аналітичну діяльність із оцінювання психолого-педагогічних та програмно-технічних якостей інноваційних ІКТ, на прикладі розроблення і застосування в освітньому процесі Веб-квестів і блог-квестів, і доцільності їх використання в процесі технологічної підготовки ми проводили на основі розробленої І. Роберт технології оцінювання навчальних педагогічних засобів [1; 2], яка передбачає виконання певних етапів:

1. Аналіз програмного засобу навчального призначення з супровідними навчально-методичними і інструктивними матеріалами: пошук аналогів засобу навчального призначення, який проходить експертизу; аналіз на адекватність психолого-педагогічним і програмно-технічним вимогам до подібного роду навчальних засобів; аналіз на педагогічну доцільність програмно-методичного забезпечення, що застосовується.

2. Експертиза програмних засобів навчального призначення із супровідними навчально-методичними та інструктивними матеріалами.

3. Рекомендації щодо доопрацювання і перспектив розвитку засобу навчального призначення.

Експертами що оцінювали якість розроблених Веб-квестів і блог-квестів, були викладачі та студенти випускних курсів експериментальних ЗВО, учителі технологій ЗЗСО і ПЗО. Студенти нами були вибрані і ще з однієї причини: у них немає стереотипів проведення занять, вони більш гнучкі в плані застосування ІКТ, в той же час, у них вже накопичений деякий досвід роботи з

---

¹ Методические рекомендации по созданию и использованию педагогических программных средств : Сб. ст. / НИИт средств обучения и учеб. кн. АПН СССР ; отв. ред. И. В. Роберт. М., 1991. 233 с.

² Роберт И. В. Экспертно-аналитическая оценка качества программных средств учебного назначения. / Пед. информатика. 1993. №1. С. 36—38.

школярами, набутий в результаті педагогічної практики. Загальна кількість експертів, що взяли участь у експериментальній роботі – 30 чоловік (14 – викладачів ЗВО, 5 учителів технологій, 11 – студентів).

Для виявлення ефективності розроблених інноваційних ІКТ застосовувалася експертна оцінка. Формалізація одержаних даних проводилася методом рангової кореляції, призначеної для об'єктивного опрацювання суб'єктивних даних. Результати опитування оброблялися за статистичною оцінкою узгодженості думок експертів на основі коефіцієнта конкордації і обрахунком його значущості за критерієм χ^2 [1; 2].

Для дотримання анонімності застосовувалися спеціальні анкети, результати яких оброблялися за допомогою статистичних методів оцінки.

Суть даного методу полягає в наступному: об'єкти деякої сукупності вважаються ранжированими за деякою ознакою, якщо вони пронумеровані в порядку зростання або спадання цієї ознаки. Для виключення психологічної підказки, яка б наштовхувала експерта на певну послідовність ранжирування, чинники в опитувальнику розташовувалися у випадковій послідовності.

Спочатку, для виявлення найбільш важливих чинників з точки зору експертів, було проведене анкетування з метою одержання характеристик, якими повинен володіти Веб-/блог-квест з технологій (табл. У.2.1).

Таблиця У.2.1

Анкета «Найбільш значущі чинники для розроблення Веб-/блог-квестів з технологій»

№ п/п	Найбільш значущі чинники для розроблення Веб-/блог-квестів з технологій	Місце
1.	Індивідуальний режим роботи	
2.	Моделювання технологічних процесів	
3.	Можливість роботи в діалоговому режимі	
4.	Автоматизація контролю знань	
5.	Автоматизація рутинних операцій	
6.	Забезпечення міжпредметних і політехнічних зв'язків	

¹ Нейман Ю. М. Введение в теорию моделирования и параметризации педагогических тестов. М. : Прометей, 2000. 168 с.

² Kendall M. G. Rank correlation methods. New York, 1995. 588 с.

За результатами ранжирування і обробки результатів були виявлені чинники, яким повинні задовольняти Веб-/блог-квести з технологій. Для виявлення чинників інших, розроблених нами інноваційних ІКТ, були складені інші опитувальники. Оцінні картки включали як загальні чинники, так і специфічні для цього виду програм чинники, які якнайповніше відбивають їх специфіку і цілі застосування.

Наприклад, опитувальник для визначення ефективності застосування Веб-/блог-квестів на уроках технологій, які проводяться у формі проектів виглядав наступним чином (табл. У.2.2).

Таблиця У.2.2

Опитувальник «Найбільш значущі чинники застосування Веб-/блог-квестів у проектному навчанні»

№ п/п	Найбільш значущі чинники застосування Веб-/блог-квестів у проектному навчанні	Місце
1.	Прививають учням уміння і навички роботи на комп'ютері, формують готовність до подальшої застосування Веб-сервісів	
2.	Формують розуміння навчально-дослідницької та виробничої діяльності	
3.	Сприяють виконанню проекту	
4.	Підвищують рівень знань	
5.	Розвивають конструкторські й технологічні уміння і навички	
6.	Навчають читанню креслень і схем, технологічних карт	
7.	Забезпечують запам'ятовування спеціальних і загально технічних термінів (підвищують лексичний запас слів)	
8.	Розвивають пізнавальний інтерес до предмета (техніка і технологія)	
9.	Сприяють поліпшенню міжпредметних і політехнічних зв'язків	
10.	Автоматизують процес побудови креслень і технологічних карт	

Подібні опитувальники, з тими ж чинниками, застосовувалися і для ранжирування інших, розроблених нами, інноваційних ІКТ.

Ранжирування проводилося у такий спосіб.

Нехай є n об'єктів, які у різній мірі мають одну і ту ж властивість X , і нехай, потрібно за можливістю проранжувати їх за цією властивістю. Припустимо, що m експертів дали m в тій або іншій мірі різних варіантів ранжирування, які зведені в табл. У.2.3.

Результати ранжирування об'єктів

Експерт	Ранжирування об'єктів				
	1	2	3	...	n
A	X11	X12	X13	...	X1n
B	X21	X22	X23	...	X2n
B	X31	X23	X33	...	X3n
...	...	...	...	...	...
m	Xm1	Xm2	Xm3	...	Xmn
Сумарні ранги S	$\sum_{j=1}^m x_{j,1}$	$\sum_{j=1}^m x_{j,2}$	$\sum_{j=1}^m x_{j,3}$	...	$\sum_{j=1}^m x_{j,n}$
d					
d²					

Щоб усереднити думки експертів потрібно підрахувати для кожного об'єкту суму одержаних ним рангів і розглянути сумарне ранжирування:

$$\sum_{j=1}^m x_{j,1}; \sum_{j=1}^m x_{j,2}; \sum_{j=1}^m x_{j,3}; \dots \sum_{j=1}^m x_{j,n} \quad (\text{У.2.1})$$

Проте, вважати, що така усереднена думка буде вірною можна тільки тоді, коли між окремими експертами існує значна згода. Ступінь цієї згоди оцінюється коефіцієнтом кореляції, який визначається так: підраховуємо середнє значення сумарних рангів, яке дорівнює $0,5 \times m \times (n+1)$, і віднімаючи його з кожного з сумарних рангів, знаходимо різниці:

$$d_i = \sum_{j=1}^m x_{j,i} - 0,5 \times m \times (n+1) \quad (\text{У.2.2})$$

після чого складаємо суму квадратів цих різниць:

$$S(d^2) = \sum_{i=1}^n d_i^2 = \sum_{i=1}^n \left[\sum_{j=1}^m x_{j,i} - 0,5 \times m \times (n+1) \right]^2 \quad (\text{У.2.3}).$$

Величина $S(d^2)$ набуде свого максимального значення:

$$S_{\max}(d^2) = \frac{1}{12} \times m^2 \times (n^3 - n) \quad (\text{У.2.4})$$

тільки у тому випадку, якщо усі експерти дадуть однакові ранжирування, що практично неможливо. Коефіцієнтом конкордації являється:

$$W = \frac{S(d^2)}{S_{\max}(d^2)} = \frac{12 \times S(d^2)}{m^2 \times (n^3 - n)} \quad (У.2.5)$$

Ця величина завжди знаходиться між нулем і одиницею. Якщо $W=0$, то зв'язків між ранжируваннями окремих експертів не існує; якщо ж $W=1$, ці ранжирування повністю співпадають [1, с. 122].

Обчисливши коефіцієнт конкордації і одержавши додатне значення, не можна бути упевненим, що сумарне ранжирування є об'єктивним. Потрібно переконатися, що знайдене значення коефіцієнта конкордації значуще, тобто не могло вийти внаслідок випадкового розставлення рангів. Припустивши, що ранги розставляються випадково можна знайти розподіл частот появи для значень W , які описуються законом розподілу χ^2 .

Величина $m \times (n - 1) \times W$ розподілена за цим законом з числом ступенів свободи $f=n - 1$ і обчислюється за формулою:

$$\chi^2 = \frac{12 \times S(d^2)}{m \times n \times (n + 1)} \quad (У.2.6)$$

Порівнюємо одержану величину з її табличним значенням χ^2_{α} , знайденим для розподілу χ^2 за заданого числа ступенів свободи і заданому рівні значущості. Якщо значення перевищене, то коефіцієнт конкордації значущий, а оцінка, дана експертами, об'єктивна і достовірна.

У теорії вірогідності і математичній статистиці, а також під час перевірки статичних гіпотез, прийнято підтверджувати правильність висновків за різними критеріями згоди (χ^2 – Пірсона; F – критерій Фішера; λ – критерій Колмогорова та ін.) з рівнем значущості 1% або 5%, що відповідає твердженню про правильність одержаного результату з вірогідністю 99% і 95%. У нашому дослідженні вважаємо необхідним підтвердити достовірність одержаних результатів з вірогідністю не нижче 95%.

Експертам пропонувалося провести ранжироване оцінювання

---

¹ Роберт И. В. Экспертно-аналитическая оценка качества программных средств учебного назначения. / Пед. информатика. 1993. №1. С. 36—38.

застосування Веб-квестів і блог-квестів з технологій. Пропонувалося розставити номери місць значущості впливу чинника, тобто вищий ранг (місце) – 1 присуджувався чиннику, який найбільш значущий, 6 – нижчий ранг присуджувався найменш значущому (для інших тестів нижчий ранг – 10), на думку експерта, фактору. Ранжирування проводилося за кожним типом тестів. Думки експертів заносилися в зведені матриці (табл. У.2.4, У.2.5).

Результати ранжирування чинників оброблялися в наступній послідовності:

1. Визначалася сума рангів для кожного із чинників $\sum_{j=1}^m x_j^i$
2. Підраховувалося середнє значення сумарних рангів, яке дорівнює $0,5 \times m \times (n+1)$.
3. Визначалося відхилення суми від середньої суми за формулою

$$d_i = \sum_{j=1}^m x_j^i - 0,5 \times m \times (n+1),$$

4. Знаходилися квадрати відхилень d^2 .
5. Обчислювалася сума квадратів відхилень $S(d^2)$.
6. Розраховувався коефіцієнт конкордації з урахуванням «пов'язаних» рангів W .

7. Для оцінки значущості одержаного коефіцієнта конкордації визначався критерій χ^2 із ступенями свободи $f=n - 1$.

Для оцінювання властивостей Веб-/блог-квестів з технологій підраховувалося середнє значення сумарних рангів ($\bar{x}$).

$$0,5 \times m \times (n+1) = 0,5 \times 30 \times (6+1) = 105.$$

Віднімаючи це значення з кожного з сумарних рангів, знаходилася

різниця: $d_i = \sum_{j=1}^{20} x_j^i - 105$, після чого обчислювалася сума квадратів різниць:

$$S(d^2) = 7640.$$

Матриця думок експертів із визначення чинників, якими мають володіти Веб-/блог-квести з технологій

Експерт	Власт. №1	Власт. №2	Власт. №3	Власт. №4	Власт. №5	Власт. №6
1	2	1	3	4	5	6
2	5	4	1	2	3	6
3	2	1	5	4	3	6
4	2	3	1	4	5	6
5	1	2	4	3	6	5
6	2	4	1	5	3	6
7	5	1	2	4	6	3
8	2	1	3	4	6	5
9	2	1	4	3	5	6
10	4	1	2	3	6	5
11	4	2	5	1	6	3
12	5	1	2	3	4	6
13	6	3	1	2	5	4
14	5	3	2	1	6	4
15	4	2	1	3	5	6
16	6	1	2	3	4	5
17	3	1	4	2	5	6
18	6	2	1	3	4	5
19	2	1	3	5	6	4
20	1	3	2	5	6	4
21	1	2	4	6	5	3
22	4	2	5	1	6	3
23	5	1	2	3	4	6
24	2	3	1	4	5	6
25	1	2	4	3	6	5
26	2	1	3	4	6	5
27	2	1	4	3	5	6
28	2	4	1	5	3	6
29	3	1	4	2	5	6
30	4	1	2	3	6	5
S	95	56	79	98	150	152
d	-10	-49	-26	-7	45	47
d ²	100	2401	676	49	2025	2209
S _{max} -S _j i	535	574	551	532	480	478

Матриця думок експертів із визначення найбільш значущих чинників застосування Веб-/блог-квестів у проектному навчанні

	Власт. №1	Власт. №2	Власт. №3	Власт. №4	Власт. №5	Власт. №6	Власт. №7	Власт. №8	Власт. №9	Власт. №10
1	10	2	3	9	5	8	6	4	7	1
2	9	8	2	7	3	5	4	1	10	6
3	8	6	1	7	3	4	10	5	9	2
4	7	5	1	6	2	4	10	3	8	9
5	8	7	2	6	1	3	9	4	10	5
6	9	6	1	7	3	4	10	2	8	5
7	10	6	1	5	2	4	9	3	7	8
8	8	5	2	7	1	6	10	3	9	4
9	9	7	3	6	2	5	10	1	8	4
10	10	7	1	9	2	4	8	3	6	5
11	8	6	1	10	2	5	9	3	7	4
12	5	7	2	6	3	1	10	4	9	8
13	8	6	2	5	1	4	10	3	9	7
14	9	6	2	4	3	5	10	1	8	7
15	10	8	1	7	2	5	6	3	9	4
16	9	7	3	6	2	5	10	1	8	4
17	6	5	1	7	2	3	10	4	9	8
18	10	6	1	7	2	5	9	3	8	4
19	9	6	1	7	2	3	10	4	8	5
20	9	6	2	5	1	3	10	4	8	7
21	10	7	1	6	3	4	9	2	8	5
22	8	5	2	7	1	3	10	4	9	6
23	8	3	2	7	1	4	10	5	9	6
24	7	8	1	10	2	5	9	3	6	4
25	8	5	3	6	2	4	10	1	9	7
26	5	6	1	7	2	4	9	3	10	8
27	10	6	1	7	3	5	9	2	8	4
28	9	6	1	7	2	5	10	3	8	4
29	9	7	2	6	3	4	10	1	8	5
30	10	6	2	9	1	5	8	3	7	4
S	255	181	49	205	64	129	274	86	247	160
d	150	76	-56	100	-41	24	169	-19	142	55
d ²	22500	5776	3136	10000	1681	576	28561	361	20164	3025
S _{max} - S _j i	1395	1469	1601	1445	1586	1521	1376	1564	1403	1490

Отже, коефіцієнт конкордації дорівнює:

$$W = \frac{S(d^2)}{S_{\max}(d^2)} = \frac{12 \times S(d^2)}{m^2 \times (n^3 - n)} = \frac{12 \times 7640}{30^2 \times (6^3 - 6)} = \frac{89520}{189000} = 0,47$$

Одержаний коефіцієнт конкордації $W = 0,47$, < 1 і > 0 , тому можна вважати, що між експертами є не випадкова узгодженість у визначенні чинників, якими мають володіти Веб-/блог-квести з технологій.

Щоб остаточно довести, що сумарне ранжирування несе об'єктивну інформацію, підраховувалася значущість коефіцієнта конкордації за допомогою критерію згоди Пірсона χ^2 :

$$\chi^2 = \frac{12 \times S(d^2)}{m \times n \times (n+1)} = \frac{12 \times 7460}{30 \times 6 \times (6+1)} = \frac{89520}{1260} = 71,04$$

За даними [1, с. 591] для рівня значущості $\alpha=0,05$ та числа ступенів свободи $f=n-1=6-1=5$, $\chi_{0,95}^2=11,1$. Оскільки $\chi_{0,95}^2 > \chi_w^2$ ($71,04 > 11,1$), можна з достовірністю 95% стверджувати, що дійсно спостерігається узгодженість думок експертів в оцінюванні якості Веб-/блог-квестів з технологій.

Для наочного представлення одержаних результатів на рис. У.2.1 наведено діаграму результатів експертної оцінки ефективності навчального процесу із застосуванням Веб-/блог-квестів. З цією метою визначалися різниці між середнім значенням сумарних рангів $S_{\max}$ та $S_{j,i}$ (для кожного чинника).

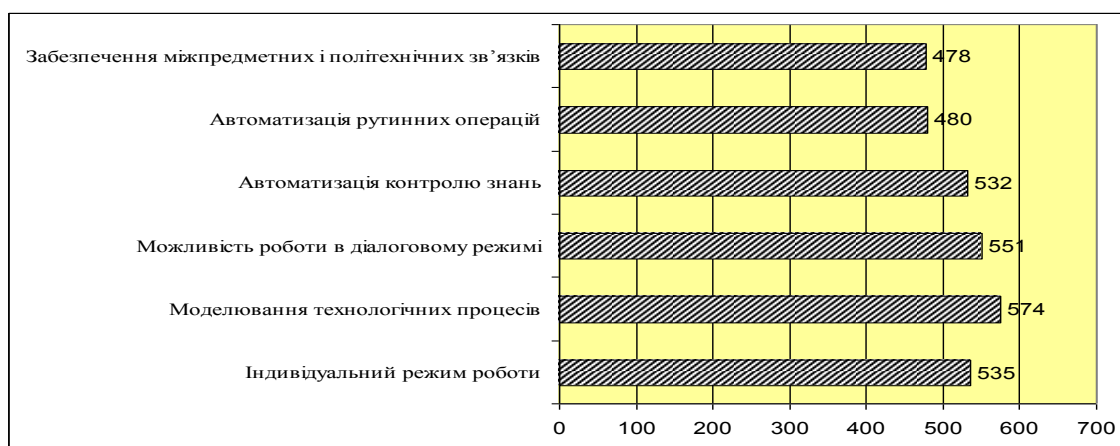

Рис. У.2.1. Найбільш значущі чинники для складання Веб-/блог-квестів із технологій

¹ Дюженкова Л. І., Дюженкова О. Ю., Михалін Г. О. Вища математика : приклади і задачі К. : Видавничий центр «Академія», 2003. 624 с.

Проаналізувавши оцінювання найбільш значущих чинників, визначено що серед чинників, що характеризують якість навчання, найбільш значущим виявилися:

- моделювання технологічних процесів;
- можливість роботи в діалоговому режимі;
- автоматизація контролю знань;
- можливість контролю знань.

Вказуючи, яким чином можна використати Веб-/блог-квести на уроках технологій, вчителі наводять такі пріоритети застосування: подача теоретичного матеріалу, проведення тестування, ознайомлення з основами виробництва тощо. Майже всі вчителі технологій вказують на відсутність навчальних програм для використання на уроках технологій, які хоча б частково відповідали навчальним програмам з цього предмету. Серйозною проблемою у впровадженні інноваційних ІКТ в освітній процес є відсутність відповідного програмного забезпечення з окремих предметів, у тому числі, з технологій. Ці зауваження в черговий раз підтверджують попередній висновок про те, що єдиної точки зору на проблему використання інноваційних ІКТ в освітньому процесі ЗЗСО немає. Тим більше, практично не існує потрібних програмних комп'ютерних продуктів для безпосереднього використання на уроках технологій, які враховували б індивідуальні особливості учнів.

Отже, застосування інноваційних ІКТ у процесі розроблення і виконання проектів дозволяє студентам усвідомити свою працю в ролі інженера-конструктора, інженера-технолога, зрозуміти доцільність і корисність застосування ІКТ як інструменту діяльності, забезпечує можливість включення студентів у «випереджаючу» діяльність із проектування різних об'єктів праці, що виступає як елемент виховання культури праці і як елемент професійної орієнтації на професії безпосередньо пов'язані з виробництвом і орієнтовані на уміння роботи з комп'ютерною технікою: інженера-конструктора, інженера-технолога, дизайнера, економіста і т.д.

Одержані нами дані вказують на необхідність розроблення інноваційних

ІКТ, і подальшої перевірки робочої гіпотези дослідження. Поряд з цим потрібно пам'ятати і про те, що використання комп'ютерної техніки на уроках технологій повинно бути лише своєрідним доповненням, і не має домінувати. Основний обсяг часу уроку повинен відводитися на виконання практичних робіт з проектування виробів і обробки матеріалів, засвоєння основ домашнього господарювання, на реалізацію інших завдань згідно чинної програми технологій.

З урахуванням експериментально одержаних даних нами розроблені Веб-/блог-квести з технологій та інші інноваційні ІКТ, які детально охарактеризовано у четвертому розділі нашого дисертаційного дослідження. Під час розроблення методики використання Веб-/блог-квестів ми враховували, що підготовка майбутніх учителів технологій до використання інноваційних ІКТ передбачає їх готовність до:

– *пошуково-дослідницької та творчої діяльності*. Законом «Про освіту» (2017) закріплено право педагогів на інноваційну діяльність. Пріоритетними стають ідеї, спрямовані на створення можливостей творчої, дослідницької діяльності, вільного вибору учителем форм і методів навчання, зростання ролі самоосвіти і самовдосконалення, врахування індивідуальних особливостей, інтересів, здібностей кожного учня. Аналізуючи нормативні документи (Закон України «Про освіту», Концепцію «Нова Українська школа», Державний стандарт освітньої галузі «Технології» та ін.) і наукові джерела встановлено, що сучасними пріоритетними ідеями професійної підготовки вчителів технологій навчання є ідеї гуманізму і демократії, спрямовані на розвиток творчого компоненту їх професійної діяльності. Це неминуче пов'язано із необхідністю адекватної корекції мети і завдань професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання, яка повинна бути орієнтована на творчий характер майбутньої професійної діяльності. На цьому акцентується увага у працях А. Вербицького, С. Гончаренка, Р. Гуревича, Й. Гушулея, І. Зязюна, М. Євтуха, О. Коберника, О. Коваленко, П. Лузана, В. Мадзігона, І. Прокопенка, В. Сидоренка, Г. Терещука, О. Тхоржевського та ін.;

– чітко визначеної позиції викладача в ході індивідуалізованого практичного використання інноваційних ІКТ: вибір навчальних завдань і прийомів, найбільш відповідних до різних груп учнів, урахування індивідуальних особливостей учнів і психологічних особливостей сприйняття інформації ними, особливостей групи і характер учбової взаємодопомоги; зближення дистанції між педагогом та учнем і ведення проблемних дискусій із викладачем в ролі ведучого; максимальне збереження інтерактивного режиму, розв'язування навчальних завдань у індивідуальному ритмі [1; 2]. Широке коло проблем загальнопедагогічної підготовки вчителів досліджено вченими-педагогами О. Абдуліною, Ю. Бабанським, А. Беляєвою, І. Богдановою, І. Зязюном, Н. Кузьміною, А. Лігоцьким, В. Лозовою, Л. Савенковою, В. Сагардою, С. Сисоєвою, М. Сметанським, М. Фіцулою, В. Чайкою та ін.

---

¹ Дячкова Т. В. Педагогіка професійно-технічної освіти : навчальний посібник. Херсон : Айлант, 2005. 476 с.

² Дементівська Н. П., Морзе Н. В. Комп'ютерні технології для розвитку учнів та вчителів // ІТКТ і засоби навчання: зб. наук. праць; за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука ; Інститут засобів навчання АПН України. К. : Атіка, 2005. 272 с.

Додаток Ф

Методики діагностики креативно-рефлексивного компоненту

Додаток Ф.1

Методика діагностики рівня розвитку рефлексивності.

Опитувальник А. Карпова

Інструкція.

Вам необхідно дати відповіді на кілька тверджень опитувальника. У бланку відповідей навпроти номера питання проставте, будь ласка, цифру, що відповідає варіанту Вашої відповіді:

1 – абсолютно невірно; 2 – невірно; 3 – скоріше невірно; 4 – не знаю;
5 – швидше вірно; 6 – вірно; 7 – абсолютно вірно.

Не замислюйтесь над відповідями. Пам'ятайте, що правильних або неправильних відповідей в даному випадку бути не може.

Матеріал для діагностики

1. Прочитавши хорошу книгу, я завжди потім довго думаю про неї, хочеться її з ким-небудь обговорити.

2. Коли мене несподівано про щось запитують, я можу відповісти перше, що прийшло в голову.

3. Перш ніж зняти трубку телефону, щоб подзвонити по справі, я зазвичай подумки планую майбутню розмову.

4. Зробивши якийсь промах, я довго потім не можу відволіктися від думок про нього.

5. Коли я розмірковую над чимось або розмовляю з іншою людиною, мені буває цікаво згадати, що послужило початком ланцюжка думок.

6. Приступаючи до важкого завдання, я намагаюся не думати про майбутні труднощі.

7. Головне для мене – уявити кінцеву мету своєї діяльності, а деталі мають другорядне значення.

8. Інколи буває, що я не можу зрозуміти, чому хтось незадоволений мною.

9. Я часто ставлю себе на місце іншої людини.
10. Для мене важливо в деталях уявляти собі хід майбутньої роботи.
11. Мені було б важко написати серйозного лист, якби я заздалегідь не склав план.
12. Я віддаю перевагу діяти, а не розмірковувати над причинами своїх невдач.
13. Я досить легко приймаю рішення щодо дорогої покупки.
14. Як правило, щось задумавши, я прокручую в голові свої задуми, уточнюючи деталі, розглядаючи всі варіанти.
15. Я турбуюся про своє майбутнє.
16. Думаю, що в безлічі ситуацій потрібно діяти швидко, керуючись першою думкою, яка прийшла в голову.
17. Часом я приймаю необдумані рішення.
18. Закінчивши розмову, я, буває, продовжую вести її подумки, наводячи все нові і нові аргументи на захист своєї точки зору.
19. Якщо відбувається конфлікт, то, розмірковуючи над тим, хто в ньому винен, я в першу чергу починаю з себе.
20. Перш ніж прийняти рішення, я завжди намагаюся все ретельно обдумати і зважити.
21. У мене бувають конфлікти від того, що я часом не можу передбачити, якої поведінки очікують від мене оточуючі.
22. Буває, що обмірковуючи розмову з іншою людиною, я подумки веду з нею діалог.
23. Я намагаюся не замислюватися над тим, які думки і почуття викликають у інших людей мої слова і вчинки.
24. Перш ніж зробити зауваження іншій людині, я обов'язково подумаю які слова краще підібрати, щоб її не образити.
25. Вирішивши важке завдання, я думаю над ним навіть тоді, коли займаюся іншими справами.

26. Коли я з кимось сварюся, то в більшості випадків не вважаю себе винним.

27. Рідко буває, що я шкодую про сказане мною.

Обробка результатів.

З цих 27 тверджень 15 є прямими (номери питань: 1, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 14, 15, 18, 19, 20, 22, 24, 25). Решта 12 – зворотні твердження, що необхідно враховувати під час обробки результатів, коли для одержання підсумкового бала підсумовуються в прямих питаннях цифри, що відповідають відповідям опитуваних, а в зворотних – значення, замінені на ті, що виходять під час інверсії шкали відповідей. Тобто $1 = 5, 2 = 4, 3 = 3, 4 = 2, 5 = 1$.

Ключ до тесту-опитувальника.

Стіни	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Тестові бали	80 і нижче	81- 100	101- 107	108- 113	114- 122	123- 130	131- 139	140- 147	148- 156	157- 171	172 і вище

Під час інтерпретації результатів доцільно виходити з диференціації отриманих результатів на три основні категорії.

Результати в діапазоні 8-10 свідчать про високий рівень розвитку рефлексивності; в діапазоні 6-7 стін – індикатори достатнього рівня рефлексивності; 4-6 – середнього рівня рефлексивності. Показники, менші 4-х стін – свідчать про низький рівень розвитку рефлексивності.

Література:

1. Тест рефлексии. Методика диагностики уровня развития рефлексивности, опросник Карпова А.В. URL: <http://psycabi.net/testy/517-test-refleksii-metodika-diagnostiki-urovnya-razvitiya-refleksivnosti-oprosnik-karpova-a-v> (дата звернення 15.03.2017).

2. Карпов А. В. Рефлексивность как психическое свойство и методика ее диагностики // Психологический журнал. 2003. Т. 24. № 5. С. 45-57.

**Результати діагностики рівнів розвитку рефлексивності
в студентів ЕГ і КГ**

Групи	ЕГ			
Зрізи	I	II	III	IV
Рівні готовності	%	%	%	%
низький (початковий)	28,2	5,1	0,0	0,0
середній (репродуктивний)	43,6	35,9	33,3	0,0
достатній (конструктивний)	28,2	48,7	33,3	22,2
високий (інноваційний)	0,0	10,3	33,4	77,8
Середнє значення	3,00	3,64	4,00	4,78
Групи	КГ			
Зрізи	I	II	III	IV
Рівні готовності	%	%	%	%
низький (початковий)	21,8	7,3	0,0	0,0
середній (репродуктивний)	49,1	54,5	35,3	0,0
достатній (конструктивний)	29,1	32,7	35,3	52,9
високий (інноваційний)	0,0	5,5	29,4	47,1
Середнє значення	3,07	3,36	3,94	4,47

Додаток Ф.2

Опитувальник САМОАЛ (за А. Лазукіним)

ІНСТРУКЦІЯ

Із двох варіантів тверджень виберіть той, який Вам більше подобається або краще узгоджується з Вашими уявленнями, точніше відображує Вашу думку. Тут немає гарних чи поганих, правильних чи неправильних відповідей. Найкращою буде та, яка виникне першою.

1. а) Наступить час, коли я буду жити по-справжньому, не так, як нині.
б) Я впевнений, що сьогодні я живу по-справжньому.
2. а) Я захоплююся своєю професією.
б) Не можу сказати, що мені подобається моя професія і те, чим займаюся.
3. а) Якщо незнайома людина надасть мені послугу, я почуваю себе зобов'язаним їй.
б) Приймаючи послугу від незнайомої людини, я не почуваю себе зобов'язаним їй.
4. а) Мені буває важко розібратися в своїх почуттях.
б) Я завжди можу розібратися у власних почуттях
5. а) Я часто замислююся над тим, чи правильно себе повів у тій чи іншій ситуації.
б) Я рідко задумуюся над тим, наскільки правильною є моя поведінка.
6. а) Я почуваю себе незручно, коли мені говорять компліменти.
б) Я не почуваю себе незручно, коли мені говорять компліменти.
7. а) Здатність до творчості – природна властивість людини.
б) Далеко не всі люди мають здатність до творчості.
8. а) У мене не завжди є час на те, щоб бути у курсі новин літератури і мистецтва.
б) Я докладно зусиль, щоб орієнтуватись у новинах літератури і мистецтва.

9. а) Я часто приймаю ризиковані рішення.
б) Мені важко приймати ризиковані рішення.
10. а) Деколи я можу дати співбесіднику зрозуміти, що він здається мені нерозумним та нецікавим.
б) Я вважаю недопустимим той факт, щоб дати зрозуміти людині, що вона нерозумна і нецікава.
11. а) Я люблю залишати приємне «на потім».
б) Я не залишаю приємне «на потім».
12. а) Я вважаю некоректним переривати розмову, якщо вона цікава лише моєму співрозмовнику.
б) Я можу швидко і рішуче перервати розмову, якщо вона цікава лише одній стороні.
13. а) Я прагну досягнення внутрішньої гармонії.
б) Стан внутрішньої гармонії, скоріше за все, недосяжний.
14. а) Не можу прямо сказати, що я собі подобаюся.
б) Я собі подобаюся.
15. а) Я думаю, що більшості людей можна довіряти.
б) Думаю, що без крайньої необхідності людям довіряти не варто.
16. а) Праця, яка погано оплачується, не може приносити задоволення.
б) Цікавий, творчий зміст роботи – це вже нагорода для людини.
17. а) Досить часто мені буває скучно.
б) Мені ніколи не буває скучно.
18. а) Я не буду поступатися власними принципами навіть ради корисних справ, за які люди могли б бути мені вдячні.
б) Я зміг би поступитися власними принципами задля справ, які б викликали вдячність оточуючих людей.
19. а) Деколи мені важко бути щирим.
б) Мені завжди вдається бути щирим.
20. а) Коли я подобаюсь собі, мені здається, що я подобаюсь і оточуючим.
б) Навіть коли я подобаюся собі, то розумію, що є люди, яким я

неприємний.

21. а) Я довіряю своїм бажанням, які раптово виникають.
б) Свої раптові бажання я завжди намагаюся обдумати.
22. а) Я повинен досягти досконалості в усьому, що роблю.
б) Я не дуже турбуюся, коли мені не вдається досягти досконалості усьому.
23. а) Егоїзм – природна властивість будь-якої людини.
б) Для більшості людей егоїзм нехарактерний.
24. а) Якщо я одразу не знаходжу відповіді на питання, то можу відкласти його на невизначений час.
б) Шукаючи відповідь на питання, яке мене цікавить, я можу не зважати на час.
25. а) Я люблю перечитувати книги, які мені подобаються.
б) Краще прочитати нову книгу, ніж повертатись до вже прочитаної.
26. а) Я намагаюся чинити так, як того очікують від мене оточуючі.
б) Я не схильний замислюватися над тим, чого від мене очікують оточуючі.
27. а) Минуле, теперішнє і майбутнє здаються мені єдиним цілим.
б) Вважаю, що моє теперішнє не дуже пов'язано з минулим чи майбутнім.
28. а) Більшість того, що я роблю, приносить мені задоволення.
б) Лише дещо з моїх занять по-справжньому мене задовольняє.
29. а) Бажаючи розібратись у характері і почуттях оточуючих, люди часто бувають нетактовними.
б) Прагнення розібратись в оточуючих людях виправдовує деяку нетактовність.
30. а) Я добре знаю, яке почуття можу пережити, а яке ні.
б) Я ще не до кінця зрозумів, які почуття зможу пережити.
31. а) Мене мучить совість, коли я серджуся на тих, кого люблю.

- б) Мене не мучить совість, коли я серджуся на тих, кого люблю.
32. а) Людина повинна спокійно ставитися до того, що вона може почути про себе від інших.
- б) Цілком природною є образа, коли чуєш неприємну думку про себе.
33. а) Зусилля, яких вимагає пізнання істини, варті того, бо приносять користь.
- б) Зусилля, яких вимагає пізнання істини, не варті того, навіть якщо приносять задоволення.
34. а) У складних ситуаціях треба діяти перевіреними способами – це гарантує успіх.
- б) У складних ситуаціях необхідно знаходити принципово нові рішення.
35. а) Люди рідко дратують мене.
- б) Люди часто мене дратують.
36. а) Якщо була б можливість повернути минуле, я багато б чого змінив.
- б) Я задоволений своїм минулим і не хочу в ньому нічого змінювати.
37. а) Головне в житті – приносити користь і подібатись людям.
- б) Головне в житті – робити добро і служити істині.
38. а) Інколи я побоююсь здаватися надто ніжним.
- б) Я ніколи не боюсь здаватися надто ніжним.
39. а) Я вважаю, що виявляти свої почуття набагато важливіше, ніж обмірковувати ситуацію.
- б) Не варто необмірковано виявляти свої почуття, не зваживши на ситуацію.
40. а) Я вірю в себе, коли відчуваю, що можу розв'язати поставлені переді мною завданнями.
- б) Я вірю в себе навіть тоді, коли відчуваю нездатність розв'язати власні проблеми.
41. а) Здійснюючи вчинки, люди керуються взаємними інтересами.
- б) За своєю природою люди схильні турбуватися лише про власні

інтереси.

42. а) Мене цікавлять усі нововведення у майбутній професійній сфері.
б) Я скептично відношусь до більшості нововведень у своїй професійній сфері.
43. а) Я думаю, що творчість повинна приносити користь людям.
б) Я вважаю, що творчість повинна приносити людині задоволення.
44. а) У мене завжди є своя точка зору з важливих питань.
б) Висловлюючи власну точку зору, я схильний прислуховуватися до думки авторитетних людей.
45. а) Секс без кохання не є цінністю.
б) Навіть без кохання секс – це дуже важлива цінність.
46. а) Я відчуваю себе відповідальним за настрій співрозмовника.
б) Я не відчуваю себе відповідальним за настрій співрозмовника.
47. а) Я легко можу змиритися з власними недоліками.
б) Змиритися із власними недоліками мені нелегко.
48. а) Успіх у спілкуванні залежить від здатності людини розкритися для інших.
б) Успіх у спілкуванні залежить від вміння підкреслити власні позитивні сторони і приховати недоліки.
49. а) Моє почуття самоповаги залежить від того, чого я досяг.
б) Моя самоповага не залежить від моїх досягнень.
50. а) Більшість людей звикли діяти „шляхом найменшого опору”.
б) Думаю, що більшість людей несхильні „шляхом найменшого опору”.
51. а) Вузька спеціалізація необхідна для справжнього вченого.
б) Заглиблення у вузьку спеціалізацію робить людину обмеженою.
52. а) Дуже важливо, чи є у людини в житті радість пізнання і творчості.
б) В житті дуже важливо приносити користь людям.
53. а) Мені подобається брати участь у дискусіях .
б) Я не люблю дискутувати.

54. а) Я цікавлюсь передбаченнями, гороскопами, астрологічними прогнозами.

б) Вказані явища мене не цікавлять.

55. а) Людина повинна працювати заради задоволення власних потреб і блага своєї сім'ї.

б) Людина повинна працювати, щоб реалізувати свої здібності й бажання.

56. а) У процесі розв'язання особистих проблем я керуюся загальноприйнятими уявленнями.

б) Власні проблеми я розв'язую так, як вважаю за потрібне.

57. а) Воля потрібна для того, щоб стримувати бажання і контролювати почуття.

б) Головна функція волі – підсилювати зусилля і збільшувати енергію людини.

58. а) Я не соромлюсь виявляти слабкість перед друзями.

б) Мені важко виявляти слабкість навіть перед друзями.

59. а) Я завжди прагну до чогось нового.

б) Я прагну до чогось нового, коли це необхідно.

60. а) Я вважаю вислів «вік живи – вік учись» неправильним.

б) Вислів «вік живи – вік учись» я вважаю правильним.

61. а) Я вважаю, що сенс життя полягає у творчості.

б) Не думаю, що у творчості можна знайти сенс життя.

62. а) Мені буває непросто познайомитись з людиною, якій я симпатизую.

б) Я не відчуваю труднощів у процесі знайомства з людьми.

63. а) Мене засмучує, що значна частина життя проходить даремно.

б) Не можу сказати, що якась частина мого життя проходить даремно.

64. а) Обдарована людина зобов'язана виконувати свій обов'язок.

б) Талант і здібності означають набагато більше, ніж обов'язок.

65. а) Мені вдається легко маніпулювати людьми.
б) Я вважаю, що маніпулювати людьми неетично.
66. а) Я намагаюся обминати розчарувань.
б) Я роблю те, що вважаю необхідним, не звертаючи увагу на можливі розчарування.
67. а) У більшості ситуацій я не можу дозволити собі байдикувати.
б) Існує багато ситуацій, коли я можу дозволити собі байдикувати.
68. а) Критика на мою адресу знижує мою самооцінку.
б) Критика майже не впливає на мою самооцінку.
69. а) Заздрість характерна лише для невдах, які вважають, що їх обійшли.
б) Більшість людей заздрісні, хоча і намагаються це приховати.
70. а) Обираючи для себе заняття, людина повинна враховувати суспільну значущість.
б) Людина повинна працювати над тим, насамперед, що її цікавить.
71. а) Я думаю, що для творчості необхідні знання в обраній галузі.
б) Я думаю, що знання для творчості не є обов'язковими.
72. а) Думаю, я можу сказати, що живу з почуттям щастя.
б) Я не можу сказати, що живу з почуттям щастя.
73. а) Я вважаю, що люди повинні аналізувати себе і своє життя.
б) Я вважаю, що самоаналіз приносить більше шкоди, ніж користі.
74. а) Я намагаюся знайти обґрунтування навіть тим вчинкам, які я здійснюю лише тому, що мені цього хочеться.
б) Я не шукаю пояснення своїм діям і вчинкам.
75. а) Я впевнений, що кожен може прожити своє життя так, як йому хочеться.
б) Я думаю, що у людини мало шансів прожити своє життя так, як їй хочеться.
76. а) Про людину ніколи не можна із впевненістю сказати: добра вона чи зла.

- б) Переважно, оцінити людину дуже легко.
77. а) Для творчості необхідно дуже багато вільного часу.
б) Мені здається, що в житті завжди можна знайти час для творчості.
78. а) Переважно мені легко переконати співрозмовника у своїй правоті.
б) У суперечці я намагаюся зрозуміти точку зору співрозмовника, а не переконати його.
79. а) Якщо я роблю що-небудь виключно для себе, то мені буває незручно.
б) Я не відчуваю незручності, якщо я роблю що-небудь виключно для себе.
80. а) Я відчуваю себе творцем власного майбутнього.
б) Не думаю, що я істотно впливаю на власне майбутнє.
81. а) Вислів «добро повинно бути з кулаками» я вважаю правильним.
б) Не думаю, що вислів «добро повинно бути з кулаками» є правильним.
82. а) По-моєму, недоліки людей набагато помітніші, ніж їхні позитивні сторони.
б) Позитивні сторони людини побачити набагато легше, ніж її недоліки.
83. а) Деколи я боюся бути самим собою.
б) Я ніколи не боюся бути самим собою.
84. а) Я намагаюсь не згадувати про свої попередні неприємності.
б) Час від часу я схильний повертатися до своїх спогадів про попередні невдачі.
85. а) Я вважаю, що метою життя повинно бути щось важливе.
б) Я зовсім не вважаю, що метою життя обов'язково повинно бути щось особливе.
86. а) Люди прагнуть до того, щоб розуміти і довіряти один одному.
б) Акцентуючи увагу на власних інтересах, люди не розуміють

оточуючих.

87. а) Я стараюсь не бути «білою вороною».
б) Я дозволяю собі бути «білою вороною».
88. а) У відкритій розмові люди переважно щирі.
б) Навіть у відкритій розмові людині важко бути щирою.
89. а) Буває, що я соромлюся виявляти свої почуття.
б) Я ніколи цього не соромлюся.
90. а) Я можу робити що-небудь для інших, не вимагаючи, щоб вони це оцінили.
б) Я очікую від людей, що вони оцінять те, що я для них роблю.
91. а) Я виявляю свою симпатію до людей, не будучи впевненим, що вона взаємна.
б) Я рідко виявляю свою симпатію до людей, не будучи впевненим, що вона взаємна.
92. а) Я думаю, що в процесі спілкування потрібно відкрито виявляти своє незадоволення іншими.
б) Мені здається, що в процесі спілкування люди повинні приховувати взаємне незадоволення.
93. а) Я погоджуюся із протиріччями у самому собі.
б) Внутрішні протиріччя понижують мою самооцінку.
94. а) Я прагну відкрито виражати свої почуття.
б) Думаю, що в процесі відкритого вияву почуттів завжди є елемент нестриманості.
95. а) Я впевнений у собі.
б) Не можу сказати, що я впевнений у собі.
96. а) Досягнення щастя не може бути головною метою людських відносин.
б) Досягнення щастя – головна мета людських відносин.
97. а) Мене люблять, бо я цього заслуговую.
б) Мене люблять, бо я сам здатен любити.
98. а) Нерозділене кохання може зробити життя нестерпним.

б) Життя без кохання гірше, ніж нерозділене кохання.

99. а) Якщо розмова не вийшла, я спробую побудувати її по-іншому.

б) Причина того, що розмова не вийшла, полягає у неувважності співрозмовника.

100. а) Я намагаюся створювати гарне враження про себе.

б) Люди бачать мене таким, яким я є насправді.

Прагнення до самоактуалізації виражається такими пунктами тесту:

1б	26б	51б	76б
2а	27а	52а	77б
3б	28а	53а	78б
4б	29б	54б	79б
5б	30а	55б	80а
6б	31б	56б	81б
7а	32а	57б	82б
8б	33б	58а	83б
9а	34б	59а	84а
10а	35а	60б	85а
11а	36б	61а	86а
12б	37б	62б	87б
13а	38б	63б	88а
14б	39а	64б	89б
15а	40б	65б	90а
16б	41а	66б	91а
17б	42а	67б	92а
18а	43б	68б	93а
19б	44а	69а	94а
20б	45а	70б	95а
21а	46б	71б	96б
22б	47а	72а	97б
23б	48а	73а	98б
24б	49б	74б	99а
25а	50б	75а	100б

Окремі шкали опитувальника САМОАЛ представлені такими пунктами:

1). **Орієнтування у часі:** 1б, 11а, 17б, 24б, 27а, 36б, 54б, 63б, 73а, 80а.

2). **Цінності:** 2а, 16б, 18а, 25а, 28а, 37б, 45а, 55б, 61а, 64б, 72а, 81б, 85а, 96б, 98б.

- 3). **Погляд на природу людини:** 7а, 15а, 23б, 41а, 50б, 59а, 69а, 76а, 82б, 86а.
- 4). **Потреба у пізнанні:** 8б, 24б, 29б, 33б, 42а, 51б, 53а, 54б, 60б, 70б.
- 5). **Креативність (прагнення до творчості):** 9а, 13а, 16б, 25а, 28а, 33б, 34б, 43б, 52а, 55б, 61а, 64б, 70б, 71б, 77б.
- 6). **Автономність:** 5б, 9а, 10а, 26б, 31б, 32а, 37б, 44а, 56б, 66б, 68б, 74б, 75а, 87б, 92а.
- 7). **Спонтанність:** 5б, 21а, 31б, 38б, 39а, 48а, 57б, 67б, 74б, 83б, 87б, 89б, 91а, 92а, 94а.
- 8). **Саморозуміння:** 4б, 13а, 20б, 30а, 31б, 38б, 47а, 66б, 79б, 93а.
- 9). **Аутосимпатія:** 6б, 14б, 21а, 22б, 32а, 40б, 49б, 58а, 67б, 68б, 79б, 84а, 89б, 95а, 97б.
- 10). **Контактність:** 10а, 29б, 35а, 46б, 48а, 53а, 62б, 78б, 90а, 92а.
- 11). **Гнучкість у спілкуванні:** 3б, 10а, 12б, 19б, 29б, 32а, 46б, 48а, 65б, 99а.

Примітка:

Шкали № 1,3, 4, 8, 10, 11 містять 10 пунктів, інші – по 15. Для одержання результатів, які можна було б співставити, кількість балів за вказаними шкалами треба помножити на 1,5. 15 балів становить 100%, а число набраних балів – х%.

Ключ до тесту: високий (інноваційний) рівень – 15-12 балів; достатній (конструктивний) – 11-9; середній (репродуктивний) – 8-5; низький (початковий) – 4-1.

Література:

1. Уровень самоактуализации личности. (Тест САТ, Опросник САМОАЛ). URL: http://ps_ycabi.net/testy/226-uroven-samoaktualizatsii-lichnosti-test-sat-voprosnik-samoal (дата звернення 25.03.2017).

2. Фетискин Н. П., Козлов В. В., Мануйлов Г. М. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. М., 2002. С. 426-433.

Діагностика рівня самоактуалізації

Шкали опитувальника САМОАЛ	ЕГ (бали)				
	Зрізи	I	II	III	IV
Орієнтування у часі		8,2	10,5	11,5	12,5
Цінності		8,5	10,5	12,8	13,2
Погляд на природу людини		7,8	10,0	12,0	12,8
Потреба у пізнанні		8,2	10,2	12,5	14,5
Креативність		7,2	11,2	12,0	14,0
Автономність		7,5	10,2	11,5	12,5
Спонтанність		8,5	9,5	10,8	12,8
Саморозуміння		8,0	9,8	11,2	13,5
Аутосимпатія		7,0	10,5	12,0	13,2
Контактність		8,5	10,0	11,2	13,2
Гнучкість у спілкуванні		8,0	10,2	11,8	14,0
Сер. бал за шкалою САМОАЛ		7,95	10,24	11,75	13,29
Сер. бал за 5 б. шкалою		2,65	3,41	3,92	4,43
Шкали опитувальника САМОАЛ	КГ (бали)				
	Зрізи	I	II	III	IV
Орієнтування у часі		8,5	10,2	11,0	11,5
Цінності		8,5	9,8	10,8	11,0
Погляд на природу людини		8,0	9,2	10,5	11,8
Потреба у пізнанні		8,2	9,8	10,5	13,5
Креативність		7,5	9,5	10,0	12,0
Автономність		7,5	9,8	10,5	11,5
Спонтанність		8,2	9,2	10,2	12,5
Саморозуміння		8,0	9,5	11,0	12,5
Аутосимпатія		7,0	8,8	11,5	12,8
Контактність		8,2	9,2	10,8	12,8
Гнучкість у спілкуванні		8,5	10,0	11,2	12,0
Сер. бал за шкалою САМОАЛ		8,01	9,55	10,73	12,17
Сер. бал за 5 б. шкалою		2,67	3,18	3,58	4,06

Додаток Ф.3

Визначення рівня розвитку креативності як одного з особистісних чинників розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів технологій (тест Н. Вишнякової «Креативність»)

Інструкція. Респондентам пропонується самостійно оцінити свої якості, відповідаючи на запитання тесту. Уважно прочитайте запитання. За позитивної відповіді на запитання ставте знак «+», за негативної – знак «-» в графі «Я-реальний» і «Я-ідеальний». Довго над відповіддю не замислюйтесь, тому що перша відповідь імпульсивна і зазвичай правильна. Будьте щирі!

№ з/п	Індекс	Зміст питання
1	М	Чи замислюєтесь Ви, які причини змушують Вас створювати щось нове?
2	Д	Чи трапляються у Вас неприємності через власну цікавість?
3	О	Чи з'являється у Вас бажання оригінально вдосконалити гарну річ?
4	У	Чи мрієте Ви стати відомим, створивши щось соціально нове?
5	І	У ситуаціях ризику Ви довіряєте інтуїції?
6	Е	Ви вважаєте, що в конфліктних ситуаціях можна уникнути емоційних переживань?
7	Г	Чи відповідаєте Ви жартом, якщо Вас розігрують?
8	П	Для Вас більш важливим є творчий характер майбутній професії, ніж її грошова оплата?
9	М	Ви продумуєте наслідки ухваленого Вами рішення?
10	Д	Ви втрачає інтерес до нового, якщо воно пов'язано з ризиком?
11	О	Чи доводилось Вам вдало використовувати речі не за їх призначенням?
12	У	Чи буває так, що коли Ви розповідаєте про який-небудь реальний випадок, то вдається до вигаданих подробиць?
13	І	В екстремальних ситуаціях Ви частіше прислухаєтесь до голосу розуму, ніж до інтуїції?

- 14 Е Чи надає Вам емоційне задоволення процес творчої діяльності?
- 15 Г Чи любите Ви жартувати й сміятися над собою?
- 16 П Чи винаходили Ви щось нове в цікавій для Вас сфері діяльності?
- 17 М Чи стомлює Вас робота, що вимагає творчого мислення в нестандартних ситуаціях?
- 18 Д Чи відзначає Ваше оточення, що Ви до всього вникаєте?
- 19 О Чи є рідкісним Ваше захоплення?
- 20 У Чи виникають у Вас незвичайні образи, пов'язані з реальними подіями?
- 21 І Ви іноді передчуваєте, хто телефонує Вам, ще не знявши слухавки?
- 22 Е Чи байдужі Ви до негативних проявів емоцій чужих людей?
- 23 Г Чи смієтеся Ви над своїми невдачами?
- 24 П Відвідували б Ви заради нових знань спеціальні заняття, навіть якщо це пов'язано з незручностями?
- 25 М Чи достатньо для Вас дрібної деталі, натяку на проблему, щоб захопитися її розв'язанням?
- 26 Д Ви шукаєте відповіді на свої філософські дитячі питання?
- 27 О Чи відчуваєте Ви втрату інтересу до оригінальних, ризикованих пропозицій Ваших одногрупників?
- 28 У Чи фантазуєте Ви нині стосовно того, як би Ви жили в іншому місті або в інший час?
- 29 І Вам важко передбачати наслідки майбутньої події?
- 30 Е Чи відчуваєте Ви емоційне піднесення й натхнення, розпочинаючи нову справу?
- 31 Г Чи буває так, що Ви заздалегідь готували жарт або жартівливі історії з метою розвеселити компанію?
- 32 П Чи стомлюють Вас несподіванки в навчальній діяльності, що вимагають нових виходів з ситуації, що створилася?
- 33 М Ви вигадуєте варіанти розв'язання важких проблем, перш ніж зробите вибір найбільш продуктивного?

- 34 Д Коли Ви довго не пізнаєте нове, Ви відчуваєте незадоволеність?
- 35 О Вам подобаються такі завдання, які вимагають кмітливості, навіть якщо вони пов'язані з труднощами реалізації?
- 36 У Стикаючись із незвичайними проблемами, Ви передбачаєте перспективи їх розв'язання?
- 37 І Чи бачили Ви коли-небудь сон, який передбачав події, що відбувалися потім?
- 38 Е Чи співчуваєте Ви людям, які не досягли бажаного результату у творчості?
- 39 Г Чи використовуєте ви гумор для виходу зі скрутних ситуацій?
- 40 П Ви обрали спеціальність із урахуванням своїх творчих можливостей?
- 41 М Вам важко продумати багато негативних наслідків конфліктної проблеми?
- 42 Д Чи зможете Ви ризикнути кар'єрою заради пізнання нового?
- 43 О Чи будете Ви працювати над створенням чогось незвичайного, якщо це пов'язано з якимись труднощами?
- 44 У Вам важко уявити незнайоме місце, в яке Ви прагнете потрапити?
- 45 І Чи траплялося так, що Ви пригадали людину, з якою давно не зустрічалися, а потім раптом несподівано вона подзвонила чи написала Вам листа?
- 46 Е Чи співчуваєте Ви обдуреній людині?
- 47 Г Чи трапляється, що Ви самі вигадуєте анекдоти і смішні історії?
- 48 П Якщо Вас позбавлять можливості працювати, то життя для Вас втратить цікавість?
- 49 М Чи ґрунтовно Ви продумуєте всі етапи своєї творчої діяльності?
- 50 Д Чи хочеться Вам часом розібрати річ для того, щоб з'ясувати, як вона працює?
- 51 О Ви імпровізуєте під час реалізації вже розробленого плану дій?
- 52 У Ви складаєте цікаві історії, казки?

- 53 І Чи буває так, що Ви за якихось незрозумілих причин не довіряєте деяким людям?
- 54 Е Ви схильні сильно переживати, якщо Вас обдурили?
- 55 Г Чи дратує Вас жарт, виражений у формі іронії?
- 56 П Ви відчуваєте, що Ваша майбутня професія дозволить покращити навколишній світ?
- 57 М Чи думаєте Ви над тим, які причини приховані у творчій діяльності людини?
- 58 Д Чи цікавить Вас, як живуть сусіди?
- 59 О Чи віддаєте Ви перевагу спілкуванню з людьми з незвичайними поглядами?
- 60 У Чи фантазували Ви про те, що можна зробити, отримавши спадок?
- 61 І Вам важко визначити характер людини з першого погляду?
- 62 Е Ви співчуваєте бідним людям?
- 63 Г Чи вважають Вас оточуючі дотепною людиною?
- 64 П У Вашій творчій навчальній діяльності було багато поразок?
- 65 М Ви міркуєте про причини успіхів і поразок у своїй творчій діяльності?
- 66 Д Якщо Ви зустрічаєте нове слово, Ви впізнаєте його значення в довіднику?
- 67 О Чи цікавлять Вас люди, які дотримуються тільки традиційних поглядів на життя?
- 68 У Чи складаєте Ви вірші?
- 69 І Дивлячись на знайому людину, Вам важко вгадати, як складеться її життя?
- 70 Е Ви рідко висловлюєте свої емоції, спостерігаючи вуличні сварки?
- 71 Г Чи Вам важко з гумором вийти зі складної ситуації?
- 72 П Чи можете Ви у справах піти на ризик, якщо шанси на успіх не гарантовані?
- 73 М Чи достовірно Ви відновлюєте за випадковими деталями цілісний

результат?

- 74 Д Чи намагалися Ви дослідити генеалогічне дерево життя?
- 75 О Якщо б Ваші знайомі знали, про що Ви мрієте, то вважали б Вас диваком?
- 76 У Вам важко уявити себе в зрілому віці?
- 77 І Чи буває так, що Ви боїтеся іти на зустріч з незнайомою людиною через інтуїтивне занепокоєння?
- 78 Е Спостерігаючи драматичну подію в житті людей, чи відчуваєте Ви, що це відбувалося з Вами?
- 79 Г Чи віддаєте Ви перевагу комедії перед іншим жанром?
- 80 П Чи обов'язково творчість повинна супроводжувати професійну діяльність?

Обробка результатів. Кількість балів за кожним індексом креативності визначається за ключем тесту – збіг відповіді за ним відзначається 1 балом.

Ключ до тесту

№	Індекс	Ключ	№	Індекс	Ключ
1.	О	+	41.	О	+
2.	Л	+	42.	Л	+
3.	В	+	43.	В	-
4.	И	+	44.	И	+
5.	М	+	45.	О	+
6.	Э	+	46.	Э	+
7.	Ю	+	47.	Ю	+
8.	П	+	48.	П	+
9.	О	+	49.	О	+
10.	Л	-	50.	Л	+
11.	В	+	51.	В	+
12.	И	-	52.	И	+
13.	М	+	53.	М	+
14.	Э	-	54.	Э	+
15.	Ю	+	55.	Ю	-
16.	П	-	56.	П	+
17.	О	+	57.	О	-
18.	Л	+	58.	Л	+
19.	В	+	59.	В	+
20.	И	+	60.	И	-
21.	М	-	61.	М	+

22.	Э	-	62.	Э	+
23.	Ю	+	63.	Ю	+
24.	П	-	64.	П	-
25.	О	-	65.	М	+
26.	Л	+	66.	Л	+
27.	В	+	67.	В	+
28.	И	-	68.	И	+
29.	М	+	69.	М	-
30.	Э	+	70.	Э	+
31.	Ю	+	71.	Ю	-
32.	П	+	72.	П	+
33.	О	+	73.	О	+
34.	Л	+	74.	Л	+
35.	В	+	75.	В	-
36.	И	+	76.	И	-
37.	М	+	77.	М	+
38.	Э	+	78.	Э	-
39.	Ю	+	79.	Ю	+
40.	П	+	80.	П	+

Обробка результатів

№ п/п	Ин- декс	Креативні якості	Всього балів Я – реальний	Всього балів Я – ідеальний
1	М	Творче мислення		
2	Л	Допитливість		
3	Про	Оригінальність		
4	У	Уява		
5	І	Інтуїція		
6	Е	Емоційність, <u>емпатія</u>		
7	Ю	Почуття гумору		
8	П	Творче ставлення до професії		

Література:

1. Вишнякова Н. Ф., Ткач Р. В. Тест «Креативність». Обдарована дитина. 1998. № 5-6. С.44-49.

Динаміка розвитку креативності студентів ЕГ і КГ

Групи	ЕГ (%)				КГ (%)			
	І	ІІ	ІІІ	ІV	І	ІІ	ІІІ	ІV
Творче мислення								
низький (початковий)	18	10	0	0	20	11	0	0
середній (репродуктивний)	56	31	22	0	49	44	35	12
достатній (конструктивний)	26	49	44	44	31	27	47	53
високий (інноваційний)	0	10	33	56	0	15	18	35
<i>Середнє значення</i>	<i>3,08</i>	<i>3,59</i>	<i>4,11</i>	<i>4,56</i>	<i>3,11</i>	<i>3,35</i>	<i>3,82</i>	<i>4,24</i>
Допитливість								
низький (початковий)	23	5	0	0	22	9	0	0
середній (репродуктивний)	51	41	11	0	53	49	29	0
достатній (конструктивний)	26	38	56	22	24	38	59	59
високий (інноваційний)	0	18	33	78	2	4	12	41
<i>Середнє значення</i>	<i>3,03</i>	<i>3,77</i>	<i>4,22</i>	<i>4,78</i>	<i>3,05</i>	<i>3,36</i>	<i>3,82</i>	<i>4,41</i>
Оригінальність								
низький (початковий)	31	10	0	0	25	9	0	0
середній (репродуктивний)	44	21	0	0	53	38	24	6
достатній (конструктивний)	26	49	67	11	22	42	53	47
високий (інноваційний)	0	21	33	89	0	11	24	47
<i>Середнє значення</i>	<i>2,95</i>	<i>3,79</i>	<i>4,33</i>	<i>4,89</i>	<i>2,96</i>	<i>3,55</i>	<i>4,00</i>	<i>4,41</i>
Уява								
низький (початковий)	26	5	0	0	24	9	0	0
середній (репродуктивний)	44	26	22	0	45	47	35	12
достатній (конструктивний)	31	46	44	33	31	29	41	41
високий (інноваційний)	0	23	33	67	0	20	24	47
<i>Середнє значення</i>	<i>3,05</i>	<i>3,87</i>	<i>4,11</i>	<i>4,67</i>	<i>3,07</i>	<i>3,76</i>	<i>3,88</i>	<i>4,35</i>
Творче ставлення до професії								
низький (початковий)	33	8	0	0	7	4	0	0
середній (репродуктивний)	41	26	22	0	58	47	29	0
достатній (конструктивний)	26	54	56	22	35	29	47	53
високий (інноваційний)	0	13	22	78	0	20	24	47
<i>Середнє значення</i>	<i>2,92</i>	<i>3,72</i>	<i>4,00</i>	<i>4,78</i>	<i>3,27</i>	<i>3,65</i>	<i>3,94</i>	<i>4,47</i>
<i>Середнє значення креативн.</i>	<i>3,01</i>	<i>3,75</i>	<i>4,16</i>	<i>4,73</i>	<i>3,09</i>	<i>3,53</i>	<i>3,89</i>	<i>4,38</i>

Додаток X

Динаміка сформованості компонентів готовності майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності

Таблиця X.1

Середні значення сформованості компонентів готовності майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності на вхідному, двох проміжних та контрольному зрізах

Середнє значення	Групи	ЕГ				КГ			
	Зрізи	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Мотиваційний компонент		3,02	3,44	3,91	4,34	3,09	3,28	3,72	4,09
Когнітивний компонент		3,91	4,26	4,23	4,7	3,98	4,06	4,08	4,25
Діяльнісно-технологічний компонент		3,12	3,81	4,00	4,72	3,22	3,60	3,93	4,38
Креативно-рефлексивний компонент		2,89	3,52	3,91	4,52	2,94	3,36	3,80	4,30
Середнє значення компонентів готовності		3,23	3,75	4,01	4,58	3,30	3,56	3,88	4,25

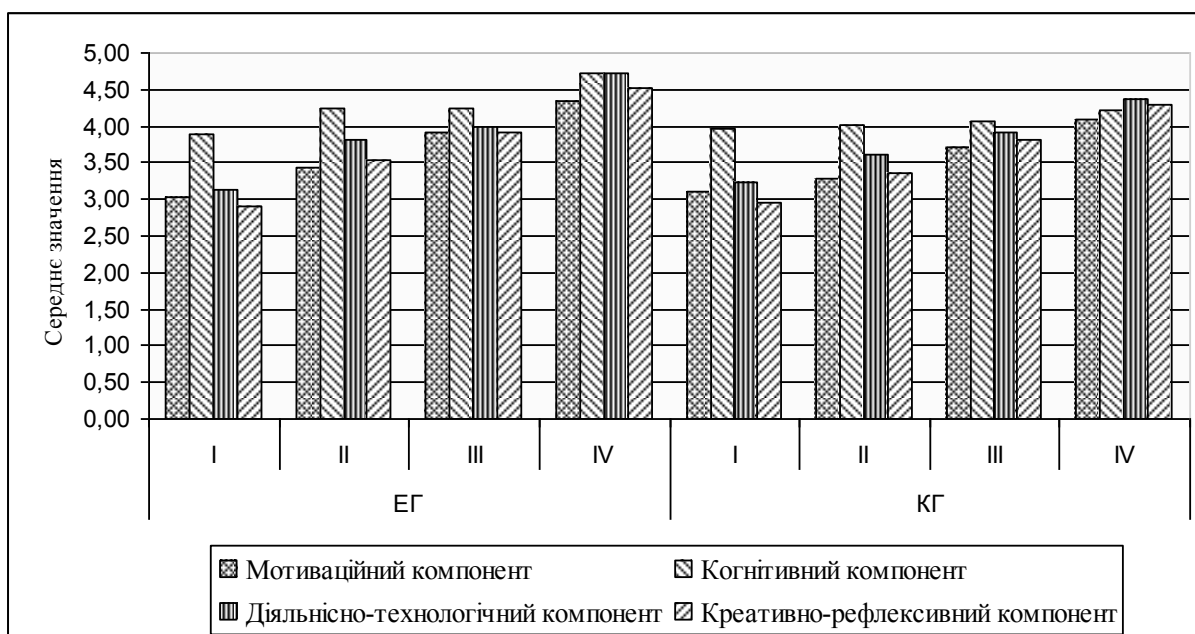

Рис. X.1. Динаміка сформованості компонентів готовності майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності

Додаток Ц
Довідки про впровадження

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Михайла Коцюбинського

вул. Острозької, 52 м. Вінниця 31001 Україна тел. (0432) 61-80-72 факс (0432) 66-43-02 Е-mail: info@vpu.edu.ua код ЄДРПОУ 32125494

08.12.2017 № 06/67

на № _____

Довідка
про впровадження результатів науково-педагогічного дослідження
Шевченко Людмили Станіславівни
на тему: «Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до
інноваційної педагогічної діяльності»

Упродовж 2011-2017 років в освітній процес університету впроваджувались результати наукових досліджень Шевченко Л. С. – докторантки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Шевченко Л. С. досліджено теоретичні засади реформування системи вищої педагогічної освіти в контексті інноваційного розвитку України та особливості розроблення та впровадження сучасних педагогічних технологій; обґрунтовано структуру, критерії, показники та схарактеризовано рівні готовності майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності; визначено та експериментально перевірено педагогічні умови та розроблено структурно-функціональну модель підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності.

Запропонована дисертанткою методика підготовки майбутніх учителів технологій як суб'єктів інноваційної педагогічної діяльності, навчальні та навчально-методичні посібники, електронні навчально-методичні комплекси дисциплін «Теорія і методика трудового та професійного навчання», «Методика викладання основ інформаційних технологій», «Навчально-виховний процес у професійно-технічних закладах», «Системи керування базами даних», «Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях» та ін., дістали схвалення серед викладачів кафедр інноваційних та інформаційних технологій в освіті й технологічної освіти, економіки і безпеки життєдіяльності, оскільки дозволяють здійснювати діяльність, спрямовану на підготовку майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності.

За результатами експертного опитування та аналізу результатів дослідження підтверджено, що в результаті впровадження педагогічних умов та структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності підвищився рівень мотиваційної, когнітивної, діяльнісно-технологічної та креативно-рефлексивної готовності студентів експериментальних груп (на 14,6%) відповідно до визначених Шевченко Л. С. показників та рівнів.

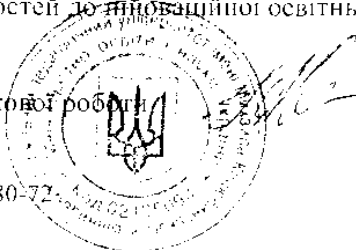
Основні теоретичні, методичні та практичні результати досліджень, а також концептуальні положення і загальні висновки були представлені у вигляді доповідей і повідомлень на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Усе це дає підстави вважати, що наукове дослідження Шевченко Людмили Станіславівни, пройшло належну апробацію та впроваджене в освітній процес і наукову діяльність Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Результати дослідження можуть бути рекомендованими для використання в освітньому процесі педагогічних ВНЗ України з метою підготовки майбутніх учителів різних педагогічних спеціальностей до інноваційної освітньої діяльності.

Проректор з наукової роботи

проф. А.М. Коломієць

Громів (0432) 61-80-72

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЧЕРНІВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

вул. Героїв Катинського, 53 м. Чернівці, 58013, Тел.: 3-36-00
E-mail: unpu@chiro.u.edu.ua Конт. ЦРП ІОУ: 02125675

28.09.2017 № 43

на №

від

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Шевченко Людмили Станіславівни на тему *«Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності»* на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти

Матеріали докторської дисертації Шевченко Людмили Станіславівни «Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності» знайшли практичне відображення в освітньому процесі технологічного факультету Чернівецького національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка.

Апробація, експериментальна перевірка й впровадження в освітній процес педагогічних умов та структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності та диверсифікації висновків про потребу формування професійно орієнтованого освітнього середовища педагогічного ВНЗ та розроблення методики професійної підготовки майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності, що враховує специфічну особливість освітньої галузі «Технологія» та диференціацію, яка передбачає наявність декількох напрямів технологічної підготовки.

Весь вище зазначене дає підставу стверджувати, що науково-педагогічне дослідження Шевченко Л.С. є актуальним, має практичну цінність та з успіхом впроваджене в освітній процес та наукову діяльність факультету підготовки майбутніх учителів технологій. Розроблене методичне забезпечення підготовки майбутніх учителів технологій як єдиї скрізь інноваційної педагогічної діяльності може використовуватися в освітньому процесі педагогічних ВНЗ для підвищення ефективності та якості підготовки учителів різних спеціальностей до інноваційної професійної діяльності.

Довідку про впровадження результатів дисертаційного дослідження Шевченко Л.С. затверджено на вченій раді технологічного факультету Чернівецького національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка (протокол № 19/2017 р.р.).

Довідку про впровадження результатів дисертаційного дослідження Шевченко Л.С. надано за місцем захисту дисертації.

Ректор Чернівецького національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка,
доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАМН України

Григорук О.М.
067-43-31-73

М.О. Паско

Міністерство освіти
і науки України

УКРАЇНЬКА ІНЖЕНЕРНО-
ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ

вул. Університетська, 16,
м. Харків, 61003, Україна

Тел.: (057)731 28 62; факс: (057)731 32 36
E-mail: rektor@uipa.edu.ua
<http://uipa.edu.ua>
Код ЄДРПОУ 02071228

Ministry of Education
And Science of Ukraine

UKRAINIAN ENGINEERING
PEDAGOGICS ACADEMY

Universytets'ka str. 16,
Kharkiv, 61003. Ukraine

Від AS W. A. W. J. № 106-04-145

На від .

Довідка

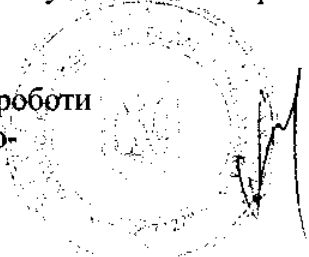
**про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Шевченко Людмили Станіславівни на тему «Теоретичні і методичні засади
підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності»,
представленої на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук
зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти**

У процесі дослідно-експериментальної роботи, що проходила впродовж 2014-2017 рр. на базі Української інженерно-педагогічної академії, Людмилою Станіславівною Шевченко особисто здійснено аналіз основних наукових ідей, теорій і підходів до вивчення проблеми підготовки майбутніх фахівців до інноваційної педагогічної діяльності; досліджено теоретичні засади реформування системи вищої педагогічної освіти в контексті інноваційного розвитку України; обґрунтовано теоретичні аспекти, складові та критерії ефективності інноваційних технологій; визначено та експериментально перевірено педагогічні умови та розроблено структурно-функціональну модель; підготовлено та впроваджено в освітній процес методичне забезпечення підготовки майбутніх фахівців як суб'єктів інноваційної педагогічної діяльності.

Розроблена та впроваджена докторанткою методика підготовки майбутніх фахівців до інноваційної педагогічної діяльності, навчальні та навчально-методичні посібники, електронні навчально-методичні комплекси дисциплін «Теорія і методика трудового та професійного навчання», «Методика викладання основ інформаційних технологій», «Навчально-виховний процес у професійно-технічних закладах», «Системи керування базами даних», «Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях» дістали схвалення серед викладачів кафедри Інформаційних комп'ютерних та поліграфічних технологій, оскільки дозволяли здійснювати освітню діяльність, що спрямована на підвищення якості підготовки майбутніх фахівців до інноваційної педагогічної діяльності.

Все вищезазначене дає підстави вважати, що результати дослідження Шевченко Людмили Станіславівни пройшли належну апробацію та впроваджені в освітній процес та наукову діяльність Української інженерно-педагогічної академії.

Проректор з наукової роботи
Української інженерно-
педагогічної академії,
д.пед.н., проф.

М. І. Лазарєв

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

46027, м. Тернопіль, вул. М.Кривоноса, 2, тел. (0352)43-60-02, факс (0352)43-60-55, e-mail: info@tntpu.edu.ua

№ 1762-33/СЗ від «21» 11 2017 р.
На № _____ від « » _____ 2017 р.

ДОВІДКА

про впровадження результатів дослідження Шевченко Людмили Станіславівни «Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності», поданого на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук

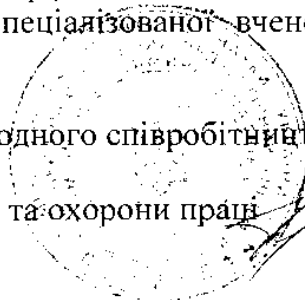
В університеті з 2014 р. упроваджені й використовуються на даний час матеріали дисертаційного дослідження Л.С. Шевченко, зокрема, в навчально-методичних комплексах нормативних дисциплін: «Теорія і методика професійного навчання», «Методика профільного навчання», «Методика наукових досліджень», «Оснащення технологічних процесів». Окремі ідеї та практичні напрацювання дисертантки також впроваджені в електронних навчально-методичних комплексах навчальних дисциплін варіативної частини, пов'язаних з конструюванням і моделюванням виробів, розробкою технологічних процесів тощо. Навчальні комплекси охоплюють: навчальні та робочі програми, тексти лекцій, інструкції та методичні рекомендації до виконання лабораторних і практичних робіт, завдання для самостійної роботи, зразки виконання творчих завдань, блог викладача, контрольні-діагностичні матеріали. Матеріали дослідження Л.С. Шевченко використовуються в процесі підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології), а також частково за спеціальністю Професійна освіта (Комп'ютерні технології).

Упровадження дидактичних матеріалів Шевченко Л.С. дозволило підвищити якість підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності, про що констатовано на засіданні кафедри технологічної освіти та охорони праці (протокол № 5 від 16.11.2017 р.).

Довідка видана для подання до спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій.

Проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва **Б.Б.Буяк**

Завідувач кафедри технологічної освіти та охорони праці **Ю.О.Туранов**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь, Запорізька область, Україна, 72312. тел. (0619) 44-04-64,
факс (0619) 44-03-60 E-mail: rectorat@mdpu.org.ua, www.mdpu.org.ua,
код ЄДРПОУ 02125237

№ 17-22/2018

На № _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дослідження докторанта
кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
Шевченко Людмили Станіславівни з теми
«Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до
інноваційної педагогічної діяльності»
на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук

Тема дисертації Л.С. Шевченко, що розглядає теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності, сучасна і актуальна.

Шевченко Л.С. особисто брала участь у експериментальній перевірці та практичній реалізації впровадження методологічних засад підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності; перевірці теоретичних аспектів розроблення та впровадження сучасних педагогічних технологій; виокремленні та апробації шляхів проектування підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності; експериментальній перевірці методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів технологій як суб'єктів інноваційної педагогічної діяльності. Експериментально підтверджено, що впровадження результатів дослідження сприяє формуванню у майбутніх учителів технологій не тільки знань у галузі інноваційних підходів до виховання і навчання, а й розвитку в них мотиваційно-ціннісного ставлення до педагогічних інновацій і власної інноваційної діяльності, формуванню креативності, здатності до самоаналізу, саморозвитку і рефлексії.

Розроблені навчальні та навчально-методичні посібники, методичні рекомендації, електронні навчально-методичні комплекси та інші дидактичні матеріали можуть з успіхом використовуватися в подальших дослідженнях із проблем професійної підготовки майбутніх учителів та з питань впровадження інноваційних технологій в освітній процес педагогічних ВНЗ України.

Все вищезазначене дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження є актуальним, а наукові напрацювання та висновки використовуються в освітньому процесі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Обговорення матеріалів дисертаційного дослідження було затверджено на засіданні кафедри інформатики і кібернетики (протокол № 9 від 11.12.2017 р.). Результати дослідження можуть бути рекомендованими для використання в освітньому процесі педагогічних ВНЗ України з метою формування готовності майбутніх учителів технологій та вчителів інших педагогічних спеціальностей до інноваційної освітньої діяльності.

Зав. кафедри інформатики і кібернетики,
доктор педагогічних наук, професор

В. В. Осадчий

Ректор МДПУ ім. Б. Хмельницького,
доктор біологічних наук, професор

А.М. Солоненко

Міністерство освіти і науки України
**Житомирський державний університет
 імені Івана Франка**
 Вул. В. Бердичівська, 40,
 м. Житомир, 10008
 телефон /факс (0412) 43-14-17
 E-mail: zu@zu.edu.ua Web: www.zu.edu.ua
 код ЄДРПОУ 02125208

Ministry of Education and Science of Ukraine
Zhytomyr Ivan Franko State University
 40, Velyka Berdychivska Str.,
 City of Zhytomyr Ukraine, 10008
 Tel/Fax (0412) 43-14-17
 E-mail: zu@zu.edu.ua Web: www.zu.edu.ua
 USREOU 02125208

Від 21.12.2017 № 1/305
 На № _____ від _____

Довідка

про впровадження результатів дисертаційного дослідження докторантки кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Шевченко Людмили Станіславівни

на тему *«Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності»*

Апробація результатів дисертаційного дослідження Л.С. Шевченко здійснювалася у Житомирському державному університеті імені Івана Франка упродовж 2015-2017 років.

Людмила Станіславівна особисто брала участь в експериментальній перевірці та практичній реалізації основних теоретичних, методичних та практичних результатів досліджень. Результативна сторона дослідження підтвердилася сформованістю в майбутніх учителів позитивного ставлення до теоретичної підготовки, до навчальної та професійної діяльності, освоєнням ними нових практичних умінь та навичок; формуванням професійно-особистісних якостей, їх мотиваційної, когнітивної, діяльнісно-технологічної та креативно-рефлексивної готовності до професійної самоосвіти, самооцінювання, самовизначення та самоаналізу; готовності до свідомого професійного самовизначення; індивідуального стилю професійної діяльності. Все це сприяло забезпеченню професійної мобільності майбутніх учителів, їхньої готовності до інноваційної педагогічної діяльності. Результати експертного опитування та статистичний аналіз результатів дослідження підтвердили ефективність запропонованих автором інновацій (високий та середній рівні готовності студентів експериментальних груп до інноваційної педагогічної діяльності підвищився у середньому на 15%).

Результати дослідження Л.С. Шевченко заслуговують на схвалення і рекомендуються для широкого використання у процесі підготовки майбутніх учителів різних педагогічних спеціальностей до інноваційної освітньої діяльності, оскільки моніторингом результатів дослідження доведено позитивний вплив розробленої автором методики.

Проректор з наукової роботи,
 доктор педагогічних наук, професор

Н. А. Сейко

Завідувач кафедри педагогіки,
 доктор педагогічних наук, професор

О. Є. Антонова

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

вул. 40 років Жовтня, 27, м. Херсон, 73003. Тел.: +38(0552) 32-67-05, 32-67-31; факс 49-21-14; e-mail: office@ksu.kh.ua; http://www.ksu.edu.ua
МФО 820172 код за ЄДРПОУ 02125609 р/р 3522 7222 000120; 3521 2022 000120 банк Держказначейська служба України, м. Київ

27 12 2017 р. № 115-20/2445

На № _____ від _____ 201__ р.

ДОВІДКА

про впровадження в освітній процес Херсонського державного університету
результатів дисертаційного дослідження
Шевченко Людмили Станіславівни
«Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до
інноваційної педагогічної діяльності»
за спеціальністю 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти

Ця довідка засвідчує факт упровадження матеріалів наукового дослідження Шевченко Людмили Станіславівни у процес професійної підготовки бакалаврів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» Херсонського державного університету.

Дослідження Л.С.Шевченко висвітлює теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності.

Теоретичні та емпіричні положення наукового пошуку відображено у навчальних та навчально-методичних посібниках, методичних рекомендаціях, електронних навчально-методичних комплексах та інших дидактичних матеріалах, що були включені до змісту лекцій, використані у процесі розробки завдань для практичних занять дисципліни «Інформаційні технології у галузі», для забезпечення самостійної роботи студентів з цієї дисципліни.

Результати впровадження підтверджують, що положення наукового дослідження Л.С.Шевченко мають практичну та теоретичну значущість, використання їх у навчальному процесі сприяє підвищенню якості підготовки студентів до здійснення ними інноваційної педагогічної діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Результати впровадження обговорено на засіданні кафедри інформатики, програмної інженерії та економічної кібернетики Херсонського державного університету (протокол від 30.11.2017 № 4)

Проректор з наукової
роботи, професор

С. А. Омельчук

Шерман М.І.
(095)5706210

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

вул. 40 років Жовтня, 27, м. Херсон, 73003. Тел.: +38(0552) 32-67-05, 32-67-31; факс 49-21-14; e-mail: office@ksu.ks.ua; http://www.kspu.edu
МФО 820172 код за ЄДРПОУ 02125609 р/р 3522 7222 000120; 3521 2022 000120 банк Держказначейська служба України, м. Київ

24.12.2017 р. № 13-26/2493
На № _____ від _____ 201__ р.

ДОВІДКА

про впровадження в освітній процес Херсонського державного університету
результатів дисертаційного дослідження
Шевченко Людмили Станіславівни
«Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до
інноваційної педагогічної діяльності»
за спеціальністю 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти

Ця довідка засвідчує факт упровадження матеріалів наукового дослідження Шевченко Людмили Станіславівни у процес професійної підготовки бакалаврів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» Херсонського державного університету.

Дослідження Л.С.Шевченко висвітлює теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності.

Теоретичні та емпіричні положення наукового пошуку відображено у навчальних та навчально-методичних посібниках, методичних рекомендаціях, електронних навчально-методичних комплексах та інших дидактичних матеріалах, що були включені до змісту лекцій, використані у процесі розробки завдань для практичних занять дисципліни «Інформаційні технології у галузі», для забезпечення самостійної роботи студентів з цієї дисципліни.

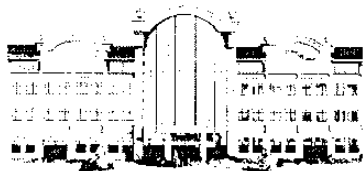
Результати впровадження підтверджують, що положення наукового дослідження Л.С.Шевченко мають практичну та теоретичну значущість, використання їх у навчальному процесі сприяє підвищенню якості підготовки студентів до здійснення ними інноваційної педагогічної діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Результати впровадження обговорено на засіданні кафедри інформатики, програмної інженерії та економічної кібернетики Херсонського державного університету (протокол від 30.11.2017 № 4)

Проректор з наукової
роботи, професор

Шерман М.І.
(095)5706210

С. А. Омельчук

УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА KING DANYLO UNIVERSITY

76018, м. Івано-Франківськ, вул. Є. Коновальця, 35, тел. +38(0342)77-18-45, факс +38(0342)77-62-82
35 Konovalsia St., Ivano-Frankivsk 76018, Ukraine. Tel. +38(0342)77-18-45. Fax +38(0342)77-62-82
E-mail: university@itui.edu.ua. Офіційна сторінка: <https://itui.edu.ua>.

Всех. № 22/14

28.11.2017р.

Довідка

про впровадження результатів докторської дисертації Шевченко Людмили Станіславівни на тему «Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності»

Людмила Станіславівна Шевченко працює над проблемою підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності та постійно здійснює обмін педагогічним досвідом з викладачами Університету Короля Данила.

Докторантка особисто брала участь в експериментальній перевірці та практичній реалізації основних теоретичних, методичних та практичних результатів дослідження. Запропонована дисертанткою методика підготовки майбутніх учителів технологій як суб'єктів інноваційної педагогічної діяльності, навчальні та навчально-методичні посібники, електронні навчально-методичні комплекси дисциплін «Вступ до фаху», «Методика викладання основ інформаційних технологій», «Системи керування базами даних», «Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях» та ін., дістали схвалення серед викладачів кафедри інформаційних технологій та програмної інженерії та використовуються в процесі підготовки навчально-методичного забезпечення та впровадження інноваційних технологій в процес підготовки майбутніх фахівців в університеті.

Апробація, експериментальна перевірка й впровадження в освітній процес педагогічних умов та структурно-функціональної моделі підтвердили висновок про потребу формування професійно орієнтованого освітнього середовища ВНЗ та розроблення методики професійної підготовки майбутніх фахівців до інноваційної педагогічної діяльності. За результатами експертного опитування та аналізу результатів дослідження було встановлено, що рівень мотиваційної, когнітивної, діяльнісно-технологічної та креативно-рефлексивної готовності студентів експериментальних груп підвищився у середньому на 15% відповідно до визначених Шевченко Л. С. показників та рівнів.

Все вищезазначене дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження є актуальним, а наукові напрацювання та висновки з успіхом використовуються в практиці роботи Університету Короля Данила.

Довідка видана для подання до спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій.

Проректор з наукової роботи,
кандидат юридичних наук, доцент

О.В. Острогляя

Завідувач кафедри інформаційних
технологій та програмної інженерії,
доктор технічних наук, доцент

М.В. Кузь

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
 вул. Грушевського, 13, м. Вінниця, 21050 тел. 67-08-85,
 E-mail: bil@mail.vinnica.ua

26.07.2014 № 21/2014

ДОВІДКА

про впровадження результатів докторської дисертації
Шевченко Людмили Станіславівни на тему «Теоретичні і
методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій
до інноваційної педагогічної діяльності»

Людмила Станіславівна Шевченко працює над проблемою підготовки майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності та постійно здійснює обмін педагогічним досвідом з науково-педагогічними працівниками КВНЗ «Вінницької академії неперервної освіти».

Шевченко Л. С. особисто брала участь в експериментальній перевірці та практичній реалізації основних теоретичних, методичних та практичних результатів дослідження. За результатами дослідження експериментально перевірено та впроваджено в практику роботи методика підготовки майбутніх учителів технологій як суб'єктів інноваційної педагогічної діяльності, електронні навчально-методичні комплекси дисциплін «Теорія і методика трудового та професійного навчання», «Методика викладання основ інформаційних технологій», «Навчально-виховний процес у професійно-технічних закладах», «Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях» та ін.; блог «Інновації в освіті та науці: основні тенденції та перспективи» та інші веб-сервіси.

Укладені навчальні та навчально-методичні посібники, методичні рекомендації для викладачів і студентів можуть використовуватися як під час підготовки майбутніх учителів так і в процесі підготовки та перепідготовки вчителів різних педагогічних спеціальностей до інноваційної освітньої діяльності.

Все вищезазначене дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження є актуальним, а наукові напрацювання та висновки можуть бути використані в практику роботи курсів підвищення кваліфікації педагогічних і керівних кадрів КВНЗ «Вінницької академії неперервної освіти».

Проректор,
к.тех.наук, доцент

О.О. Білик

Додаток Ц

Відомості про апробацію результатів дисертації

1. V Міжнародна науково-практична конференція. Українсько-польський форум *«Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології»*, м. Київ, Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка, 16-17 травня 2007 р. (очна участь).

2. Міжвузівська науково-практична конференція *«Професійна підготовка педагогічних кадрів в умовах інноваційної перебудови української національної освіти: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку»*, м. Хмельницький, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 11 жовтня 2007 р. (очна участь).

3. Всеукраїнська науково-практична конференція *«Сучасні освітні технології у професійній підготовці майбутніх фахівців»*, м. Львів, Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти АПН України, 22-23 листопада 2007 р. (очна участь).

4. Наукова конференція *«Актуальні проблеми виробничих та інформаційних технологій економіки та фундаментальних праць»*, м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 17-18 квітня 2008 р. (очна участь).

5. VIII Міжнародна науково-практична конференція *«Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми»*, м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 21-23 травня 2008 р. (очна участь).

6. Міжнародна науково-практична конференція *«Інформаційно-комунікаційні технології навчання»*, м. Умань, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 3-5 червня 2008 р. (очна участь).

7. Міжнародна науково-практична конференція *«Актуальні проблеми і перспективи трудової та професійної підготовки молоді»*, м. Дрогобич, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 17-18

жовтня 2008 р. (очна участь).

8. Наукова конференція *«Актуальні проблеми математики, фізики і технологічної освіти»*, м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 9-10 квітня 2009 р. (очна участь).

9. II Міжнародна науково-практична конференція *«Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи»*, м. Львів, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 5-7 жовтня 2009 р. (очна участь).

10.IX Міжнародна науково-практична конференція *«Проблеми управління якістю підготовки фахівців в умовах інтеграції в міжнародний освітній простір»*, м. Рівне, Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, грудень 2009 р. (очна участь).

11.VI Международная научно-практическая конференция *«Изобразительное искусство в образовании»*, г. Витебск (Республика Беларусь), Витебский государственный университет имени П. М. Машерова, 15-16 жовтня 2009 р. (заочна участь).

12.Міжнародна науково-практична конференція *«Сучасні тенденції розвитку технологічної та професійної освіти в Україні в контексті Європейської інтеграції»*, м. Умань, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 26-28 квітня 2010 р. (очна участь).

13.Наукова конференція *«Актуальні проблеми математики, фізики і технологічної освіти»*, м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 15-16 квітня 2010 р. (очна участь).

14.X Міжнародна науково-практична конференція *«Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми»*, м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 17-19 травня 2010 р. (очна участь).

15.Науково-практична конференція *«Засоби і технології сучасного навчального середовища»*, м. Кіровоград, 21-22 травня 2010 р.

16.V Міжнародна наукова конференція *«Педагогіка вищої школи XXI*

століття та формування національної гуманітарно-технічної освіти» (V Кримські педагогічні читання), м. Харків, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 14-17 вересня 2010 р. (очна участь).

17. Наукова конференція *«Актуальні проблеми математики, фізики і технологічної освіти»*, м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 20-21 квітня 2011 р. (очна участь).

18. V Міжнародна науково-практична конференція *«Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»*, м. Київ, Національна Академія педагогічних наук України, 24-26 листопада 2011 р. (очна участь).

19. Міжнародна науково-практична конференція *«Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України: якість освіти – основа конкурентоспроможності майбутнього фахівця»*, м. Ялта, 22-24 вересня 2011 р. (заочна участь).

20. XI Міжнародна науково-практична конференція *«Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми»*, м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 14-16 травня 2012 р. (очна участь).

21. III Міжнародна науково-практична конференція *«Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи»*, м. Львів, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 12-14 листопада 2012 р. (очна участь).

22. I регіональна науково-практична конференція студентів магістратури, аспірантів і докторантів *«Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень»*, м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 3-5 квітня 2012 р. (очна участь).

23. II регіональна науково-практична конференція студентів магістратури, аспірантів і докторантів *«Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень»*, м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського, 10-12 грудня 2012 р. (очна участь).

24.Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 19 березня 2013 р. (очна участь).

25.I Всеукраїнська конференція молодих учених і студентів «Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень», м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 17-18 квітня 2013 р. (очна участь).

26.XXII Всероссийская научно-практическая конференция «Проблемы и перспективы развития образования в России», г. Новосибирск (Россия), 20 вересня 2013 р. (заочна участь).

27.VI Кримські педагогічні читання «Нові педагогічні технології в освіті та формування гуманітарно-технічної еліти», м. Харків, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 21-24 травня 2013 р. (очна участь).

28.Науково-практична міжвузівська конференція молодих учених і студентів «Інноваційні технології в сучасній професійній освіті», м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 3-4 грудня 2013 р. (очна участь).

29.Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 27 березня 2014 р. (очна участь).

30.Наукова конференція викладачів, молодих учених і студентів Інституту магістратури, аспірантури, докторантури «Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень» м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 17 квітня 2014 р. (очна участь).

31.XII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методика навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми», м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 21-23

травня 2014 р. (очна участь).

32. Międzynarodowa naukowo-praktyczna konferencja. Zdiór raportów naukowych «KNOWLEDGE SOCIETY», m. Warszawa (Polska), 30-31 жовтня 2014 р. (заочна участь).

33. II Всеукраїнська конференція молодих учених і студентів «Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень», м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 24-25 листопада 2014 р. (очна участь).

34. Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 19 березня 2015 р. (очна участь).

35. Наукова конференція викладачів, молодих учених і студентів Інституту магістратури, аспірантури, докторантури «Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень» м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 20 квітня 2015 р. (очна участь).

36. IV Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи», м. Львів, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 21-22 жовтня 2015 р. (очна участь).

37. Науково-технічна конференція «Сучасні інформаційно-телекомунікаційні технології», м. Київ, Державний університет телекомунікацій, 17-19 листопада 2015 р. (очна участь).

38. III Всеукраїнська конференція молодих учених і студентів «Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень», м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 24-25 листопада 2015 р. (очна участь).

39. Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 21 березня 2016 р. (очна участь).

40. Наукова конференція викладачів, молодих учених і студентів Інституту магістратури, аспірантури, докторантури *«Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень»* м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 20 квітня 2016 р. (очна участь).

41. XIII Міжнародна науково-практична конференція *«Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми»*, м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 16-18 травня 2016 р. (очна участь).

42. IV Международная научно-практическая конференция *«Подготовка учителя начальных классов: проблемы и перспективы»*, г. Минск (Республика Беларусь), Белорусский государственный педагогический университет имени Максима Танка, 27 жовтня 2016 р. (очна участь).

43. XI Міжнародна науково-практична конференція *«Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»*, м. Київ, Східно-європейський інститут психології, 24-26 листопада 2016 р. (очна участь).

44. Навчально-демонстраційна сесія *«Інноваційні методи викладання, навчання й менеджменту: нові світові та європейські практики»*, м. Київ, Східно-європейський інститут психології, 24-26 листопада 2016 р. (очна участь).

45. XIV Міжнародні педагогічно-мистецькі читання пам'яті професора *О. П. Рудницької* (до 70-річчя до дня народження), м. Київ, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих, 1-2 грудня 2016 р. (очна участь).

46. *Перша Всеукраїнська конференція практиків дистанційного навчання ELForum 2016*, м. Київ, 15 грудня 2016 р. (очна участь).

47. *Навчальний курс для тренерів з е-урядування та е-демократії*, м. Київ, Державне агентство з питань електронного урядування України, EGAP, 10-14 квітня 2017 р. (очна участь).

48. III Міжнародний конгрес *«Глобальні виклики педагогічної освіти в*

університетському просторі», м. Одеса, Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського, 18-21 травня 2017 р. (очна участь).

49.XV International scientific conference «*Millennium science*», Morrisville, USA, 16 лютого 2018 р. (дистанційна участь).

50. International scientific conference «*Modernization of educational system: world trends and national peculiarities*», Kaunas, Lithuania, 23 лютого 2018 р. (дистанційна участь).

51.XIV Міжнародна науково-практична конференція «*Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*», м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 15-17 травня 2018р. (очна участь).

Результати дослідження представлялися у вигляді наукових робіт студентів та аспірантів під час:

–*Всеукраїнського чемпіонату з інформаційних технологій «Екософт»*, м. Київ, Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, 1 березня 2013 р. (очна участь).

–*II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Теорія і методика професійної освіти»*, м. Харків, Українська інженерно-педагогічна академія, 1 квітня 2014 р. (очна участь).

–*Всеукраїнського чемпіонату з інформаційних технологій «Екософт»*, м. Київ, Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, 21 лютого 2014 р. (очна участь).

–*II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Теорія і методика професійної освіти»*, м. Харків, Українська інженерно-педагогічна академія, 24 березня 2015 р. (очна участь).

–*Всеукраїнського чемпіонату з інформаційних технологій «Екософт»*, м. Київ, Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, 20 лютого 2015 р. (очна участь).